

VODIČ ZA UPIS U SREDNJU ŠKOLU

Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH

German Technical Cooperation

GTZ VET Project Sarajevo
Splitska 14
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
T + 387 33 216 162
F + 387 33 223 785
www.gtz.de

gtz

Izdavač:
Deutsche Gesellschaft für Technische
Zusammenarbeit (GTZ) GmbH
www.gtz.de

Po nalogu:
Saveznog ministarstva za privrednu saradnju i razvoj
(Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung) BMZ
www.bmz.de

Za izdavača:
Axel Sachs
Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH
Direktor ureda za Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku,
Vođa projekta „Stručno obrazovanje i usavršavanje“

Pripremile:

Viktorija Bešević-Ćomić, Federalni zavod za zapošljavanje
Edina Čubela, GTZ

Dizajn:

Benjamin Krnić

Štampa:

Tiraž:

Mjesto i godina izdavanja:

PREDGOVOR

Drage učenice i učenici,
trebate da donešete jednu za vaš budući život važnu odluku
- gdje dalje nakon osnovne škole.

Odabir zanimanja nije nimalo jednostavan - ne samo zbog pitanja pronalaska zaposlenja nakon školovanja, nego i zbog mnoštva mogućnosti koje stoje na raspolaganju. Vi sada morate za sebe naći odgovore na mnoga pitanja, između ostalog na slijedeća: Koja zanimanja uopće postoje? Koja zanimanja odgovaraju mojim interesima, talentima pa i sposobnostima? Šta se uopće krije iza naziva zanimanja? Koja zanimanja mi pružaju mogućnost da se osamostalim, a koja me kvalificiraju za studiranje?

Nadamo se da će vam ova brošura pomoći prilikom pronaalaženja odgovora na gore navedena pitanja.

Pročitajte ovu brošuru zajedno sa svojim prijateljima, roditeljima i nastavnicima, istražite i druge izvore informiranja, te donešite odluku koja je za vas ispravna.

Želimo vam ugodno čitanje, eksperimentisanje i traženje odgovora!

Axel Sachs

GDJE NASTAVITI ŠKOLOVANJE NAKON OSNOVNE ŠKOLE?

U toku školovanja, a posebno kada se nalaziš u završnom razredu osnovne škole, sve je prisutnija dilema u kom pravcu nastaviti dalje.

Koja sve zanimanja postoje? Koje sve srednje škole postoje? U kom pravcu ćeš nastaviti školovanje? Šta je tvoj budući izbor i čemu želiš da se posvetiš?

Na prva dva pitanja koja se tiču srednjoškolskog obrazovanja, zanimanja i stručnih zvanja koja se stiču u srednjim školama, pokušaćemo ti dati odgovor u ovom priručniku. Pitanja koja se odnose na tvoj izbor i donošenje konačne odluke su pitanja na koja Ti trebaš pronaći odgovor. Ova odluka nikako ne bi trebala biti nepomišljena, i zbog toga pažljivo uz pomoć svoje okoline trebaš ozbiljno pristupiti traženju mnogih odgovora.

Iako u današnje vrijeme izbor zanimanja ne mora značiti i „izbor za cijeli život“, nepomišljen ishitren izbor vodi nezadovoljstvu, gubitku vremena i novca. Istina, ponekad je moguće ispraviti pogrešku prelaskom u drugu školu, polaganjem dodatnih ispita, preusmjerenjem na visokoškolskim ustanovama, ali zašto ne učiniti sve da nam prvi izbor bude i pravi izbor i tako sebi olakšati prelazak u svijet rada.

Koje su najčešće greške prilikom donošenja odluke o daljem obrazovanju?

Prije svega to je nedovoljno poznavanje sebe (svojih sposobnosti, interesa, mogućnosti). Zatim, nedovoljna informiranost o obrazovnom sistemu, zanimanjima i tržištu rada. Također, jedna od grešaka je da drugima prepuštamo da donose odluke umjesto nas samih, jer takve odluke iako mogu biti dobromjerne mogu biti i pogrešne. Najveća greška može biti nezainteresovanost (ako sve prepustimo slučaju).

NEKOLIKO STEPENICA KOJE TREBAMO PREĆI

- 1. Samospoznaja (prepoznavanje vlastitih interesovanja, sposobnosti, karakteristika)**
- 2. Informiranje o sistemu obrazovanja i zanimanjima, realni susreti, perspektive zanimanja i mogućnosti daljeg usavršavanja**
- 3. Donošenje odluke**
- 4. Za svaki slučaj - alternativa**
- 5. Konkurisanje (upis)**

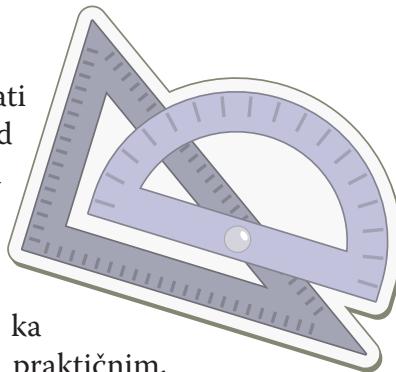

PRVA STEPENICA - SAMOSPOZNAJA

Interesovanja

Voliš praviti predmete od različitih materijala? Voliš slušati muziku? Voliš brinuti se o životinjama? To su neka od mnogobrojnih interesovanja koje ljudi imaju. Interesovanja su ono što nas zanima, čime se želimo i volimo baviti. Ljudi se razlikuju po svojim interesovanjima. Nekoga interesuje tehnika i rad sa mašinama, nekoga stalni kontakti sa drugim ljudima, itd. Možemo reći da postoje sklonosti ka prirodnim, društvenim naukama, umjetnosti, fizičkim i praktičnim, intelektualnim aktivnostima, radu sa stvarima, ljudima, životinjama i biljkama, itd.

Koji su tvoji trajniji interesi? Kada ti najbrže prolazi vrijeme?

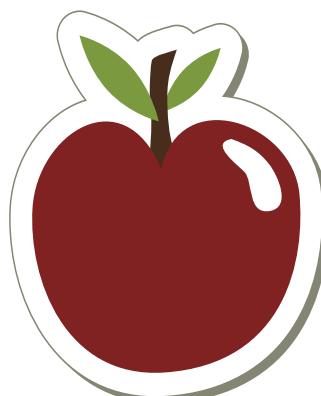

Sposobnosti (intelektualne i fizičke)

Intelektualne sposobnosti su teže dokučive od fizičkih. Nije dovoljno samo da nas nešto interesuje, ako nemamo sposobnosti da to i ostvarimo. Sposobnosti mogu biti intelektualne (računanje, pamćenje, rasuđivanje, brzo rješavanje novonastalih situacija, verbalne), motoričke (spretnost prstiju, šaka i ruku, brzina reagovanja, koordinacija pokreta), senzorne (oštrina vida, razlikovanje boja, osjetljivost sluha, mirisa, okusa, dodira). Većinu ovih sposobnosti pronalazimo u svim zanimanjima, međutim zanimanja se razlikuju i u stepenu u kojem određene sposobnosti trebaju biti izraženije. Da li možemo zamisliti da ekonomista nema dobro razvijene numeričke sposobnosti, odnosno da dobro ne barata sa brojkama i računanjem? Što su sposobnosti usklađenje sa zahtjevima zanimanja, to je veća vjerovatnoća da ćemo uz manji napor postizati bolje radne rezultate i biti zadovoljniji.

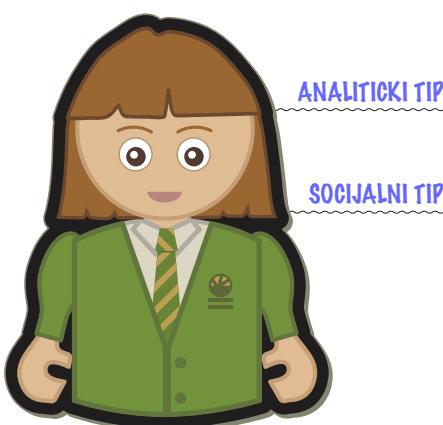
Tjelesne karakteristike i zdravstveno stanje

Za većinu zanimanja nisu potrebni posebni tjelesni i zdravstveni preduslovi, međutim, postoje i zanimanja koja zahtjevaju snažniju tjelesnu konstituciju i bespriječorno zdravstveno stanje. Pri izboru moramo voditi računa da izabrano zanimanje neće izazvati zdravstvene smetnje. S druge strane, postoje i neke naše karakteristike koje ako o njima ne vodimo računa mogu izazvati smetnje u školovanju a kasnije i u radu. To može biti strah od visine za zanimanja koja zahtijevaju boravak na visini, preosjetljivost na krv ako želimo biti medicinski radnici, sklonost alergijama ukoliko trebamo raditi sa npr. hemikalijama i slično. S obzirom da u ovom priručniku nismo naveli tzv. kontraindikacije (smetnje) za bavljenje određenim zanimanjem, potrebno je da se tokom svog istraživanja o zanimanjima koja te posebno interesuju informiraš i o nepoželjnim osobinama za ta zanimanja.

Na web stranici www.promente.org možeš pronaći upitnik koji je baziran na Hollandovoj teoriji ličnosti, a koji ti može pomoći u orijentaciji ka zanimanjima koja ti prema ovoj teoriji odgovaraju.

KONVENCIONALNI TIP

PREDUZIMACKI TIP

UMJETNICKI TIP

Osobine i tipovi ličnosti

Osobine ličnosti predstavljaju nešto po čemu se razlikujemo od drugih ljudi, nešto po čemu smo specifični. Osobine ličnosti razvijaju se pod uticajem biološkog naslijeda, roditelja, vršnjaka, socijalnog statusa i kulturološkog naslijeda. Postoje brojne teorije o tipovima ličnosti. Kako bismo ti približili različitosti ličnosti, mi ćemo se ovdje fokusirati na teoriju koja ličnost povezuje sa izborom zanimanja. Riječ je o Hollandovoj teoriji ličnosti. Psiholog Holland smatra da se većina ljudi može rasporediti u 6 tipova ličnosti: realistički, socijalni, umjetnički, intelektualni/konzervativni, konvencionalni, poduzetnički. Međutim, prije nego što nastaviš čitati dalje, imaj na umu da rijetko nailazimo na osobu koja je npr. samo socijalni tip, najčešće se radi o kombinaciji dva tipa ličnosti koji povezuje osobine iz jednog i drugog tipa.

Realistični tip ličnosti preferira aktivnosti koje zahtjevaju snagu, vještinu, spretnost, koordinaciju, manipulaciju mašinama, predmetima ili sredstvima. Osobe koje pripadaju ovom tipu ličnosti su sramežljive, stabilne, fleksibilne, adaptabilne i praktične. Imaju slabije razvijene verbalne i interpersonalne sposobnosti i stoga nisu sklone interakciji sa ljudima. Vole rješavati konkretne zadatke. Istraživački tip ličnosti voli aktivnosti koje uključuju razmišljanje, razumijevanje, organizovanje. Osobe koje pripadaju analitičkom tipu ličnosti su radozna, analitične, introspektivne, originalne, samopouzdane i samostalne. Vole nejasne zadatke i brzo i lako shvataju naučne formule i teoreme. Socijalni tip ličnosti preferira aktivnosti koje uključuju pomaganje drugima, savjetovanje i podučavanje drugih. Verbalne i interpersonalne sposobnosti su im natprosječno razvijene. Osobe koje pripadaju ovom tipu ličnosti su društvene, kooperativne, prijateljski nastojene prema drugima, brižne, tolerantne.

Konvencionalni tip voli jasne, strukturirane i nedvosmislene aktivnosti. Osobe koje pripadaju ovom tipu ličnosti su konformističke, praktične, uredne, detaljne, precizne i vrijedne. Preferiraju kancelarijske poslove, jer ih ne odlikuje visok stepen prilagodljivosti. Vole obavljati rutinske poslove. Preduzimački tip ličnosti preferira aktivnosti u kojima verbalnim putem mogu uticati na druge. Privlače ih takmičenja, vole dominirati nad drugima, dobre su vođe i uspješni organizatori. Umjetnički tip ličnosti voli dvosmislene, nejasne aktivnosti, aktivnosti u kojima maštovitost i kreativnost dolaze do izražaja. Osobe koje pripadaju ovom tipu ličnosti su emocionalne, izražajne, samostalne, otvorene prema novim iskustvima, ne vole rutinske aktivnosti.

Predmeti u osnovnoj školi

I ocjene iz predmeta u osnovnoj školi mogu pomoći pri tvom daljem opredjeljenju. Razmisli koje predmete si lakše, a koje teže učio. Svoja iskustva ocijeni od 1 do 4. Broj koji odgovara tvojoj procjeni upiši kod svake tvrđnje u kvadrat ispod kolone „**Moja procjena**“ Nakon toga, osoba koja te dobro poznaje također treba dati svoje mišljenje o tvom uspjehu i svoj odgovor, odnosno odgovarajući broj, upisati u kolonu „**Procjena druge osobe**“

Skala za procjenu: **1** - teže učim; **2** - učim osrednje; **3** - učim lako; **4** - jako me zanima.

NASTAVNI PREDMET	MOJA PROCJENA	PROCJENA DRUGE OSOBE
Maternji jezik i književnost	☐	☐
Matematika	☐	☐
Engleski i/ili _____ jezik (upisati strani jezik)	☐	☐
Biologija	☐	☐
Fizika	☐	☐
Hemija	☐	☐
Geografija	☐	☐
Historija	☐	☐
Muzička kultura	☐	☐
Tjelesni i zdr. odgoj	☐	☐
Likovna kultura	☐	☐
Tehnički odgoj	☐	☐
Informatika	☐	☐
Kultura življenja	☐	☐
Vjeroučstvo/ historija religije	☐	☐
Građ. obraz./demokratija i ljudska prava	☐	☐

Na osnovu moje i procjene meni bitne osobe, školski predmeti u kojima pokazujem naobilje rezultate su:

Predmeti i oblasti koje me dodatno interesuju su:

Predmeti koje učiš sa lakoćom pokazuju tvoja interesovanja, i o tome trebaš voditi računa prilikom izbora srednje škole, tako što možeš izabrati srednju školu u kojoj imaš više sličnih predmeta koji ti idu od ruke. Neke predmete će susretati i u budućem obrazovanju, bez obzira da li ih lakše i teže učiš, jer oni su dio općeg obrazovanja.

Procijeni svoja interesovanja

Razmisli o tome šta bi te radovalo da radiš. Iskrenost je bitna, jer to je tvoja samoprocjena. Odgovori tako što ćeš označiti kvadrat pored svake od tvrdnji u skladu sa tim da li te raduje ili ne raduje aktivnost koja je ponuđena.

1. SKRB ZA DRUGE LJUDE

2. ADMINISTRATIVNI RAD

3. PRAKTIČNI RAD

4. RAD NA OTVORENOM

5. RAD SA LJUDIMA

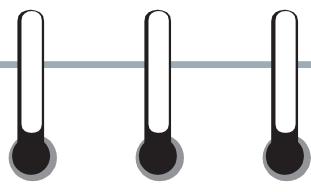

6. KREATIVAN RAD

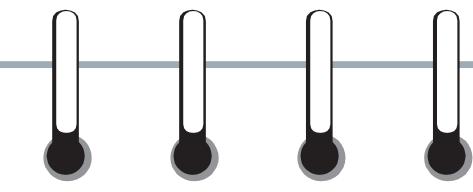

7. ISTRAŽIVAČKI RAD

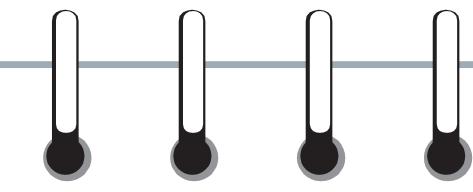

SKRB ZA DRUGE LJUDE

RADUJE ME

NE RADUJE ME

- Pomagao bih drugima u učenju
Pružao bih zdravstvenu pomoć
Učio bih druge ljude novim vještinama
Radio bih u dobrotvornim ustanovama
Štitio bih druge ljude od nasilja
Pomagao bi osobama sa posebnim potrebama

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

ADMINISTRATIVNI RAD

RADUJE ME

NE RADUJE ME

- Pisao bih pisma, dopise, izvještaje
Priključio bih podatke i analizirao ih
Obračunavao bih plate
Priključio bih ponude za prodaju
Radio bih u banci, pošti, na šalteru
Rješavao bih zahteve klijenata
Radio bih posao poslovnog sekretara

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

PRAKTIČNI RAD

RADUJE ME

NE RADUJE ME

- Popravljao bih različite mašine i prevozna sredstva
Izrađivao bih predmete od drveta
Radio bih na gradilištu
Vozio bih različita vozila
Rukovao bih sa različitim alatima i mašinama
Izrađivao bih krojeve i šivao
Popravljao bih električne kvarove

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

RAD NA OTVORENOM

RADUJE ME

NE RADUJE ME

- Uzgajao bih voće i vinova lozu
Vodio bih brigu o divljači
Sijao bih žitarice i povrće
Uzgajao bih ovce, krave, piliće i sl.
Uređivao bih parkove
Uzgajao bih povrće
Vodio bih brigu o zdravoj okolini

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

☐											
RAD SA LJUDIMA			RADUJE ME			NE RADUJE ME					

- Bavio bih se prodajom
Usmjeravao bih rad drugih ljudi
Nadzirao bih rad u kuhinji
Rukovodio bih grupom ljudi
Vodio bih privatnu firmu
Savjetovao bih druge ljudi o raznim stvarima

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

☐	
KREATIVAN RAD	

- Osmišljavao bih i dizajnirao razne predmete
Slikao bih portrete
Fotografirao bih za modne revije
Svirao bih u glazbenoj skupini
Izradivao bih reklame
Snimao bih foto reportaže
Pisao bih članke, priče, poeziju

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

RADUJE ME

NE RADUJE ME

☐	
ISTRAŽIVAČKI RAD	

- Radio bih pokuse u laboratoriji
Istraživao bih prirodna bogatstva
Pisao bih stručne radove
Proučavao bih odnose među ljudima
Bavio bih se izumima
Proučavao bih nebeska tijela

Ukupno onoga što bi me radovalo da radim: _____

RADUJE ME

NE RADUJE ME

Šta bi me radovalo da radim?

Vjerovatno bi te više stvari radovalo da radiš nego što smo ovdje naveli. Većina zanimanja i poslova imaju određene sličnosti, ali se i razlikuju u tome što se u određenim poslovima npr. radi više sa drugim ljudima pa je veća izraženost potrebe za vještinama komunikacije, dok neki drugi poslovi zahtjevaju veću preciznost i sl. Kada budeš čitao/-la, o zanimanjima, vidjećeš označke (piktogramme) kao u ovim primjerima, koji ti mogu biti putokaz o pretežnim poslovima unutar zanimanja. Ukoliko kod nekog od zanimanja ne стоји određena označka za koju smatraš da je potrebna, to ne znači da osobe koje rade u tom zanimanju ne posjeduju te vještine i ne obavljaju te poslove, već da je možda u drugom zanimanju izraženija.

PRVA STEPENICA - INFORMIRANJE O SISTEMU OBRAZOVANJA I ZANIMANJIMA

Da li znaš nabrojati sve srednje škole u tvom okruženju i sve programe za koje se možeš obrazovati?

Ukoliko se ne zainteresujemo i ne istražujemo, može se desiti da nam promakne nešto što bi bilo dobro za nas. Niko ne zna baš sve. Upravo iz tog razloga, važno je da istražuješ. Na kraju ovog priručnika ćeš pronaći popis svih srednjih škola u Bosni i Hercegovini, a također ćemo opisati i zanimanja u srednjem stručnom obrazovanju.

O čemu se sve trebam informirati?

O srednjim školama, dužini trajanja školovanja, predmetima koji se izučavaju, praktičnoj nastavi, mogućnostima nastavka školovanja, pronalaska zaposlenja. Potrebno je da posebnu pažnju usmjeriš ka pronalasku informacija o zahtjevima zanimanjima: koji su osnovni poslovi u okviru zanimanja; kako izgleda tipičan dan nekoga ko je zaposlen u zanimanju koje te interesuje; koja su sredstva za rad; kako izgleda radno mjesto; kakvi su radni uslovi; koje su poželjne osobine i sposobnosti za dato zanimanje, a koje nepoželjne;

koje obrazovanje je potrebno; gdje se sve može pronaći zaposlenje nakon školovanja; koje su perspektive tog zanimanja; i svemu ostalom što se sjetiš i što te interesuje.

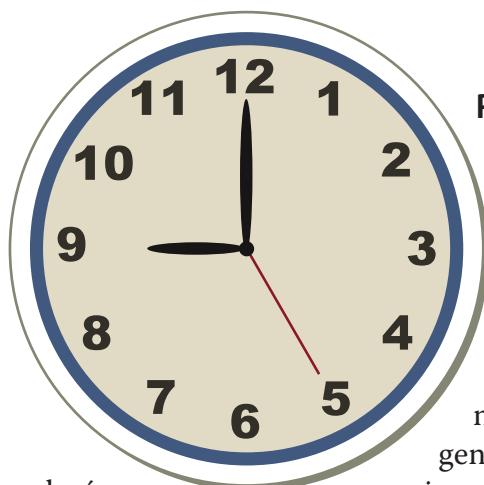

Gdje se mogu informirati?

Jedan od početaka je i ovaj priručnik, ali ne bi trebalo samo stati na tome. Možeš otici posjetiti škole za koje si posebno zainteresovan. Provjeri da li se u tvojoj školi organizuju posjete i predstavljanje srednjih škola, ili možda srednje škole organizuju tzv. dane otvorenih vrata. Učenici koji se već školuju za zanimanje koje ti je interesantno, kao i osobe koje su već zaposlene u tom zanimanju, nepresušan su izvor informacija. Također, možeš se informirati kod pedagoga ili psihologa u svojoj školi, nastavnika, prijatelja, rodbine. Vjerovatno u tvojoj okolini postoji neko ko radi u nekom zanimanju koje te interesuje. Postavljaj pitanja, zamoli da odeš na radno mjesto i uvjeriš se kako to izgleda u stvarnosti, a ne samo u knjigama. Većina srednjih škola ima i svoje internet prezentacije. Sve što smo pobrojali su načini na koje se možeš detaljno informirati.

Bliske osobe

Naravno da se sve bitne rane životne odluke trebaju donijeti u dogовору са теби блиским особама (родитељи, старатељи, рођбина, и сл.). Блиске особе ти могу помоћи око многих dilema, а могу ти помоћи и у обиласку школа, информирању код особа које се баве занимanjima за која показујеш интересовање.

Perspektive zanimanja, zapošljavanje, cjeloživotno učenje

Živimo u promjenjivom svijetu. Ne postoji čarobni štapić koji bi ti mogao pokazati zanimanje koje će sasvim sigurno biti traženo u budućnosti. Prilikom informiranja o zanimanjima, pokušaj doći do podataka sa biroa za zapošljavanje koja su to zanimanja koja se više tražena i sa kojima možeš lakše pronaći zaposlenje, a koja su to zanimanja sa kojima se teže pronalazi zaposlenje. U priručniku nismo naveli pokazatelje tržišta rada, jer oni su promjenljivi i ne možemo ih generalizirati. Ipak, ovo je izuzetno bitna informacija prilikom odabira tvog

budućeg zanimanja. Ono o čemu moraš voditi računa je da je život konstantno učenje, a da i od tebe zavisi koliko ćeš se dobro pokazati u svom zanimanju. Završetak školovanja, nije i kraj učenja. Da bismo bili dobri u onome što radimo moramo stalno nadograđivati svoja znanja i biti u toku sa promjenama, jer tek tada ćemo biti u stanju prilagoditi se svakoj situaciji. U zapadnim zemljama ljudi promijene i nekoliko sličnih zanimanja u svom životu, ako su sposobni da se prilagode zahtjevima tržišta. Znanje je ono što nam niko ne može oduzeti i sa čim ćemo se snaći i u ponekad naizgled bezizlaznim situacijama. Prema istraživanjima, osobine i karakteristike koje većina poslodavaca cijeni kod svojih zaposlenika su: spremnost za rad i učenje, volja i zalaganje za rad, odgovornost prema obavezama, tačnost, pouzdanost, profesionalan pristup klijentima, radne navike, sposobnost samostalnog odlučivanja i djelovanja, komunikativnost, poštjenje i marljivost.

Razlika između trećeg i četvrtog stepena obrazovanja

Često zaboravimo da dobri majstori uvijek mogu pronaći posao i dobro zaradivati, iako možda imaju završen treći stepen obrazovanja, odnosno trogodišnu stručnu školu. Svako je stvoren za nešto, i u nečemu je dobar. Jedna od pogrešaka koje nismo naveli je da se često dešava da pod pritiskom okoline izaberemo neko zanimanje koje nas ne ispunjava i na kraju školovanja opet nismo zadovoljni, a možda bismo bili zadovoljniji da smo dobro promislili. Ovakvi primjeri se možda ne dešavaju često, ali potrebno je i ovu pogrešku imati u vidu. Kakva je zapravo razlika između srednje stručne škole i gimnazije? Srednja četverogodišnja škola priprema kako za tržište rada, tako i za fakultet. Gimnazija je isključivo priprema za fakultet. Srednje stručne škole obrazuju po četverogodišnjim i trogodišnjim programima, moguće je i polaganje majstorskog ispita. Srednje stručne škole već na početku nude užu specijalizaciju u različitim područjima rada, dok gimnazija također daje usmjerenja, ali opća.

Nastavak obrazovanja

Vjerovatno već znaš da se sa četvorogodišnjim stepenom obrazovanja možeš upisati na visokoškolske ustanove, odnosno fakultete. Razmisli o tome da li je lakše izabrati srednju školu koja je već usmjerena prema određenom zanimanju pa na taj način studiranje može biti nastavak dopunjavanja znanja koja već posjeduješ nakon srednje škole. Također, nakon završetka srednjih škola koje obrazuju za određeno zanimanje i zvanje, ukoliko odlučiš da nećeš nastaviti studirati možeš pronaći zaposlenje. Potrebno je da znaš da nakon završetka četverogodišnje srednje škole, bez obzira o kojoj se školi radi, možeš upisati u većini slučajeva bilo koji fakultet.

Ako odabereš srednju trogodišnju školu, ne možeš upisati fakultet bez dodatnih polaganja razlike u predmetima koji su potrebni za sticanje četvrtog stepena. Sa trogodišnjom stručnom školom možeš polagati majstorski ispit i postati majstor u svom zanimanju.

Vrste srednjih škola

Srednja škola je javna ili privatna škola koja pruža obrazovanje učenicima/učenicama koji su završili osnovno obrazovanje. Djelokrug rada srednjih škola reguliran je Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini i srodnim zakonima u entitetima i drugim teritorijalnim jedinicama. U zavisnosti od vrste nastavnog plana i programa, škola može biti osnovana i registrovana kao:

- **gimnazija,**
- **umjetnička škola,**
- **stručna tehnička škola,**
- **stručna škola,**
- **vjerska škola,**
- **Škola za učenike sa posebnim potrebama,**
- **srednjoškolski centar sastavljen od dvije ili više vrsta škola iz prethodnih alineja u svojstvu jednog.**

U **gimnaziji** se obrazuju redovni i vanredni učenici/učenice, po nastavnom planu i programu za gimnaziju, u četverogodišnjem trajanju. Nastavnim planom i programom za gimnaziju utvrđuju se izborna područja za koja se učenici mogu opredijeliti u okviru onih područja koja gimnazija ima u svom programu rada. U skladu sa uvjetima i interesovanjem učenika/učenica, svaka gimnazija može imati jedno ili više izbornih područja ili smjerova; opći, društveni, jezički, prirodni, matematičko-informatički, sportski, pedagoško-psihološki i druge smjerove.

U **umjetničkim školama** se, u četverogodišnjem trajanju, obrazuju redovni učenici/učenice po općeobrazovnom programu i programu stručnog obrazovanja za muzičku, likovnu i baletsku umjetnost. Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za stručno obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti. U umjetničkim školama obrazuju se i učenici/učenice koji redovno pohađaju drugu srednju školu po programu stručnog obrazovanja za muzičku, likovnu i baletsku umjetnost.

U **stručnoj tehničkoj školi** ostvaruje se odgovarajući opće obrazovni program, stručno-teorijski i praktični program u četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja. U tehničkim i srodnim školama koje ispunjavaju posebne uvjete mogu se dalje vanredno obrazovati za V stepen kvalificirani radnici/radnice za zvanje majstora, specijaliste, instruktora i poslovođe, uz obavezno pohađanje nastave u trajanju od najmanje jedne godine. Pravo na obrazovanje imaju polaznici/polaznice koji/koje su završili/završile III ili IV stepen stručne spreme i imaju najmanje dvije godine prakse u struci.

U **stručnoj školi** ostvaruje se općeobrazovni, stručno-teorijski i praktični program u trogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja. U stručnim školama koje ispunjavaju posebne uvjete mogu se dalje vanredno obrazovati za V stepen kvalificirani radnici/radnice za zvanje majstora, specijaliste, instruktora i poslovođe, uz obavezno pohađanje nastave u trajanju od najmanje jedne godine. Pravo na obrazovanje imaju polaznici/polaznice koji/koje su završili/završile III i IV stepen stručne spreme i imaju najmanje dvije godine prakse u struci.

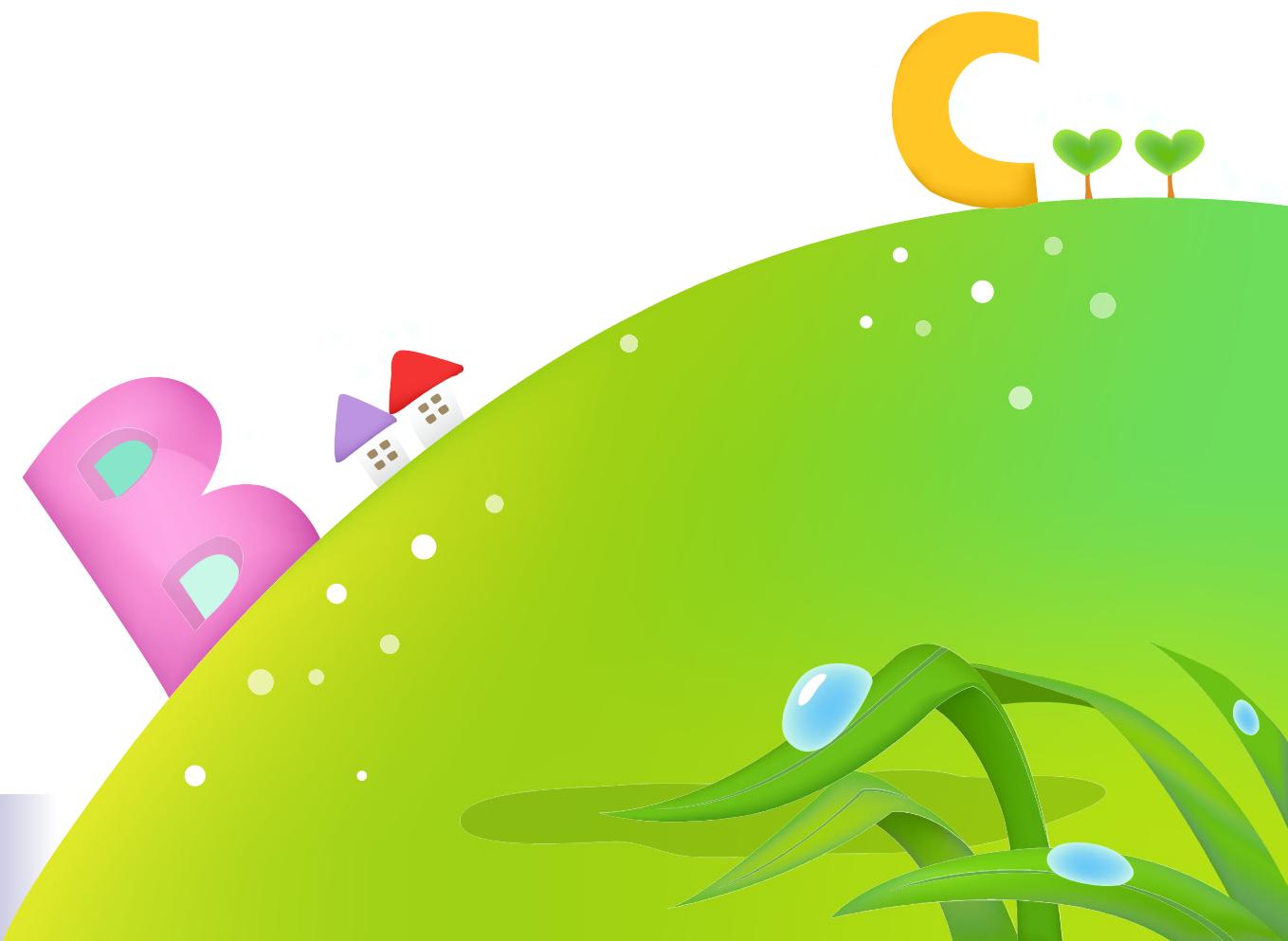
Srednja škola za vjerske službenike/službenice je srednja škola u kojoj se u četverogodišnjem trajanju obrazuju redovni učenici/učenice po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika/službenica.

U **srednjoj školi za učenike/učenice sa specijalnim potrebama** u obrazovanju se u trajanju od jedne do četiri godine, po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme obrazuju redovni i vanredni učenici/učenice sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju. U ustanovama za edukaciju i rehabilitaciju učenika/učenica oštećenog vida, slухa i govora obrazuju se redovni i vanredni učenici/učenice po nastavnim planovima i programima za I, II, III, IV i V stepen stručne spreme srednje tehničke, srodne i stručne škole.

Porodice zanimanja

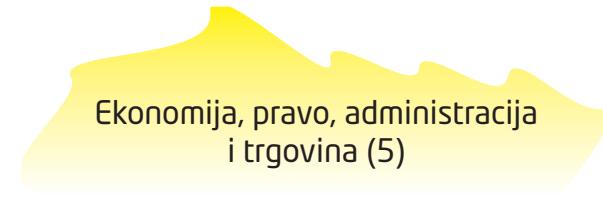
Sigurno je jedan od najvažnijih dokumenata reforme srednjeg stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini, dokument pod nazivom „Klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku“. Ovim dokumentom, na kojem su radili stručnjaci iz ministarstava obrazovanja / prosvjete uz podršku EUVET projekta kao i projekta „Stručno obrazovanje i usavršavanje“ GTZ-a. Zajedničkim radom došlo se do prijedloga klasifikacije koja sadrži:

- 13 porodica zanimanja
- Ukupno 101 zanimanje
- 61 zanimanje trećeg stepena
- 40 zanimanja četvrtog stepena

U narednim redovima, pokušaj testirati svoje znanje o porodicama zanimanja, a nakon toga u drugom dijelu ovog priručnika možeš pročitati detaljne opise zanimanja.

Pažnja, slijepi putnik!

U svakoj porodici zanimanja potkralo se neko zanimanje koje tu ne pripada. Uđi mu u trag i prekriži ga! Nađi naziv porodice zanimanja i dopiši je.

Naziv porodice zanimanja: _____

Poljoprivredni tehničar, veterinarski tehničar, geodetski tehničar, prehrambeni tehničar, cvjećar-vrtlar, farmer, mesar, pekar, prehrambeni proizvođač

Naziv porodice zanimanja: _____

Šumarski tehničar, tehničar za obradu drveta, šumar, rasadničar, proizvođač primarnih proizvoda od drveta, voćar-vinogradar, stolar, tapetar-dekorater

Naziv porodice zanimanja: _____

Rudarski tehničar, metalurški tehničar, geološki tehničar, rudar, rukovatelj rudarskom mehanizacijom, šumar, valjaoničar, metalurg, mehaničar rudarskih mašina, geobušač

Naziv porodice zanimanja: _____

Oplemenjivač mineralnih sirovina, mašinski tehničar, automehaničar, bravari, zavarivač, instalater, limar, monter, mehaničar, metalobrusač, obrađivač metala rezanjem, kovač

Naziv porodice zanimanja: _____

Tehničar elektroenergetike, tehničar elektronike, tehničar za računarstvo, tehničar mehanotronike, elektroničar-mehaničar, električar telekomunikacija, autoelektričar

Naziv porodice zanimanja: _____

Finomehaničar, električar, grafički tehničar, tehničar u industriji nemetala, pirotehničar, hemijski operater

Naziv porodice zanimanja: _____

Obućar, građevinski tehničar, geodetski tehničar, zidar (moler, keramičar, fasader), izolater-asfalter, armirač-betonirac, tesar-polagač obloga, kamenorezac

Naziv porodice zanimanja: _____

Hemijski tehničar, tehničar drumskog saobraćaja, avio-tehničar, tehničar PTT prometa, tehničar vodnog saobraćaja, tehničar željezničkog saobraćaja, vozač motornih vozila, rukovalac građevinskim i pretovarnim mašinama, ptt manipulant, manipulant u željezničkom saobraćaju

Naziv porodice zanimanja: _____

Tekstilni tehničar, kožarski tehničar, krojač, tekstilac, galanterist, kožar

Naziv porodice zanimanja: _____

Ugostiteljsko-kulinarski tehničar, turistički tehničar, konobar, poslovno-pravni tehničar, slastičar

Naziv porodice zanimanja: _____

Ekonomski tehničar, kuhanac, trgovac, poslovni sekretar

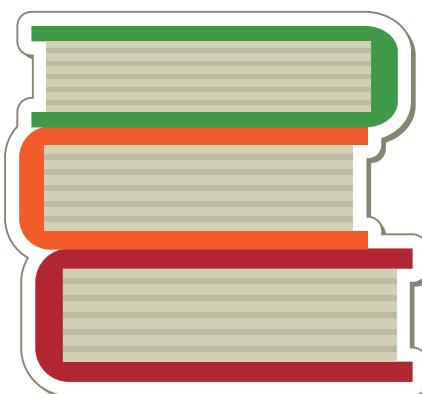
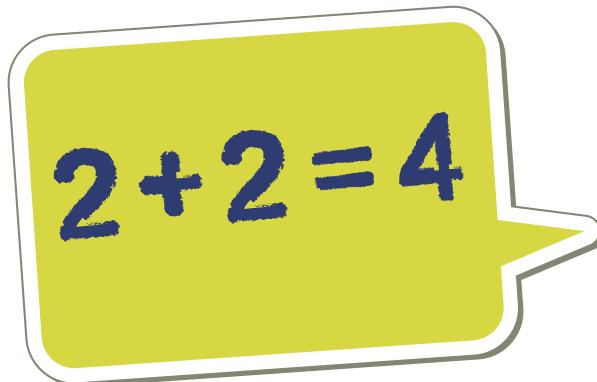
Naziv porodice zanimanja: _____

Medicinski tehničar, fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, zubno-stomatološki tehničar, laboratorijsko-sanitarni tehničar, akušersko-ginekološki tehničar

TREĆA STEPENICA - DONOŠENJE ODLUKE

Od trenutka kada se ujutro probudimo, pa do trenutka kada opet idemo na spavanje doneсemo hiljade i hiljade odluka. Često su to i nesvesne odluke o kojima ne razmišljamo. Da li si nekada razmišljaо о tome kako će izgledati, gdje će živjeti i čime će se baviti za deset godina? U životu je lijepo imati cilj, jer kada imamo cilj tada sve činimo i da ga ostvarimo. U protivnom, samo lutamo i često takvi ljudi nisu zadovoljni niti sa sobom, niti sa svojom okolinom. Već smo spomenuli da donošenje odluke o izboru daljeg školovanja treba biti promišljeno, a ne prepушteno slučaju. To znači da prije donošenja odluke moraš proći sve stepenice koje smo prethodno naveli uz pomoć bliskih osoba i tek nakon toga donijeti odluku. Ovo prije svega podrazumijeva da je potrebno da izvrшиš samoprocjenu svojih jačih i slabijih strana, da se detaljno informiraš sam i uz pomoć tebi bliskih osoba, da se posavjetuješ sa svojim nastavnicima i bliskim osobama, i tek nakon toga da donešeš odluku.

ČETVRTA STEPENICA - ZA SVAKI SLUČAJ - ALTERNATIVA

Razmišljali smo da li je potrebno posebno izdvojiti ovu stepenicu. Mišljenja smo da jeste, jer ponekad i kada doneсemo odluku iz nekih razloga na koje ne možemo uticati, nismo u mogućnosti odluku sprovesti u djelo. To ne znači da trebamo odustati i razočarati se. Naprotiv, kod donošenja bilo koje značajnije odluke, potrebno je da unaprijed imamo i drugo rješenje – alternativu, koja nam može pomoći da prevaziđemo prepreke na koje smo naišli. Čitajući o porodicama zanimanja i zanimanjima, i informirajući se o drugim zanimanjima koja ovdje nisu navedena, uvidjećeš da postoje mnoga zanimanja koja su slična. Upravo ta slična zanimanja, mogu ti biti alternativa. Pored zanimanja koje je tvoj prvi izbor, razmisli i o zanimanjima koja ti mogu biti drugi ili treći izbor.

PETA STEPENICA KAKO UPISATI SREDNJU ŠKOLU? - KONKURISANJE

Ministarstva obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Ministarstvo prosvjete i kulture u Republici Srpskoj i kantonalna/županijska ministarstva obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine), krajem šestog i početkom sedmog mjeseca objavljaju konkurs za upis u srednje škole. Konkurs sadrži podatke o: nazivima škola, smjerovima koje nude srednje škole, planiranom broju učenika za svaki smjer, nazivima predmeta iz kojih se polaže prijemni ispit, popis potrebnih dokumenata koja treba priložiti uz zahtjev, rok za prijem dokumentacije i drugo. Ukoliko se u prvom roku ne popune sva predviđena mjesta u srednjim školama, objavljuje se i ponovni konkurs u osmom mjesecu.

Na kraju ovog vodiča možeš pronaći informacije o srednjim školama u Bosni i Hercegovini.

PORODICE ZANIMANJA

Nadamo se da ti je bilo interesantno čitati prethodne dijelove ovog priručnika i da si čitajući i istražujući uspio dobiti informacije koje će ti pomoći prilikom tvoje odluke o daljem školovanju. U ovom dijelu priručnika, napravićemo kratak osvrt na 13 porodica i 101 zanimanje. Kao što smo već napomenuli, ovo su zanimanja iz „Klasifikacije zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku“ i dio su reforme srednjeg stručnog obrazovanja u Bosni i Hercegovini. S obzirom, da je obrazovni sistem kompleksno područje i da reforma srednjeg stručnog obrazovanja još uvijek traje, u ovom priručniku nećeš pronaći sva zanimanja koja trenutno nude srednje škole (zanimanja u srednjim školama na području Bosne i Hercegovine nalaze se na kraju priručnika). Predstavićemo samo zanimanja iz pomenute klasifikacije zanimanja.

UPOZNAJMO PORODICE ZANIMANJA

U ovom dijelu priručnika ćemo ukratko predstaviti porodice zanimanja, kao i kratke opise zanimanja unutar porodica. Naravno, ovo je samo kratki pregled u kojem ćeš možda saznati nešto novo, ali čiji je osnovni cilj da te potakne da dalje istražuješ i saznaš još više informacija o zanimanjima.

POLJOPRIVREDA I PRERADA HRANE

Proizvodnja dobara u poljoprivredi već predodređena na osnovu čovjekove potrebe za hranom. Poljoprivreda je među najstarijim ljudskim djelatnostima i pošto je ta djelatnost starija od bilo kojeg pisanog dokumenta nije moguće ustanoviti kad je ona nastala. Poljoprivredu danas dijelimo na stočarstvo i ratarstvo. U novije vrijeme poljoprivredu dijelimo na konvencionalnu i ekološku. U današnje vrijeme mnogo je jednostavnije raditi u poljoprivredi uz pomoć moderne tehnike i na osnovu naučnih spoznaja. Pri tome, kao uostalom i u svim ostalim zanimanjima pitanje ekonomičnosti igra veliku ulogu. Tako imamo na primjer situaciju da su se mnoga preduzeća specijalizirala za jednu proizvodnu granu. Planiranje i organizacija pogona i tehnika obrade u proizvodnji kao i obim i svrha korištenja često veoma skupih mašina i uređaja su izrazito bitni za uspješnost preduzeća. Poljoprivreda je djelatnost koja u Bosni i Hercegovini ima veliku perspektivu, posebno iz razloga što je sve češća potreba za ekološki uzgojenom hranom.

Tipična djelovanja/poslovi su: obrada tla, sijanje, đubrenje, uzgoj i njega životinja i biljaka, žetva, oplemenjivanje, skladištenje, plasiranje proizvoda na tržištu i sl.

Specifični zahtjevi za zanimanja u ovoj porodici su: dobre psihomotorne sposobnosti, snalaženje u prostoru, mehaničke sposobnosti, snažna i otporna tjelesna konstitucija, normalno razvijena čula, dobar plućni kapacitet.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je deset zanimanja. Upoznajmo ih!

VETERINARSKI TEHNIČAR

Za zanimanje veterinarskog tehničara presudna je ljubav prema životinjama, pa najčešće sa lakoćom prihvataju ponekad teške fizičke i emocionalne zahtjeve svog posla. Vetrinarski tehničari obavljaju jednostavnije preglede i laboratorijske pretrage životinja, uz nadzor veterinara. Oni savjetuju vlasnike životinja o prevenciji različitih bolesti, ali i o nastalim povredama i načinima liječenja. Obavljaju cjepljenje životinja, pomažu u umjetnom osjemenjivanju, porođaju i kastriranju. Kontrolišu i analiziraju životne namirnice. Ukoliko radno mjesto podrazumijeva direktni kontakt sa životnjama, posao veterinarskog tehničara može biti fizički naporan jer mora držati životinje koje se odupiru, grizu. Zavisno od radnog mesta (npr.veterinarske stanice i instituti, privatne veterinarske ambulante, zoološki vrtovi, specijalizirane radnje, industrija koja se bavi preradom hrane, farme i sl.), moguća su 24 satna dežurstva i rad vikendima, praznicima.

POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR

Ovo zanimanje je prikladno za osobe koje imaju razvijenu ekološku svijest, izražen interes za prirodu, biljke i životinje. U ratarstvu, poljoprivredni tehničari daju uputstva za pripremu zemljišta i prate uzgoj svih vrsta poljoprivrednih kultura, biraju i primjenjuju odgovarajuće mjere prehrane i zaštite bilja, te pripremaju proizvode za dalju preradu. U stočarstvu, prate, kontrolisu i rade na uzgoju, njegovanju, hranjenju krupne i sitne stoke i peradi, obavljaju pripremu i učestvuju u daljoj preradi mesnih proizvoda i mlijeka. Poljoprivredni tehničari koji se bave voćarstvom obavljaju pripremu zemljišta, biraju i sade voće, vode brigu o obrezivanju, kalemljenju, prskanju i zaprašivanju voćaka. Rade na berbi, sortiranju, skladištenju, i daljoj preradi voća. Također, učestvuju u plasmanu proizvoda.

PREHRAMBENI TEHNIČAR

Želiš više znati o prehrani, porijeklu i procesu proizvodnje namirnica, načinima čuvanja i konzerviranja namirnica, zdravoj ishrani? Prehrambeni tehničari obavljaju analizu kvaliteta životnih namirnica, obavljaju analize sastava namirnica, te utvrđuju njihova mikrobiološka svojstva. Oni vrše odabir prehrambenih sirovina i pomoćnih sirovina biljnog i životinjskog porijekla, u zavisnosti od stanja u kome se nalaze. Prehrambeni tehničari kontroliraju pojedine faze primarne obrade hrane, rukovode proizvodnim trakama, sarađuju na stvaranju novih prehrambenih proizvoda i istraživanjima uticaja namirnica na zdravlje ljudi. Najčešće rade u zatvorenim prostorima. Mogu se zaposliti u: industriji mlijeka, mesa, konditorskoj industriji, šećeranama, uljarama, industriji prerade voća i povrća, u prodavnicama prehrambenih proizvoda, skladištima prehrambenih proizvoda, laboratorijama za ispitivanje kvalitete namirnica, biohemijским laboratorijama.

CVJEĆAR - VRTLAR

Ovo zanimanje je prikladno za osobe koje imaju izražen smisao za skladno i lijepo, kreativnost i u osnovnoj školi su uživali u predmetima biologija i likovno. Cvjećari uzgajaju cvijeće i ukrasno bilje, prave cvjetne aranžmane, te nabavljaju i prodaju sve vrste cvijeća. Sudjeluju u uređenju i ukrašavanju interijera za različite prigode. Vrtlari uzgajaju cvijeće i sve vrste ukrasnog rastinja, te uređuju vrtove i zelene površine. Cvjećari i vrtlari rade u zatvorenim prostorima (cvjećarama, prostorijama koje uređuju) ili na otvorenom u parkovima, vrtovima i na drugim zelenim površinama. Njihov rad često zahtjeva različite fizičke aktivnosti i položaje: hodanje, stajanje, sagibanje, čučanje, sjedenje. Osobe koje završe ovo trogodišnje stručno zanimanje mogu raditi u cvjećarama, u agencijama za uređenje interijera, komunalnim preduzećima i drugo.

FARMER

Voliš životinje i mogao bi ih uzgajati? Da li si ikada razmišljao o tome odakle dolazi mlijeko koje kupuješ u prodavnici? Kojim zanimanjem se bave osobe koje uzgajaju životinje i prodaju proizvode koje dobijaju od njih? Farmeri uzgajaju i njeguju domaće životinje i perad, mogu uzgajati i sve ostale vrste životinja (kuniće, nojeve, fazane, činčile i drugo). Oni vode brigu o prehrani, zdravlju, higijeni, rasplodivanju životinja na farmi. Proizvode, skladište i plasiraju na tržište proizvode koje dobiju od životinja koje uzgajaju (npr. mlijeko, sir, kajmak, jaja, meso, vunu, perje, krvno itd.) Rade na otvorenom, ali i u zatvorenim prostorima. Farmeri mogu registrirati vlastitu poljoprivrednu djelatnost, farme za uzgoj raznih vrsta životinja (peradarstvo, govedarstvo, puževi i sl.). Također, mogu raditi u mljekarama, prehrambenoj industriji, veterinarskim stanicama, i drugo.

MESAR

Zanima te na koji način se vrši zanatska i industrijska obrada mesa i proizvoda od mesa? Kako se prave suhomesnati proizvodi i kobasicice? Odgovore na ova pitanja znaju osobe koje su se školovale za zanimanje mesar. Mesari obrađuju i klasificiraju meso u skladu sa njegovim svojstvima, sastavom i zrelosti. Oni pripremaju, skladište, konzerviraju, zamrzavaju meso, te proizvode različite mesne prerađevine. Mesari također, prodaju meso i pomažu kupcima pri odabiru dijelova mesa u skladu sa njihovim potrebama. Poslovi mesara pretežno se obavljaju u zatvorenom prostoru pri danjem i umjetnom svjetlu. Mesari se zapošljavaju u klaonicama, industrijama za preradu mesa, odjelima za meso u velikim trgovačkim centrima, a mogu otvoriti i vlastitu mesnicu.

VOĆAR - VINOGRADAR

Voćari – vinogradari, pripremaju tlo za podizanje voćnjaka i vinograda, potom vrše sadnju voćnih i loznih sadnica. Tokom sazrijevanja plodova njeguju voćke i vinovu lozu, a potom obavljaju berbu plodova. Plodove skladište, razvrstavaju, pakiraju, ponekad obavljaju i osnovnu doradu ili preradu proizvoda. Voćari-vinogradari većinu vremena provode na otvorenom prostoru u voćnjacima i vinogradima. Jedan dio posla obavljaju i u zatvorenom prostoru (rasadnici, skladišta, vinski podrumi, vinarije). Uglavnom se zapošljavaju u industrijama za preradu voća, vinarijama, rasadnicima, privatnim imanjima sa registrovanim obrtom.

PEKAR

Pekari pripremaju, mješe i peku hleb i različita peciva. Moraju poznavati tačne količine sastojaka koje su potrebne za pripremu različitih vrsta tjesteta. Nakon što obave pripremu tjestenih komada za pečenje, ubacuju ih u peć, prate pečenje i vade gotove proizvode. Ukoliko rade u manjim pekarama, pekari obavljaju i prodaju svojih proizvoda. Poslovi se obavljaju u zatvorenom prostoru pri danjem, a većim dijelom umjetnom svjetlu. Zrak u pogonima je vlažan, topao, prašina potječe od brašna, a povećana je i buka strojeva. Pekari zbog higijene proizvoda moraju posebno voditi brigu o

ličnoj higijeni, uključujući i radnu odjeću. Pekari većinu posla obavljaju u stojećem položaju uz česta sagibanja. Mogu se zaposliti u privatnim pekarama, odjelima za peciva u tržnim centrima, fabrikama za proizvodnju proizvoda od tijesta, otvoriti vlastiti obrt.

PRERAĐIVAČ MLJEKA

Ukoliko želiš znati na koji način od mlijeka možeš napraviti jogurt, pavlaku ili sir, ovo je pravo zanimanje za tebe. Mljekari poznaju tehnologije prerade mlijeka. Oni pripremaju i prate procese prokuhanja, odvajanje vrhnja, pretvaranja vrhnja u maslac. Pripremaju i prate procese zgrušavanja mlijeka, zagrijavanja zgrušanog do željene čvrstoće, cijeđenje, stavljanje u kalup za oblikovanje sira. Planiraju tehnološke procese prerade mlijeka. Rukuju mašinama u primarnoj preradi, tehničkoj obradi i oblikovanju mlijecnih proizvoda po tehnološkim uputstvima. Prerađivači mlijeka mogu raditi na farmama, u stanicama za otkup mlijeka i proizvoda od mlijeka, u fabrikama za preradu mlijeka i mlijecnih proizvoda i drugo.

PREHRAMBENI PROIZVOĐAČ

Prehrambeni proizvođači posjeduju teoretska i praktična znanja iz oblasti proizvodnje i prerade sirovina biljnog porijekla. Prehrambeni proizvođači uzbrajaju poljske kulture kao što su: žito, lan, kukuruz, konoplja, duhan, repa i sl. Oni pripremaju tlo za sijanje i sadnju, siju žitarice i industrijsko bilje, te sade povrće na oranicama. Tokom rasta vode brigu o usjevima, a zrele usjeve žanju ili ubiru, a zatim ih svrstavaju, pohranjuju i otpremaju na tržiste. Obavljaju i jednostavnije poslove prerade prehrambenih proizvoda za industrijsku proizvodnju. Rade na poljoprivrednim dobrima i imanjima, a mogu se zaposliti i u dijelovima industrijskog procesa obrade poljoprivrednih proizvoda npr. u šećeranama, uljarama, preduzećima za proizvodnju prehrambenih proizvoda.

ŠUMARSTVO I OBRADA DRVETA

Šume, s obzirom na njihovu samoobnovljivost, prirodnu strukturu, mješoviti sastav i prirodno podmlađivanje, predstavljaju jedan od osnovnih resursa razvoja Bosne i Hercegovine u narednom periodu. S obzirom na geografski položaj naše zemlje i utjecaj mediteranske, submediteranske, umjereno kontinentalne i planinske klime do ravnica Posavine, u sastavu šuma se pojavljuje niz šumskih zajednica sa preko 100 drvenastih vrsta. Osnovne vrste drveća na našem području su: jela, smrča, bijeli i crni bor, bukva i hrastovi, te manji procenat plemenitih lišćara i voćkarica. Ovakav sastav vrsta zahtjeva od šumarskih stručnjaka širok dijapazon znanja o razvoju i načinu gospodarenja istim, da bi se očuvalo i unaprijedilo stanje šumskog fonda.

Drvo je prirođan, živi materijal koji je čvrst a istovremeno i elastičan. Njegova vrsta, porijeklo i rast određuju njegova svojstva. Njegova upotreba je mnogostruka. Pod rukom iskusnog radnika drvo pokazuje svoju ljepotu. Prilikom oblikovanja i sklapanja koriste se različite metode površinske obrade drveta. Drvo je materijal koji se često može kombinirati sa plastikom, metalom, tekstilom i kožom. No drvo se može koristiti i nakon grube obrade npr. u građevini.

Tipična djelovanja/poslovi su: pilanje, blanjanje, štemanje, zakucavanje, ljepljenje, spajanje.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: otporna tjelesna građa, dobra orijentacija u prostoru, shvatanje prostornih odnosa, razvijena sposobnost pamćenja vizuelnih detalja, tačni i precizni pokreti i spretnost prstiju, dobre mehaničke i numeričke sposobnosti, razvijena čula vida, sluha, mirisa.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je sedam zanimanja. Upoznajmo ih!

ŠUMARSKI TEHNIČAR

Šumarski tehničari zajedno sa inžinjerima šumarstva pružaju tehničku pomoć i savjete o metodama rješavanja problema u šumarstvu. Šumarski tehničar radi na uzgoju, zaštiti, uređivanju i iskorištavanju šuma. U radu na uzgoju šume i na pošumljavanju, šumarski tehničari po uputama inžinjera šumarstva, ali i samostalno, utvrđuje uvjete i mogućnosti uzgoja šume. Ti uvjeti su: vrsta tla i klima, mogućnosti i razlozi uzgoja pojedinih vrsta šume te mogućnosti dalje prerade i upotrebe. Tako šumarski tehničar prikuplja podatke o obilježjima šumskih područja, utvrđuje njegovu veličinu, vrste šumskih kultura i prikuplja podatke o vrstama drveća, mogućim bolestima i oštećenjima šuma, opasnostima od požara i sl. Šumarski tehničar najčešće svoj rad obavlja u kancelariji nekog šumarskog preduzeća, ali je veoma često i na otvorenom u prirodi, s toga mu je potrebno dobro zdravlje i dobra opća tjelesna kondicija, poželjne su i organizacijske vještine. No, presudno za odabir ovog zanimanja jeste ljubav prema prirodi i da prihvata specifične uslove života i rada u šumi.

TEHNIČAR ZA OBRADU DRVETA

Tehničari za obradu drveta pripremaju i organiziraju pojedine faze obrade drveta i proizvodnje predmeta od drveta. Uglavnom sudjeluju u obradi građe, prozvodnji raznih ploča, obloga, pokućstva, i slično. Njihovo radno područje jeste izrada tehničko-tehnološke dokumentacije, pod čim se podrazumjeva skiciranje, izrada i razrada nacrta, opisi rada, normiranje materijala i određivanje vremenskih normi. Osim toga, tehničar za obradu drveta daje upute neposrednim proizvođačima i nadzire poslove a kadkad i sam obavlja pojedine radne operacije. Tehničar za obradu drveta svoje poslove obavlja u manjem dijelu u kancelariji a veći dio svog radnog vremena provodi u neposrednoj proizvodnji.

ŠUMAR

Šumar slično kao i šumarski tehničar radi na uzgoju, zaštiti, uređivanju i iskorištavanju šuma. Šumari rade

na pregledanju stabala, označavaju koja stabla su za sjeću, sade mlade sadnice, obrezuju drveće, sijeku drveće, utovaraju debla za transport i vrše druge poslove. Šumari prikupljaju sjeme i rade na uzgoju raznih vrsta sadnica šumskog drveća. Nadgledaju njihov razvoj i eventualne pojave bolesti i štetočina. Šumar predlaže i provodi mjere zaštite sadnica, kao i šume uopće. Šumari svo radno vrijeme provode u šumi, to opet znači da su na otvorenom – u prirodi. Za šumara je potrebno dobro zdravlje i dobra opća tjelesna kondicija.

RASADNIČAR

Rasadničari rade na uzgoju raznih vrsta presada cvjeća, ukrasnog zelenila (mladih biljaka koje se presađuju), kao i sadnica različitih vrsta drveća za pošumljavanje goleti u šumama. Rasadničari prikupljaju sjeme i rade na uzgoju presada i sadnica. Nadgledaju njihov razvoj i eventualne pojave bolesti ili štetočina. Uz pomoć šumarskih i poljoprivrednih tehničara, ali i šumara, ako je riječ o sadnicama šumskog drveća predlažu i provode mjere zaštite sadnica, kao i šume uopće. Rasadničar obavlja radove na zasijavanju sjemena, presađivanju cvjeća i zelenog rastinja kao i na pošumljavanju. Rasadničari najveći dio svog radnog vremena provode u rasadnicima koji se obično nalaze na otvorenom u prirodi. Rasadničari se zapošljavaju u obrtničkim zadrugama za proizvodnju raznih vrsta presade cvijeća i zelenog ukrasnog bilja za uređenje gradskog zemljišta, parkova i trgovca ali i u šumarstvu, odnosno u šumskim dobrima/gospodarstvima i šumarijama.

PROIZVOĐAČ PRIMARNIH PROIZVODA OD DRVETA

Proizvođači primarnih proizvoda od drveta obrađuju drvene trupce i izrađuju primarne (osnovne) proizvode od drveta kao što su: daske, grede, gredice, letve, furnir i drugo. Pripremni dio poslova obavljaju na otvorenom, gdje pripremaju trupce za dalju obradu, uglavnom ručno uz pomoć sjekire. Rezanje trupaca u daske, grede, gredice, letvice i ostale primarne proizvode od drveta može se obavljati na mašinama koji su na otvorenom ili djelimično natkrivenom prostoru radi zaštite od kiše i snijega. Proizvođači primarnih proizvoda

od drveta moraju imati zdrav koštano-zglobni cirkulatroni sistem i zdrave organe za disanje. Prijeko su potrebni uredan vid i vidno polje te osjećaj ravnoteže. Preosjetljivost na buku predstavlja prepreku za izvođenje ovog zanimanja. Proizvođači primarnih proizvoda od drveta uglavnom se zapošljavaju u fabrikama i radionicama za preradu drveta i u obrtničkim radionicama.

STOLAR

Stolari rade sa drvetom, igraju se sa idejama, prave građevine, namještaj i razne predmete od drveta. Prirodni materijal drvo, sofisticirani alat i najmodernija kompjuterska tehnika pružaju stolaru mogućnost da svoju kreativnost u potpunosti iscrpi. Kreativnost je jedna od najbitnijih karakteristika ovog zanimanja pa i prilikom odabira vrste drveta i materijala za kombinovanje kao što je staklo, metal ili kamen, ista je izuzetno tražena. Stolaru je data mogućnost da vidi kako mu predmet raste od nacrta, preko neobrađenog drveta do kranjeg proizvoda. Ako želiš da postaneš stolar potreban ti je zdrav mišićno-koštani sustav, jer ćeš raditi u različitim tjelesnim položajima i bićeš izložen prašini, važno je da imaš spretne ruke a i poželjna je emocionalna stabilnost zbog rada na mašinama. Stolari se uglavnom zapošljavaju u industriji, građevinarstvu i obrnjištvu. Stolari mogu voditi i vlastitu obrtničku radionicu.

TAPETAR - DEKORATER

Tapetari tapaciraju namještaj, izrađuju madrace, duševe, jorgane, posteljinu ili izrađuju i postavljaju unutrašnju dekoraciju od kože, tekstila i drugih prikladnih materijala. Posao tapetara nije samo da tapacira namještaj, on može i tapacirati sjedišta u atomobilima, autobusima, željezničkim vagonima, avionima. Oni ukrašavaju prostore posebnim tkaninama, tepisima i postavljaju zastore raznih oblika i namjena. Tapetari rade u zatvorenim prostorijama uz prirodnu i vještačku rasvjetu. Rade stojeći, u pognutom položaju tijela i sjedeći.

GEOLOGIJA, RUDARSTVO I METALURGIJA

Geologija je znanost koja se bavi proučavanjem Zemlje. Pokušava objasniti kako je Zemlja formirana i kako se mijenja. Znanstvenici koji se time bave zovu se geolozi i proučavaju tlo, stijene, planine, rijeke, oceane i druge dijelove Zemlje. Također, geologija može obuhvatiti izučavanje građe drugih planeta, pa se naziv može proširiti na pojам planetarne geologije.

Metalurgija predstavlja znanost, odnosno granu inženjeringu, koja se bavi proizvodnjom metalnih legura. Obuhvata i rafinaciju, proizvodnju legura, uobličavanje, oplemenivanje, kao i proučavanje strukture, sastava i osobina metala. Po vrsti metala koji se proizvode, metalurgija se dijeli na crnu (dobijanje željeza i čelika) i metalurgiju obojenih metala (dobijanje svih ostalih metala).

Rudarstvo je veoma stara industrijska grana koja se bavi procesom iskopavanja rude i njenom pripremom za iskorištavanje u raznim oblastima industrije ili za neposredno korištenje u svakodnevnom životu. Ruda se kopa u rudnicima, a prerađuje se u industrijskim postrojenjima.

Tipična djelovanja/poslovi su: upravljanje mašinama, transportnim sistemima, uređajima za iskop, uzimanje uzoraka radi provjere kvalitete, vođenje dokumentacije, sortiranje i klasificiranje materijala, održavanje mašina, postrojenja i uređaja.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: dobro shvatanje mehaničkih odnosa, razvijena sposobnost prostornog predstavljanja, pamćenje vizuelnih detalja, razvijena spretnost i koordinacija pokreta ruku, postojana pažnja, snažna i otporna konstitucija, sposobnost za rad ispod zemlje, zdravi i otporni disajni organi, krvni sudovi i srce, razvijena sva čula.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je deset zanimanja. Upoznajmo ih!

RUDARSKI TEHNIČAR

Rudarski tehničari pomažu inžinjerima prilikom projektiranja rudnika, eksploatacije i prerade mineralnih sirovina. Oni mjere, snimaju, prikupljaju, dokumentiraju i obrađuju podatke potrebne za izradu projekata za radove u rudarstvu. Pomažu inžinjerima pri planiranju, pripremi i kontroli procesa na radilištima površinske i podzemne eksploatacije mineralnih sirovina. Organiziraju prijem, transport, skladištenje i izdavanje materijala i sredstava za rad. Rudarski tehničari mogu raditi u projektnim biroima, na površinskim kopovima (kamenolomi, šljunčare, pješčare) i u rudnicima. Uslovi u kojima rade, zavise od radnog mesta. Ukoliko rade na kopovima izloženi su različitim vremenskim uvjetima.

METALURŠKI TEHNIČAR

Metalurški tehničari u saradnji sa inžinjerima metalurgije, učestvuju u pripremi tehničke i druge dokumentacije potrebne za proces dobijanja metalnih legura. Pripremaju i organiziraju pojedine faze proizvodnje i obrade željeza, čelika, obojenih metala i legura metala. Metalurški tehničari obavljaju laboratorijska ispitivanja mineralnih sirovina. Koriste metode livenja, termičke obrade, izrade kalupa i jezgara potrebne za preradu metala. Asistiraju u organiziranju i nadziranju rada ostalih saradnika na poslovima dobijanja i prerade metala, kao i pri prijemu i skladištenju materijala i sredstava za rad. Metalurški tehničari rade u željezarama, ljevaonicama, samostalnim zanatskim radionicama za obradu metala, gdje su izloženi buci, prašini i visokim temperaturama. U toku rada nose

zaštitnu opremu. Dio posla obavljaju u kancelarijama, pripremajući projektnu dokumentaciju.

GEOLOŠKI TEHNIČAR

Ispitivanje i proučavanje tla, stijena, planina, rijeka, okeana i drugih dijelova Zemlje (na grčkom jeziku Gea = Zemlja) posao je kojim se bave stručnjaci iz naučne oblasti geologija. Geološki tehničari u saradnji sa geolozima učestvuju u izradi tehničke i operativne dokumentacije potrebne za organizaciju geološko istraživačkih radova. Samostalno prikupljaju uzorke (voda, stijene, rude, fosili) potrebne za istraživanja; bilježe podatke o geografskom položaju pronađenih uzoraka koristeći tehnike jamskog i geološkog kartiranja; obavljaju laboratorijske obrade, opise i izrade dijagrama prikupljenih uzoraka. Geološki tehničari prate tok naftnih bušenja i iskopovanja tla. Geološki tehničari mogu pronaći zaposlenje na naftnim bušotinama, u rudnicima, geološkim institutima, firmama kojima je potrebno mjerjenje i istraživanje tla.

RUDAR

Rudari rade na iskopavanju, utovaranju i odvozu uglja, drugih ruda i čvrstih minerala. Oni pripremaju pristup otkopnom sloju, tako što izrađuju jamske prostorije koje omogućavaju pristup za daljnji rad u podzemnim iskopima. Rudari izrađuju ventilacijske puteve za provjetravanje, rukuju strojevima i postrojenjima za provjetravanje i odvodnjavanje. Rudari – mineri, pregledaju ispravnost bušotina, postavljaju i aktiviraju eksplozivna sredstva. Rudari rade na površinskim i podzemnim kopovima. Radeći u podzemnim kopovima, često se liftovima kroz rudarska okna spuštaju duboko ispod zemlje gdje rade uz pomoć vještačkog svjetla ili u polutami.

RUKOVALAC RUDARSKOM MEHANIZACIJOM

Za razliku od prvih rudnika u kojima je isključivo korištena fizička snaga ljudi, u današnje vrijeme kada je došlo do osavremenjivanja procesa u rudniku, za veliki broj poslova koristi se rudarska mehanizacija. Rudarsku mehanizaciju čine hidraulični i klasični

bageri, damperi i sl. Rukovaoci rudarskom mehanizacijom dopremaju mehanizaciju, montiraju strojeve, postavljaju pragove jamske pruge. Rukuju dizalicama kojima se ruda vadi na površinu zemlje. Obavljaju utovar i odvoz rude. Otklanjam manje složene kvarove na rudarskim strojevima.

VALJAONIČAR

Da li ste nekada razmišljali na koji način nastaju npr. bakarne tankozidne cijevi koje se koriste za izradu grijачa, hladnjaka, klima uređaja i sl. Ovi i slični proizvodi od metala nastaju u valjaonicama, a dobivaju se termoobradom metala. Valjaoničari rukuju pećima za zagrijavanje željeza prije daljnje obrade (kovanja, mašinskog presovanja). Također, rukuju sa valjaoničkim postrojenjima za oblikovanje u kalupu vrućeg i hladnog čelika u ploče, limove i sl. Proizvodi koji izlaze iz valjaonica imaju širok spektar primjene u građevinarstvu (za pokrivke, oblaganje fasada, izradu oluka, solarnih kolektora, itd.), u elektrotehnici, automobilskoj industriji i industriji uopće. Valjoničari rade u željezarama, industrijama za obradu i preradu metala, manjim privatnim radionicama koje izrađuju predmete od metala.

METALURG

Metalurzi na osnovu skica, tehničkih crteža ili uzoraka biraju kalupe, potreban alat i mašine za dalju obradu metala. Postupkom topljenja metala proizvode odlivke metala, polufinalne proizvode u metalnoj industriji. Vladaju tehnologijama livenja, valjanja, obrade i termičke obrade metala. Zbog manipulacije rastopljenim metalom koji se zagrijava i do preko hiljadu stepeni celzijusovih, te zbog visokih peći koje se nalaze u željezarama, metalurzi su u svom radu izloženi vrlo visokim temperaturama. Neophodno je da budu dobrog zdravstvenog stanja, jer su tokom rada često u prisilnom položaju, a kako manipuliraju i većim predmetima, dolazi i do većeg tjelesnog naprezanja.

MEHANIČAR RUDARSKIH POSTROJENJA/mašina

Mehaničari rudarskih postrojenja instaliraju

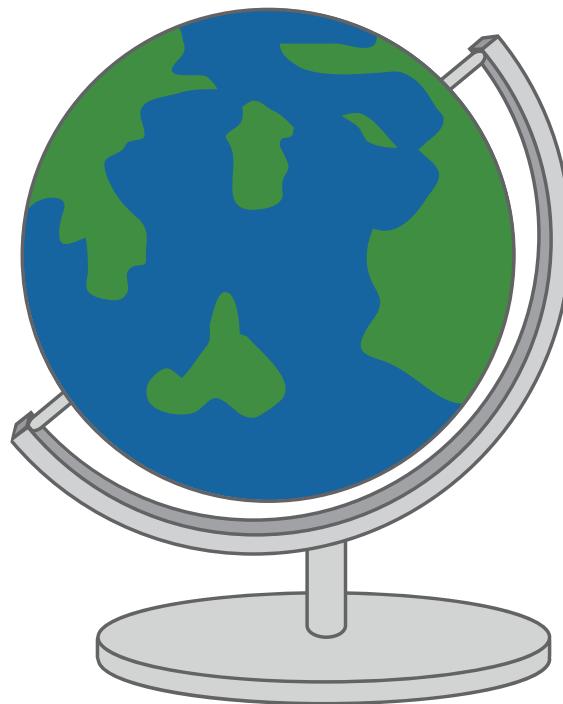

mašine i postrojenja kojima se radi u rudnicima (bageri, bušilice, i sl.), sudjeluju u njihovom probnom radu, servisiraju i redovno održavaju mašine i postrojenja. Oni također, svakodnevno vode računa o čistoći strojeva i mašina, stanju ulja, goriva, vode u postrojenjima. Ukoliko uoče kvarove na postrojenjima, mehaničari prijavljuju kvarove i učestvuju u planiranju nabavke rezervnih dijelova potrebnih za bezbjedan rad postrojenja u rudnicima.

GEOBUŠAČ

Da li ste znali da se bušenje bunara (hidromehanika) izvodi sa bušaćim čekićem do dubine 250 m, što ovisi o tlu koje se buši? Geobušači sudjeluju u poslovima pripreme terena za izvođenje geodetskih bušotina. Oni postavljaju postrojenja i uređaje za bušenje zemljišta (injektori, monocrpke, mješalice i sl.), te buše zemljište kako bi došli do izvora nafte, plina. Također, osposobljeni su za uzimanje uzoraka iz zemljine kore, te obavljaju demonatažu postrojenja i uređaja.

OPLEMENJIVAČ MINERALNIH SIROVINA

Oplemenjivači mineralnih sirovina obogaćuju i prerađuju mineralne sirovine fizikalnim, fizikalno-hemijskim ili hemijskim postupcima radi odvajanja korisnih od nekorisnih sastojaka (minerala) s ciljem dobivanja proizvoda za dalju preradu ili za prodaju. Oni posjeduju osnovna znanja o mineralnim sirovinama i njihovim osobinama, klasifikacijama, kao i o ekonomskom i praktičnom značaju ležišta mineralnih sirovina. Osposobljeni su za rad na osnovnim i pomoćnim mašinama i postrojenjima, obavljaju klasiranje, doziranje, prečišćavanje tehnoloških voda, obogaćivanje mineralnih sirovina, te njihovo otpremanje. U toku rada na postrojenjima, kontroliraju pritisak, temperaturu, protok i nivo pojedinih sirovina u posudama.

MAŠINSTVO I OBRADA METALA

Mašinstvo je inženjerska disciplina koja uključuje primjenu zakona fizike za analizu, projektovanje, izradu i održavanje mehaničkih sistema. Ona zahtjeva solidno poznavanje ključnih koncepta kao što su mehanika, termodinamika, mehanika fluida, nauka o materijalima i tehnologije obrade materijala. Mašinski inženjeri i tehničari koriste ove principe u proizvodnji i analizi automobila, aviona, sistema za hlađenje i grijanje, izradu postrojenja, industrijske opreme i mašina. Krajnji cilj tj. svrha mašinstva je proizvodnja nekog upotrebljivog, korisnog predmeta (konstrukcije) koji će imati tačno određenu, praktičnu primjenu. Mašinstvo kao primjenjena znanost, bavi se dodatnim poboljšanjem, optimizacijom i unaprijeđenjem već postojećih proizvoda.

Izuvez primjenjenog, mašinstvo ima i teoretsku stranu koja se bavi proučavanjem utjecaja fizikalnih i hemijskih zakona na proizvod ili proizvodni proces, njihovom matematičkom formulacijom u obliku analitičkih ili numeričkih proračuna, te računarskim modeliranjem navedenih procesa a u svrhu optimizacije i poboljšanja proizvoda ili proizvodnog procesa.

Čelik, cink, aluminij, bakar, olovo, kositar, srebro, zlato – svaki metal ima svoja svojstva. Jedan se može lako savijati, drugi lako puca, dok su neki elastični. Obrada metala je posao koji se radi po šablonama i crtežima.

Mašine, uređaji, zgrade, upotrebni predmeti – svi oni se sastoje od mnoštva pojedinačnih dijelova, koji se sastavljaju uz pomoć ručno ili mašinski izrađenih dijelova koji su napravljeni od različitih materijala. Poslovi se obavljaju u halama, radionicama, na gradilištima. Prilikom popravaka i održavanja često se dešava da pojedine dijelove treba razmontirati i ponovo stastaviti.

Tipična djelovanja/poslovi su: kovanje, valjanje, tokarenje, žarenje, glodanje, kaljenje, turpijanje, bušenje, blanjanje.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: dobro shvatanje mehaničkih odnosa i primjene fizičkih principa, dobre numeričke i sposobnosti prostornog predstavljanja, pamćenje vizuelnih detalja, koordinacija pokreta, precizni i brzi pokreti ruku, dobro razvijena postojanost i brza smjena pažnje, dobro opće zdravstveno stanje, otporna i snažna tjelesna konstitucija, razvijen dubinski vid i oština i razlikovanje boja.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je trinaest zanimanja. Upoznajmo ih!

MAŠINSKI TEHNIČAR

Mašinski tehničari zajedno sa inženjerima mašinstva, konstruiraju sklopove mašina, postrojenja, mašinske opreme, razrađuju tehnološke postupke u proizvodnji mašinskih proizvoda i kontroliraju proizvodnju istih. Mašinski tehničari bave se poslovima vezanim za projektiranje, gradnju, upotrebu i održavanje alata i mašina, oni proračunavaju i skiciraju mašinske elemente. Mašinski tehničari najčešće rade u zatvorenim prostorijama pri normalnoj temperaturi i vlažnost. Prilikom svog rada uglavnom sjede, a rjeđe obavljaju posao stojeći.

AUTOMEHANIČAR

Automehaničari popravljaju i servisiraju automobile i manje kamione. Osnovni posao automehaničara sastoji se u utvrđivanju i uklanjanju kvarova i oštećenja na vozilima. Prilikom servisiranja vozila uglavnom provjeravaju, podmazuju i prilagođavaju dijelove motora, kako bi spriječili mogući nastanak kvarova. U radu se služe ručnim alatima, električnim mjernim instrumentima, dizalicama, brtvama, brusilicama i sredstvima za čišćenje. Automehaničari rade u radionicama, koje mogu biti različito opremljene.

BRAVAR

Bravari izrađuju dijelove metalnih konstrukcija, obrađuju limove, metalne profile i cijevi te izvode razne montažne radove na građevinskim objektima. Završni proizvod bravarskog posla jesu: ograde, metalni prozori i vrata, metalni namještaj, dijelovi postrojenja. Bravari koji su zaposleni kod obrtnika ili imaju vlastitu obrtničku radnju izrađuju maloserijske metalne predmete ili dijelove sklopova. Bravarski posao se dijelom obavlja u zatvorenoj prostoriji, a dijelom na otvorenom. Posao se obavlja stojeći, uz vrlo često dizanje težih tereta, te osobe koje se žele baviti bravarskim zanimanjem trebaju imati dobru tjelesnu kondiciju. Zaposlenje pronalaze u metalkoj industriji, građevinarstvu, u ostalim industrijskim granama te u obrtničkim radionicama ali mogu otvoriti i vlastitu obrtničku radionicu.

ZAVARIVAČ

Zavarivači koriste plinski plamen ili električni luk da bi rezali metal ili povezivali metalne dijelove u jednu cjelinu, mogu vršiti i pripremu metalnih dijelova za dalju obradu. Oni spajaju metalne dijelove postupkom zagrijavanja. Često su na otvorenom prilikom rada na objektima na kojima obavljaju zavarivanje: mostovima, zgradama i

drugim građevinama, te na raznim postrojenjima. Rade u tvorničkim halama, raznim radionicama, a katkad su izolirani u posebno konstruiranim varilačkim kabinama kako bi drugi radnici bili zaštićeni od iskrenja i bljeskanja. Zavarivačke poslove mogu obavljati samo zdravi radnici. Ruke im moraju biti spretne i mirne da bi varovi bili što kvalitetniji i da se prilikom rada ne bi povrijedili. Posao zavarivača je trenutno jedno od najtraženijih zanatskih zanimanja.

INSTALATER

Instalateri pripremaju i instaliraju cjevovode za vodu, plin, grijanje i slično. Instalateri grijanja, hlađenja i klimatizacije postavljaju, kontroliraju, održavaju i popravljaju toplinske uređaje za klimatizaciju. Instalateri grijanja, hlađenja i klimatizacije koriste se raznim alatima: čekićima, rezačima metala, aparatima za zavarivanje, bušilicama, nareznicama i drugim. Često rade na otvorenom ali i na skelama ili ljestvama, tako da su izloženi tjelesnim naporima, a posebno naprezanju ruku. U nekim slučajevima taj posao može raditi pojedinac, ali najčešće rade dvoje ili cijela jedna ekipa. Bliska zanimanja instalaterima su elektroinstalater, elektromehaničar.

LIMAR

Limari najčešće izrađuju i montiraju metalne konstrukcije i oplate automobila, krovne konstrukcije, metalne okove za prozore i vrata, oluke za vodu, metalno pokućstvo i drugo kao na primjer sitne predmete: posude za živežne namirnice, kantice, ukrasne predmete i dijelove različitih predmeta. Limari rade uglavnom u industrijskim halama, radionicama, a katkad i na otvorenom, ako se tu nalaze objekti na kojima treba raditi.

MONTER

Monteri moraju poznavati principe rada i dijelove alatnih i industrijskih radnih mašina, hidroenergetskih postrojenja, rudarskih, građevinskih i poljoprivrednih mašina, medicinske laboratorije i druge precizne opreme. Također, moraju poznavati rad termoenergetskih, hidroenergetskih i hidrotehničkih postrojenja i grijne i rashladne tehnike, kako bi obavljali njihovu monatžu i demonatžu. U pravilu planiraju, pripremaju, izvode i vrše provjeru kvaliteta obavljenog posla. Monteri najčešće rade u zatvorenim i poluzatvorenim prostorima, na novogradnjama. Često rade na skelama ili ljestvama. U nekim slučajevima posao može obaviti pojedinac ali najčešće se obavlja u timu.

MEHANIČAR

Mehaničari popravljaju razne mašine, te nadziru njihov rad ili rad njihovih dijelova, npr. dizelskih motora, elektromotora, hidrauličkih i pneumatskih prijenosnih i kočnih sistema. Njihov zadatak je da detaljno pregledaju mašinu ili neki njen uređaj i ustaneove radi li sigurno i pouzdano. Pri tome se služe savremenim računarskim aparatima za ispitivanje rada mašina. Mehaničari rade po pravilu u zatvorenim prostorijama servisnih radionica. Mehaničari trebaju lako rješavati tehničke probleme i dobro razumjeti prostorne odnose.

METALOBRUSAČ

Metalobrusači proizvode, održavaju i popravljaju alate, stezne naprave i vodilice mašina za obradu metala. Metalobrusači trebaju imati široko znanje o postupcima obrade materijala kao što su: tokarenje, glodanje i brušenje. Budući da se služe raznovrsnim tipovima alata i preciznim mjernim instrumentima, moraju poznavati svojstva materijala, npr. tvrdoću i toleranciju toplote, i biti upoznati sa širokim rasponom metala i legura. Metalobrusači rade u zatvorenom prostoru.

OBRAĐIVAČ METALA REZANJEM

Obrađivači metala rezanjem trebaju imati široko znanje o postupcima obrade metala kao što je rezanje, tokarenje, glodanje i brušenje. Moraju poznavati svojstva materijala, npr. tvrdoću i toleranciju topline, i biti upoznati sa širokim rasponom metala i legura. Obrađivači metala rezanjem, rade u zatvorenom prostoru i većinom rade stojeći, a mogu podizati i srednje i teške predmete. Upotreba novih tehnologija, koje se temelje na upotrebi računara i različitim sistemima mijenjaju i mijenjaće ovo zanimanje. Obrađivači metala rezanjem zapošljavaju se u metalskoj industriji u tvornicama ili obrtničkim radionicama.

KOVAČ

Kovači oblikuju metal zagrijan do usijanja u razne predmete različitih oblika. Od usijanog metala kovanjem se izrađuje alat, oruđe, razni predmeti, žice i sl. Kovači od jednostavnijih metalnih oblika proizvode nove složenije predmete. To su najčešće dijelovi raznih mašina i uređaja, a uz doradu, i ukrasni predmeti. Da bi se kovanjem proizveli željeni oblici, kovačima je potrebna tehničko-tehnološka dokumentacija (nacrti, skice, opisi tehnološkog postupka). Kovački poslovi se obavljaju u raznim uvjetima, ali najčešće u zatvorenom prostoru. Radi se u industrijskim halama, manjim radionicama ali i u malim kovačnicama. Budući da se obrađuju zagrijani predmeti, jer se kovati može samo dok je metal vruć, kovači su izloženi visokim temperaturama.

PRECIZNI MEHANIČAR

Precizni mehaničari popravljaju složene tehničke uređaje poput meteoroloških, medicinskih, industrijskih, optičkih i drugih preciznih instrumenata, printerja, videokamera, fotoaparata ili fotokopirnih uređaja. Oni često montažom jednostavnijih dijelova preciznih uređaja sklapaju složenije, koji daljnjim sastavljanjem čine preciznom mehaničku proizvod. Precizni mehaničari, kao što i sam naziv zanimanja kaže, moraju biti precizni u svom radu kako bi gotov proizvod

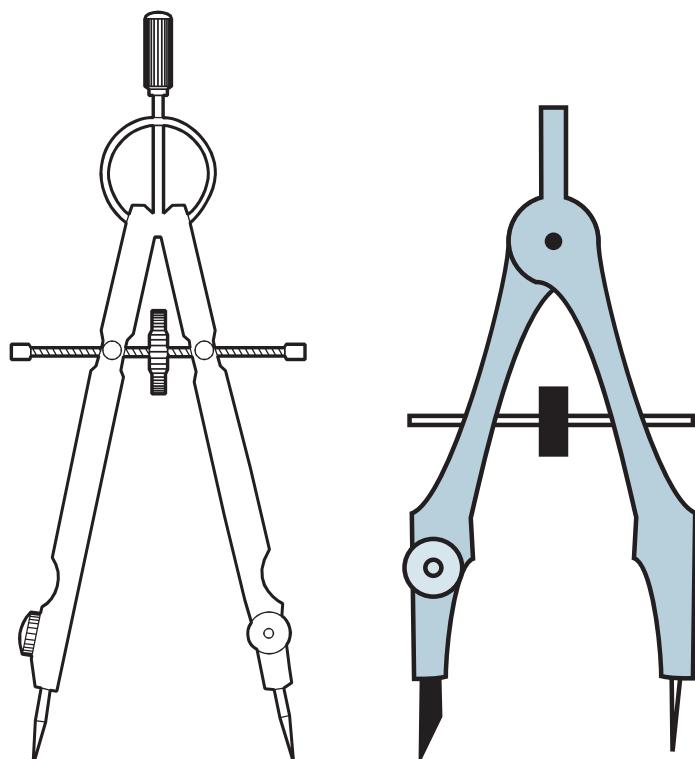

pouzdano radio. Precizni mehaničari mogu raditi u industriji, ali i u trgovinama ili specijaliziranim servisnim radionicama, gdje su u kontaktu sa klijentima/kupcima.

TEHNIČAR MEHATRONIKE VOZILA

Tehničar mehatronike vozila planira, održava, provjerava, dijagnosticira, oprema vozila i sisteme, te ih pušta u pogon. Njegova težišta su komunikaciona tehnologija putničkih vozila, namjenskih vozila, motora kao i drugih motornih vozila. Od budućeg tehničara mehatronike vozila očekuje se da posjeduje obimno znanje u oblasti servisiranja i dijagnosticiranja. Zanimanje tehničara mehatronike vozila povezuje djelovanja iz oblasti mehanike i elektronike (mehatronika). Tehničar mehatronike vozila provodi samostalno ili u timu poslove održavanja i puštanja u pogon motornih vozila i sistema. Tokom obavljanja posla, mora obratiti pažnju na zaštitu okoliša, zaštitu na radu, zaštitu zdravlja kao i osiguranje kvalitete. On skuplja informacije, provjerava ih, planira svoje radne postupke te ih dokumentira. Također, u svom poslu analizira električne, elektronske, mehaničke, pneumatske i hidrauličke sisteme, pronalazi greške i smetnje te ih otklanja. Za izradu ispitnog protokola koriste informacione i komunikacione tehnologije.

ELEKTROTEHNIKA

Elektrotehnika je područje tehnike koje se bavi svim aspektima elektriciteta. Obuhvata proizvodnju električne energije, prenos energije kao i sve vrste njene upotrebe. Počev sa električnim mašinama, svim vrstama električnih sklopova, tehnike mjerena i upravljanja, računarske tehnike pa sve do telekomunikacione tehnike. Elektrotehnika nije samo inžinjerska nauka koja tehničke procese proučava i upotrebljava već je i područje rada u mnogim zanimanjima. Kao podjelu nailazimo na elektroniku, telekomunikacije, automatiku, elektroenergetiku, pogonsku tehniku.

Električan energija je potrebna za proizvodnju svjetla, topline i snage ali i za prenos podataka i signala.

Radnici u ovoj porodici zanimanja proizvode zavojnice, postavljaju vodove, proizvode električne grupe i dijelove, montiraju uređaje, mašine, svjetlosne uređaje ili kompletna provodna postrojenja i drugo. Pored navedenih poslova njihovo polje djelovanja obuhvata i održavanje, traženje greške u sistemu kao i popravak iste.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: dobro razvijene sposobnosti shvatanja fizičkih principa, dobre numeričke sposobnosti, razvijeno shvatanje prostornih odnosa, pamćenje vizuelnih detalja, razvijena spretnost ruku, razvijena postojanost i brza smjena pažnje, razvijen dubinski vid, oština viđenja i razlikovanje boja.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je osam zanimanja. Upoznajmo ih!

TEHNIČAR ELEKTROENERGETIKE

Tehničari elektroenergetike vrše projektiranje postrojenja, mreža i instalacija, transformatora, električnih mašina i opreme. Oni pronalaze i otklanjaju kvarove, vrše montažu, podešavanje i održavanje postrojenja, mreža i instalacija, transformatora, električnih strojeva i opreme, vrše mjerena, kontrolu i testiranje elektroenergetskih postrojenja i uređaja. Uslovi rada u velikoj mjeri zavise o samom mjestu zaposlenja. Tehničari elektroenergetike većinom rade u dobro osvjetljenim, prozračnim prostorijama. Tehničari elektroenergetike najčešće rade u sjedećem položaju.

TEHNIČAR ELEKTRONIKE

Tehničari elektronike rade na sastavljanju i održavanju elektroničke i telekomunikacijske opreme. Oni projektiraju elektronske sklopove i uređaje, vrše detekciju i dijagnostiku kvarova, obavljaju montažu, podešavanje i održavanje

elektronskih sklopova i raznih elektronskih uređaja. Tehničari elektronike posjeduju osnovna znanja o električnim mašinama i uređajima u automatskim sistemima i elektromotornim pogonima.

TEHNIČAR RAČUNARSTVA

Tehničar računarstava radi na unosu i obradi podataka, prilagođavanju opreme za korištenje, vrši manje popravke i prilagođava računarski software i hardware. To znači da tehničar računarstva mora predvidjeti pojavu nekog problema i poduzeti sve da se on ne pojavi, ali isto tako i riješiti probleme koje se pojave. Tehničari računarstva rade u dobro osvjetljenim, prozračnim i općenito ugodnim prostorijama. Budući da mnoge organizacije, firme i preduzeća koriste računare 24 sata 7 dana u sedmici, tehničari računarstva mogu raditi i u popodnevnim i noćnim smjenama, vikendima i praznicima, zavisno od potrebe mesta na kome rade. Tehničari računarstva najčešće rade u sjedećem položaju, a rad iziskuje znatnije naprezanje vida.

TEHNIČAR MEHATRONIKE

Tehničar mehatronike poznaje, održava i popravlja složenu opremu i sisteme u bilo kojoj djelatnosti (kancelarijskoj tehničici, medicinskoj tehničici, tehničkim proizvodnim procesima, mjerne opremi, itd.), poznaje i projektira automatske uređaje, naprave i alate (alatnice, tehnologije, inžinjering), te jednostavne sisteme opreme, kao i dogradnju postojeće opreme i sistema, poznaje i radi na kompleksnoj opremi i sistemima, poznaje i vrši nadzor nad vođenjem složenih procesa u pogonima.

ELEKTRIČAR

Električari razvode električne kablove i održavaju električne mreže u objektima i na dalekovodima. Električari proizvode, montiraju, kontroliraju i održavaju elektroničke sklopove, uređaje i opremu, izvode elektrominterske radove i vrše potrebna mjerena. Održavaju i popravljaju uređaje i opremu za audiotehniku i videotehniku. Mogu raditi u industriji i u raznim organizacijama koje trebaju njihove usluge.

ELEKTRONIČAR-MEHANIČAR

Elektroničari-mehaničari održavaju, popravljaju, montiraju i demontiraju električne mašine i kućanske aparate. Mogu raditi u industrijskim postrojenjima ili voditi samostalno obrtničku radionicu. U industriji rade na sastavljanju niskonaponskih razvodnih uređaja, na pronalaženju i otklanjanju grešaka na serijskim proizvodima, te na završnoj kontroli proizvoda. Sastavljaju električne mjerne instrumente i baždare instrumente u serijskoj proizvodnji.

ELEKTRIČAR TELEKOMUNIKACIJE

Električari telekomunikacije trebaju poznavati osnovnu strukturu komunikacionih sistema, vladati znanjima iz područja radiotehnike i televizijske tehnike, poznavati principe digitalne obrade i prijenosa signala, satelitske telekomunikacije, karakteristike GSM, ISDN, GPS, GPRS, radiorelejne sisteme i pristupne mreže. Također, trebaju vladati računarskim sistemima.

AUTOELEKTRIČAR

Autoelektričari održavaju električne i elektroničke uređaje i instalacije u automobilu, montiraju i demontiraju rasvjetu automobila i reguliraju paljenje. Dijagnosticiraju kvar na elektroničkoj opremi automobila i otklanjaju ga zamjenjivanjem elektroničkog sklopa. Budući da moderni automobili imaju sve više elektronički reguliranih funkcija, primjena osnovnih znanja elektrotehnike i elektronike na elektroničke uređaje u automobilu ključna je u ovom zanimanju. Od autoelektričara se traži dobra sposobnost rasudivanja zbog otkrivanja izvora problema na uređajima. Autoelektričari rade u radionicama i servisima najčešće u zatvorenom prostoru. Radionice u kojima rade mogu biti prozračne, ali i zagušljive i bučne.

HEMIJA, NEMETALI I GRAFIČARSTVO

Hemija je nauka o građi, svojstvima i promjenama tvari. Često se naziva i "središnja nauka" jer se kao dio fizike bavi proučavanjem temeljnih energetskih silnica koje vežu materiju, odnosno kao dio biologije se bavi proučavanjem molekulskih sustava koji tvore složene organizme. Hemičari zbog različitosti tvari često proučavaju načine na koji atomi međudjeluju pri oblikovanju molekula i kako molekule stvaraju veće spojeve, pa se bave mikroskopskim i makroskopskim pojavama.

Grafika (grčki *grafein* = pisati, urezivati) je grana likovne umjetnosti, ujedno općeniti naziv za postupak i rezultat korištenja neke od grafičkih tehnika pri izradi umjetničkog djela; umnožavanje crteža putem matrice.

Tipična djelovanja/poslovi su u zanimanjima koje vezujemo za hemiju i nemetale su: izrada otopina, žarenje, filtriranje, usisavanje, izluživanje, oksidrianje, neutraliziranje. Određeni pokusi mogući su samo uz pomoć destiliranja, ekstrahiranja, centrifugiranja ili mikroskopiranja, kako bi se moglo pratiti na koji način pojedine osnovne supstance/sastojci ponašaju u određenim okolnostima. Za obradu materijala se posebice određuju tačke topljenja, paljenja i ledenja.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: razvijene sposobnosti shvatanja prostornih i mehaničkih odnosa, dobra koordinacija ruku i precizni pokreti prstiju, pamćenje vizuelnih detalja, numeričke sposobnosti, smisao za oblikovanje, dobra i otporna konstitucija, razvijeno čulo vida, sluha, mirisa i dodira, dobar kapacitet pluća.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je pet zanimanja. Upoznajmo ih!

HEMIJSKI TEHNIČAR

GRAFIČKI TEHNIČAR

Hemski tehničari obavljaju poslove u istraživanju na području hemijskog inžinerstva, oni: uzimaju uzorke materijala za laboratorijsku kontrolu, te utvrđuju njihova hemijska, mikrobiološka i biološka svojstva; provode različite laboratorijske postupke kako bi utvrdili strukturu i kvalitet materijala, te njihovu optimalnu primjenu; pišu recepture za analize i pripremaju rastvore svih koncentracija. Ukoliko rade sa laborantima, hemijski tehničari organiziraju, vode i nadziru proizvodnju. Također, hemijski tehničari vode evidenciju o utrošenim hemikalijama i stanju laboratorijske opreme, te pripremaju narudžbe potrebnog materijala. Hemski tehničari mogu pronaći zaposlenje u preradi i proizvodnji prehrambenih proizvoda, lijekova, poljoprivrednih hemikalija, kozmetičkih proizvoda i sl.

Grafički tehničari rade na poslovima: pripreme materijala za štampanje; obavljaju proračun smještaja teksta i slika u konačnom grafičkom proizvodu; izračunavaju utrošak materijala; organiziraju i nadgledaju proizvodni proces; osmišljavaju, izrađuju i oblikuju web stranice i druge oblike multimedijskih sadržaja. Učenici se u prvi razred upisuju u stručno zvanje grafički tehničar. Cjelokupno četverogodišnje obrazovanje je isto za sve učenike sa razlikom u opredjeljenju za izborni predmet u trećem razredu. Izborni predmet određuje užu specijalnost u stručnom zvanju grafičkog tehničara: priprema štampe, web dizajn, medijske tehnologije, osnovi fotografije, tržišne komunikacije, grafičke tehnike. Grafički tehničari mogu se zaposliti u grafičkoj industriji, novinarsko-izdavačkoj djelatnosti, grafičkim radionicama i sl.

TEHNIČAR U INDUSTRIJI NEMETALA

Tehničari u industriji nemetala rade na preradi azbesta, kreča, gipsa, zeolita, cementa, keramičkih i vatrostalnih materijala i slično. Ovi tehničari moraju poznavati cijeli proces u industriji prerade nemetala. Na početku preuzimanja smjene provjeravaju stanje mašina, opreme i pribora. Nakon toga, obavljaju laboratorijsku kontrolu kvaliteta sirovina, te pripremaju otopine i smjese koje puštaju u sistem (različite mašine za preradu sirovina) u tačno određenom trenutku i u određenoj mjeri, kako bi se hemijska reakcija dogodila u potrebnom vremenu. Tehničari u industriji nemetala mogu raditi u proizvodnji i preradi hemikalija i nemetala, proizvodnji i preradi papira, kože i krvna i sl.

PIROTEHNIČAR

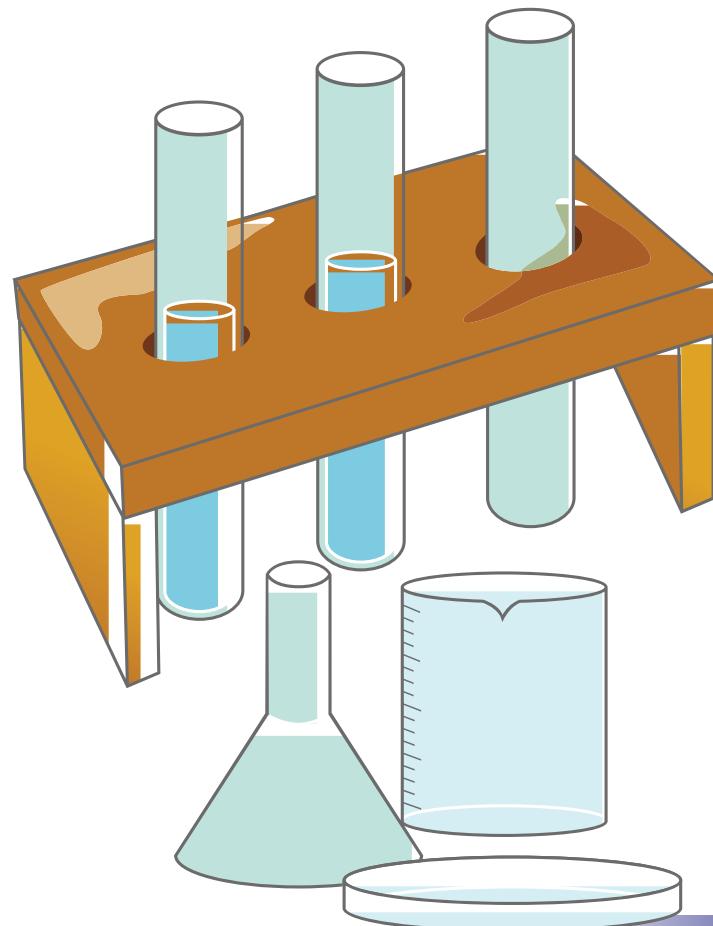
Pirotehničari obavljaju opsluživanje reaktora; vode tehnološki proces: doziranje sirovina, livenje, presovanje, homogenizaciju, sušenje i sl.; mjere fizičke parametre (temperaturu, pritisak, masu, protok i sl.); uzimaju uzorke i obavljaju

laboratorijske analize uzoraka; vrše montažu bojevih sredstava (pogonskih punjenja, inicijalnih elemenata i projektila); obavaljaju završnu kontrolu, pakiranje, označavanje i skladištenje bojevih sredstava. Pirotehničari se zapošljavaju u industriji proizvodnje municije. Zbog prisustva opasnih eksplozivnih supstanci rade u strogo kontroliranim uslovima.

HEMIJSKI OPERATER

Interesuje te na koji način nastaju sirovine za proizvodnju lijekova, ili npr. lak za drvo? Hemijski operateri učestvuju u procesu proizvodnje ovakvih proizvoda. Njihov posao je da unose hemijske supstance u tehnološki sistem, te prate, nadgledaju i koriguju hemijske reakcije i procese u određenim dijelovima sistema. Također, potrebne hemikalije dopremaju u laboratorij, vrše njihovo vaganje i mjerjenje, pripremaju otopine i reagense. Obavljaju regulaciju tehnoloških parametara proizvodnje (temperatura, pritisak, trajanje procesa i sl.). Uzimaju uzorke za kontrolu procesa, pakuju i označavaju uzorke. Vode evidencije o toku procesa.

TEKSTILSTVO I KOŽARSTVO

Neki ljudi više, dok neki manje prate modne trendove i u skladu sa tim prilagođavaju svoje oblačenje. Ono što je bitno je da se svi mi moramo obući i obuti. Vjerovatno ste čuli za poznate dizajnere koji su krenuli od toga da su sami izrađivali cipele i šili druge odjevne predmete.

Tekstilstvo i kožarstvo uključuju više područja rada i različita zanimanja, što uključuje postupke predenja, pletenja, bojenja, štampanja, krojenja, šivenja, konfekcioniranja i dr.

Uz pomoć šivačih mašina, igala, makaza i sličnih alata spaja se grubi ali i fini materijal, tvrda ali i meka koža, kao i vještački materijali u već prethodno određenim oblicima. Osobe koji se odluče za neko od zanimanja iz ove porodice vrlo često imaju želju za umjetničkim izražavanjem. Pri tome na samom početku procesa potrebno je imati idejno rješenje koje treba da bude izvodljivo i prilagođeno materijalu i svrsi.

Tipična djelovanja/poslovi su: skiciranje, krojenje, štancanje, rezanje, ljepljenje, šivanje, spajanje nitnama i iglicama i drugo.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: sposobnost oblikovanja, izrazita spretnost i brzina pokreta ruku i prstiju, dobra opća fizička kondicija, razvijena čula vida i dodira.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je sedam zanimanja. Upoznajmo ih!

TEKSTILNI TEHNIČAR

Tekstilni tehničar organizira pojedine faze tehnološkog procesa izrade pamučnih, vunenih, sintetičkih, mješanih i drugih prediva. On priprema uzorke prediva za izradu paleta boja. Analizira sastave prediva po vrstama. Priprema uzorke tkanina za kataloge i estetski ih oblikuje. Određuje tehničke podatke za uzorke tkanja. Razrađuje sirovinski sastav tkanine, nadgleda kvalitet sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda. On učestvuje u izradi planova proizvodnje, te organizira i nadzire rad grupa radnika. Tekstilni tehničari rade u zatvorenim prostorijama sa dnevnom ili vještačkom rasvjетom.

KOŽARSKI TEHNIČAR

Ovisno o tome kojim se dijelom tehnološkog postupka u preradi i izradi proizvoda od kože bave, ovi tehničari se dijele na obućarsko-galanterijske tehničare i kožarske tehničare. Obućarsko-galanterijski tehničar organizira pojedine faze proizvodnje obuće i kožne galanterije te nadzire rad u tim fazama. Kožarski tehničar vodi proces prerade sirove kože u kožu pogodnu za izradu različitih kožnih predmeta. Kožarski tehničari rade u zatvorenim prostorima pri prirodnoj ili umjetnoj rasvjjeti. Dio poslova koje obavlja u laboratoriji odvija se uglavnom u zadovoljavajućim uslovima. U dijelu poslova koje obavlja u proizvodnji izložen je vlazi, isparavanju hemikalija, neugodnim mirisima i hladnoći.

KROJAČ

Krojači izrađuju odijela, haljine, uniforme i raznu drugu odjeću od tekstila, prirodne ili vještačke kože i krvna prema prethodno kreiranom modelu. Obavljaju konstrukcijsku pripremu, kroje prema šablonama, šiju i doradjuju odjeću. Završni proizvodi krojača jesu odjevni predmeti, posteljina, trikotaža, stoljnaci i sl. Krojači mogu raditi u industrijskim postrojenjima ili u obrtničkim radionicama. Krojači zaposleni u industriji izrađuju odjeću za široko tržište. Oni su često specijalizirani za jednu ili više radnih operacija. Krojači u obrtničkim radionicama rade za uže tržište ili po narudžbi. Krojači u zanatskim radionicama trebali bi biti kreativni u stvaranju novih modela odjeće, te strpljivi u kontaktima s korisnicima usluga.

TEKSTILAC

Tekstilci sastavljaju skrojene dijelove materijala u konačni proizvod pomoću standardnih ili specijaliziranih, poluautomatskih ili automatskih mašina za izradu ili popravak odjevnih predmeta od tekstila, kože ili krvna. Oni šivaju odjeću, plahete, ručnike, stolnjake, zastore i slično. Vrlo često tekstilac se u toku rada specijalizira za pojedine faze rada na određenim vrstama mašina. Tekstilci rade u zatvorenoj prostoriji pri prirodnoj ili vještačkoj rasvjeti.

OBUĆAR

Obućari izrađuju i popravljaju razne vrste modne i specijalne obuće (sportske, ortopediske, zaštitne). Za izradu obuće upotrebljavaju se razne vrste materijala: prirodna koža različitog porijekla, vještački materijali, krvna, platno spužva i sl. Obućari se služe raznim ručnim alatima i priborima:

obućarskim čekićem, turpijom, metalnim i drvenim kalupima, kamenom, klijestima, obućarskim nožem, iglama i slično. Ovisno o fazi rada i vrsti obuće, upotrebljavaju i različite mašine. Obućari rade u fabrikama obuće, zanatskim radionicama za izradu obuće, radionicama za izradu ortopedske obuće i u zanatskim radionicama za popravak obuće. Oni rade u zatvorenim prostorijama uz prirodnu ili vještačku rasvjetu. Obućari koje žele imati vlastitu zanatsku radnju trebaju biti kreativni u stvaranju novih modela obuće, te strpljivi u kontaktu sa strankama.

GALANTERIST

Galanteristi izrađuju i popravljaju torbe, naprtnjače, cerade, novčanike, kajševe, rokovnike, remenje i slične predmete. U radu se koriste prirodnom i vještačkom kožom, podstavom, sintetičkim koncem, ljepilom, bojama i raznim galanterijskim ukrasima. Prema dobivenom ili samostalno kreiranom modelu, galerist uzima određenu vrstu materijala i kroji dijelove budućeg proizvoda. Galanterist radi u zatvorenoj prostoriji pri prirodnoj ili umjetnoj rasvjeti. Poželjna je kreativnost u stvaranju novih modela.

KOŽAR

Kožar izrađuje od prirodne i vještačke kože različite odjevne predmete: jakne, kapute, okovratnike, krvnene kape i slično. U radu se služe raznim vrstama prirodnih koža i krvna: najčešće su to kože i krvna od nutrije, ovce, činčile, lisice, zeca i kunića, rakuna i druge. Također, koriste i tzv.eko kožu, kao i kombinaciju drugih materijala. Kožari rade u zatvorenoj prostoriji, pri prirodnoj ili vještačkoj rasvjeti. Rad se obavlja stojeći i sjedeći. Od kožara se očekuje kreativnost u radu i praćenje modnih trendova.

GEODEZIJA I GRAĐEVINARSTVO

Geodezija je nauka koja se bavi izmjerom i kartiranjem zemljine površine i promatranjem njenog gravitacijskog polja i geodinamičkih pojava. Možemo reći da je geodezija nauka koja se bavi izmjerom zemljine površine te prikazivanjem te površine izradom planova i karata. Ona je jedna od tehničkih nauka, a čini je pet grana: kartografija, fotogrametrija i daljinska istraživanja, pomorska, satelitska i fizikalna geodezija, primijenjena geodezija i geomatika.

Građevinarstvo ili **građevina** je primijenjena nauka, najstarija i najznačajnija grana tehnike. Građevinska se tehnika bavi poslovima potrebnim za građenje svih zgrada, cesta, željezničkih pruga, mostova, tunela, vodovoda, kanalizacija, melioracijskih objekata, uređenjem vodotoka i iskorištavanjem vodnih snaga (hidrocentrale), elektrana i ostalih postrojenja za proizvodnju svih dobara.

Osobe građevinskih zanimanja rade sa građevinskim ili montažnim dijelovima od betona, kamena, drveta, keramike i stakla. Tipična polja djelovanja/poslovi su: projektovanje, sastavljanje, mješanje, klesanje, izoliranje. Oni pričvršćuju, uklapaju, prilagođavaju, gipsaju, kitaju, fugiraju, žbukaju. Sredstva povezivanja kao što je kit, malter, cement su sastavni dio njihove svakodnevice. Kao alat služi im konopac i vrpcu, vaservaga, metar, visak. Oni rukuju mašinama i električnim mjernim instrumentima. Rade većinom u timovima, vrlo često sa radnicima drugih zanimanja.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: razvijene sposobnosti za prostorno predstavljanje i pamćenje vizuelnih detalja, dobre numeričke sposobnosti, dobra koordinacija pokreta i šaka, snažna i otporna konstitucija, sposobnost za rad na visini i dubini, razvijene funkcije čula vida (oštRNA, dubina i razlikovanje boja).

U ovoj porodici zanimanja skriveno je sedam zanimanja. Upoznajmo ih!

GRAĐEVINSKI TEHNIČAR

Građevinski tehničari pomažu građevinskim i arhitektonskim inžinjerima u obavljanju svih poslova vezanih za izgradnju objekata. Poslovi građevinskih tehničara obuhvataju: sudjelovanje u planiranju, pripremi, projektiranju i izgradnji građevina različitih namjena; organiziranje i nadziranje izvođenja poslova na gradilištima. Građevinski tehničari za visokogradnju sudjeluju u planiranju, pripremi, projektiranju i izgradnji stambenih i poslovnih objekata. Građevinski tehničari za niskogradnju sudjeluju u planiranju, pripremi, projektiranju i izgradnji cesta, pruga, mostova, tunela, vodovoda i slično. Građevinski tehničari mogu raditi u projektnim biroima, građevinskim firmama, gradilištima, mogu se zaposliti u tjerima uprave nadležnim za urbanizam, stambene i komunalne poslove i slično.

GEODETSKI TEHNIČAR

Geodetski tehničari u saradnji sa inžinjerima geodezije obavljaju analizu i mjerjenja terena nakon čega se rade planovi izgradnje. Oni obavljaju snimanja i mjerjenja terena (tačke u prostoru, vodene površine, izgled zemljišta); sudjeluju u izradi planova i karte zemljišta; dešifriraju fotosnimke terena. Geodetski tehničari također obavljaju prvo registriranje u katastarske knjige, kao i sve naknadne izmjene koje nastaju na zemljištu, a koje uoče izlaskom na teren. Geodetski tehničari mogu pronaći zaposlenje u projektnim biroima, katastarskim uredima, građevinskim firmama i slično.

ZIDAR (MOLER, KERAMIČAR, FASADER)

I stambeni objekat u kome ti živiš zidao je neko sa zanimanjem zidar. Zidari zidaju pojedinačne elemente građevine (kamene blokove, cigle, blokove od drugih materijala) i obavljaju njihovo povezivanje u čvrstu i stabilnu konstrukciju. Oni postavljaju temlje, grade zidove, stubove, stropove, mostove, betoniraju ceste, tunele i slično. Postavljaju hidroizolaciju (vodena izoloacija), kanalizaciju, otvore za prozore i vrata. Fasaderi oblažu građevine malterom, drvetom, kamenom, aluminijskim pločama i drugim materijalima. Keramičari popločavaju unutarnje zidove, podove, stubove i druge površine keramičkim ili drugim pločicama, kao i odgovarajućim oblogama. Moleri obavljaju poslove bojenja unutrašnjih i vanjskih površina građevina. Zidari, keramičari i moleri najčešće rade u građevinskim firmama. Također, često otvaraju samostalne obrte.

IZOLATER -ASFALTER

Izolateri postavljaju topotnu, zvučnu, vodenu izolaciju na građevinske objekte koristeći staklenu vunu, izolacijske ploče, stiropor i druge izolacijske materijale. Obavljaju asfaltiranje saobraćajnica, puteva, parkirališta i drugih površina, kao i prepravke i redovno održavanje cesta. Izolateri – asfaltri najčešće rade na otvorenom i izloženi su nepovoljnim vremenskim utjecajima. Rade u pognutom ili polupognutom položaju i izloženi su buci i isparavanjima raznih izolacijskih materijala i prašine.

ARMIRAČ - BETONIRAC

Armirači – betonirci rade na izvođenju i održavanju svih vrsta građevinskih objekata. Postavljaju temelje

i betonske okvire zgrada, kuća, mostova, tunela, puteva i sl. Armirači – betonirci pripremaju, izrađuju i montiraju sve vrste armaturnih sklopova. Oblikuju armaturne okvire (željezne šipke) objekta koji se gradi i ulijevaju beton, ručno ili mašinski nabijaju beton i obrađuju betonske površine. Armirači – betonirci kao i ostala građevinska zanimanja, posao pronalaze u građevinskim firmama, firmama koje se bave proizvodnjom armature i betona.

TESAR - POLAGAČ OBLOGA

Tesari izrađuju drvene krovne konstrukcije, drvene skele, drvene mostove i propuste. Obavljaju rezanje, tesanje, montiranje, održavanje i popravljanje drvenih konstrukcija. Polagači obloga izrađuju podloge za podove u objektima, pripremaju podloge za obložavanje, te postavljaju drvene podove (brodski pod, parket i drugo), tkane podne obloge (tepisoni, itisoni i drugo). Održavaju i renoviraju starije podove. Tesari - polagači podova mogu pronaći zaposlenje u građevinskim firmama, firmama koje se bave proizvodnjom obloga, firmama koje rade na održavanju objekata ili mogu otvoriti samostalni obrt.

KAMENOREZAC

Kamenoresci priručnim alatima ili mašinama režu, klešu i oblikuju blokove od kamena i drugih materijala kao što su mermer ili granit koji će se dalje koristiti u građevinarstvu, industriji i sl. Bruse i poliraju taraco (betonske) površine. Da li ste nekada imali priliku zastati pred nekom kućom i diviti se predivno urađenoj mramornoj ogradi? Ako jeste, onda znate da je upravo kamenorezac učinio da ta ograda izgleda tako lijepo. Kamenoresci mogu raditi u kamenolomima, građevinskim firmama, industriji za izradu kamenih ploča, samostalnim obrtimima.

SAOBRAĆAJ

Pod saobraćajem podrazumijevamo prijevoz ljudi i stvari sa jednog mesta na drugo. Saobraćaj sačinjavaju: infrastruktura (ceste, željeznička pruga, aerodromi, luke, itd.), vozila (cestovna vozila, željeznička vozila, avioni, brodovi, itd.) i saobraćajna signalizacija (svjetla, znakovi, kontrola zračnog saobraćaja).

Saobraćaj se dijeli na kopneni, zračni i vodni saobraćaj. U kopneni saobraćaj spada drumski i željeznički saobraćaj, a u vodenim spada riječni i pomorski saobraćaj.

Saradnici u zanimanjima saobraćajne struke daju svoj doprinos ljudi, roba i dobra svih vrsta budu sigurno i brzo preveženi/transportirani. Drugi radnici opet vode brigu o sigurnosti i redu u općinama, preduzećima i stanovima te sprečavaju potencijalne opasnosti i štete za čovječanstvo tako što kontroliraju ulice, zgrade i ustanove, brinu se o njihovoj čistoći i održavanju te savjetuju na koji način bi se mogao održati čisti okoliš. Tipična polja djelovanja/poslovi su: osiguravanje, nadgledanje, održavanje, njegovanje, čišćenje, sortiranje, utovar i pretovar, transportiranje.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: emocionalna stabilnost, izražene psihomotorne sposobnosti i brza reakcija na signale, lakoća shvatanja i primjene mehaničkih principa i snalaženje u prostoru, numeričke sposobnosti, razvijena čula – posebno vida.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je deset zanimanja. Upoznajmo ih!

TEHNIČAR DRUMSKOG SAOBRAĆAJA

Tehničari drumskog saobraćaja učestvuju u planiranju, pripremi, organiziranju i kontroliranju voznog parka, posada motornih vozila, prevoza putnika i tereta. Izrađuju planove servisiranja i održavanja voznog parka. Učestvuju u izradi reda vožnje, cijena usluge putničkog i teretnog prevoza. Obavljaju administrativne poslove osiguravanja putnika i tereta. Provode snimanje saobraćajnih tokova. Planiraju postavljanje saobraćajne signalizacije, te o istoj vode evidencije. Učestvuju u uviđajima saobraćajnih nesreća. Mogu se zaposliti u stanicama za tehnički pregled vozila, špedicijama, auto školama, transportnim preduzećima i sl.

AVIOTEHNIČAR

Avio tehničari održavaju, popravljaju i u skladu sa propisima sa ostalim saradnicima kontroliraju ispravnost letjelica. Izvode manje popravke, održavaju i pregledaju dijelove letjelica kao što

su dijelovi važni za slijetanje, krila, instrumenti, sistemi za održavanje temeprature i tlaka, sistemi za kočenje, crpke i drugi dijelovi letjelice. Između letova pregledaju točkove, gume, eventualna oštećenja. Posao pronalaze u aviokompanijama, ili tvornicama za proizvodnju dijelova letjelica.

TEHNIČAR PTT SAOBRAĆAJA

Tehničari PTT saobraćaja sudjeluju u poslovima prijema, otpreme, prispjeća i uručenja pošiljki. Vrše nadzor nad PTT manipulantima. Najčešće obavljaju poslove u fazi prijema na šalteru pošte ili nekog drugog organizacionog dijela pošte. Obrađuju sve dokumente i isprave koje prate svaku fazu u PTT sistemu. Rade u pozivnim centrima. Vrše kontrolu pošiljaka koje podliježu carinskom pregledu i deviznoj kontroli i usmjeravaju ih poštama carinjenja. Najčešće radno sredstvo ovog profila je računar ili terminalni uređaj. Tehničari PTT saobraćaja mogu raditi u poštama, telekomu, poslovnim bankama, carinskim terminalima i sl.

TEHNIČAR VODNOG SAOBRAĆAJA

Tehničari vodnog saobraćaja analiziraju i prate podatke koji su bitni za obavljanje usluga u vodnom saobraćaju. Oni rukuju i upravljaju plovilima pri određenim vrstama i režimima plovidbe. Također, vode dokumentaciju koja je potrebna pri obavljanju otpremno špeditorskih obaveza. Obavljaju administrativne poslove osiguravanja putnika i tereta. Tehničari vodnog saobraćaja mogu pronaći zaposlenje u lukama, lučkim terminalima i sl.

TEHNIČAR ŽELJEZNIČKOG SAOBRAĆAJA

Da li ste se nekada pitali ko vodi računa o tome da vozovi prema utvrđenom voznom redu prolaze kroz željezničke stanice? Tehničari željezničkog saobraćaja reguliraju i osiguravaju promet vozova, odnosno oni prate ulazak, prolazak i izlazak vozova na željezničkim stanicama. Oni stalno održavaju vezu sa susjednim željezničkim stanicama kako bi vozovi nesmetano prolazili i bili uskladeni sa voznim redom. Također, pomažu pri uvođenju vozova u promet, te obavještavaju ostale zaposlenike na željeznici o nastalim promjenama. Obilježavaju kola znacima, serijama, podserijama i ostalim oznakama. Vode dokumentaciju o poslovima koje obavljaju. Ponekad obavljaju poslove putničkog i robnog blagajnika.

VOZAČ MOTORNIH VOZILA

Da li je vozač kamiona zapravo vozač motornih vozila? Odgovor je-da. Sa čime sve upravljaju vozači motornih vozila? Oni upravljaju putničkim automobilima, kamionima, kamionima sa prikolicom, autobusima. Vozači motornih vozila prevoze putnike i teret. Obavljaju poslove pripreme vozila za prijevoz, provjeravaju ispravnost vozila i uređaja na vozilu. Nadziru utovar i istovar tereta, vode potrebnu dokumentaciju, a na kraju radnog vremena podnose izvještaj o vožnji. Vozači motornih vozila otklanjaju i manje kvarove na vozilima. Oni mogu raditi u privatnim i javnim preduzećima u

kojima se vrši prevoz putnika i roba. Zbog potrebne koncentracije tokom vožnje, smiju voziti najviše 8h tokom dana, a nakon 5h vožnje moraju praviti prekid od pola sata.

RUKOVATELJ GRAĐEVINSKIM I PRETOVARNIM MAŠINAMA

Rukovatelji građevinskim i pretovarnim mašinama za prenos, premještaju raznovrstan materijal i robu unutar industrijskih pogona, gradilišta i skladišta, pretovaru brodova, aviona, kamiona i sl. Djeli se prema mjestu rada i vrsti mašina kojima upravljaju. Ovom zanimanju sroдno je zanimanje rukovatelja rudarskim mašinama i mehanizacijom. Kao što i sam naziv zanimanja kaže, osobe koje se bave ovim zanimanjem rukuju, odnosno upravljaju mašinama kao što su buldožeri, bageri, dizalice, viličari i sl. Pored osnova upravljanja mašinama, moraju poznavati osnovne propise u cestovnom saobraćaju i saobraćajnu kulturu, kao i osnove samih mašina kojima upravljaju kako bi mogli otkloniti lakše kvarove. S obzirom da je na gradilištima zaposleno mnogo osoba, ovi rukovatelji moraju pokazati posebnu opreznost pri radu kako ne bi ugrozili ljudi oko sebe.

PTT MANIPULANT

Vjerovatno je svako od vas nekada primio razglednicu ili čestitku, možda paket koji vam je uručen na kućnoj adresi? PTT manipulanti obavljaju preuzimanje, sortiranje ili razvrstavanje i otpremanje knjižnih i običnih pismenosnih pošiljaka u unutrašnjem i vanjskom saobraćaju. PTT manipulanti svakodnevno preuzimaju veliki broj pošiljaka koje razvrstavaju i ubacuju u poštanske vreće koje prethodno označavaju, potom vrše otpremu poštanskih vreća o čemu vode dokumentaciju. Otpremu mogu obavljati u unutrašnjem saobraćaju (direktnim uručivanjem pošiljaka, otpremom u druga mjesta) ili otpremom u inostranstvo. U poštama primaju od korisnika obične i preporučene pošiljke, uplatnice, telegrame, pakete, te prodaju poštanske marke i vrijednosnice.

BRODOVOĐA

Brodovođe koji su zaposleni u servisnim radionicama servisiraju manje brodske motore i pripadajuću brodsku opremu. Brodovođe koji su zaposleni u brodogradilištima rade na održavanju čamaca, brodova, jahti, trajekata. Osim što servisiraju motore i opremu, oni rade i na pregledima i popravkama dijelova plovila. Brodovođe mogu raditi i na brodovima koji prevoze putnike i teret, tokom plovidbe vode računa o nesmetanom radu mašina i uređaja koje pokreću plovilo i uklanjuju manje kvarove.

MANIPULANT U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Učenici koji se obrazuju za manipulante u željezničkom saobraćaju osposobljeni su i za obavljanje poslova manevriste. Manevrista pomiče i razmješta vagone u kompozicije po nalogu tehničara željezničkog saobraćaja. Kočničar vodi računa o kočionom sistemu, dok manipulant vrši nadzor nad utovarom i istovarom tereta i o tome vodi dokumentaciju. Manipulatni željezničkog saobraćaja rade na željezničkim stanicama.

UGOSTITELJSTVO I TURIZAM

Ako pokušamo raščlaniti riječ "ugostiteljstvo" uočićemo da ona u sebi sadrži riječ "gost". Slična ovoj riječi je i riječ 'gostoprимstvo'. Mogli bismo reći da se i u prvom i u drugom slučaju radi o odnosu između "domaćina" i "gosta", a cilj je briga o gostu. Ugostiteljstvo je privredna i uslužna djelatnost. Cilj ugostiteljstva je pružanje usluga klijentima za koje oni plaćaju određenu cijenu. Djelatnost ugostiteljstva se vrši u objektima koje nazivamo ugostiteljski objekti. Klijenti u ugostiteljstvu su turisti, putnici i rezidentne osobe koje u ugostiteljskim objektima zadovoljavaju svoje potrebe. Ugostiteljstvo je u mnogim zemljama usko vezano sa turizmom i predstavlja važan izvor prihoda.

Tržište turizma i gastronomije su jedno od najvećih tržišta sa potencijalom rasta u svijetu. Ovaj sektor zapošljava najviše ljudi diljem svijeta. Osobe zaposlene u ovim branšama ostvaruju kontakte sa preduzećima, institucijama, agencijama koje pružaju usluge osiguravanja putnika, putničkim agencijama, pa sve do direktnе komunikacije sa klijentom/gostom. Sva zanimanja unutar ove porodice zanimanja imaju jedan te isti cilj: da udovolje potrebama gosta, odnosno da učine sve kako bi se gost lijepo i ugodno osjećao.

Poželjne osobine u ovoj porodici zanimanja su: otpornost na stres, visok stepen fleksibilnosti, komunikativnost, sigurno ophođenje sa brojevima, ljubaznost, ugodna vanjština. Za kulinarskog tehničara, slastičara, kuhara i konobara posebno je značajno da imaju dobro razvijena čula mirisa, ukusa, dodira i vida.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je pet zanimanja. Upoznajmo ih!

UGOSTITELJSKO-KULINARSKI TEHNIČAR

Ugostiteljsko-kulinarski tehničar dočekuje i ispraća goste, brine o adekvatnom usluživanju i prati odnos osoblja prema gostima, vrši kontrolu kvaliteta konzumacije hrane i pića, poznaje načine usluživanja gostiju, poznaje domaće i internacionalne kuhinje i razna pića i napitke te barske mješavine. Također je poželjno da poznaje bar jedan svjetski jezik. Oni vrše prijem narudžbi za sve prigodne i svečane obroke, predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta usluga, boljeg asortimana jela, pića i napitaka i zabavnog života za goste. Svakodnevno obavljaju nadzor u prostorijama za usluživanje gostiju u pomoćnim prostorijama, te organiziraju otklanjanje uočenih nedostataka. Vode računa i o asortimanu, pravilnom rukovođenju i hlađenju pića do odgovarajuće temperature.

TURISTIČKI TEHNIČAR

Turistički tehničari organiziraju i prodaju turističke pakete – aranžmane, prodaju i posreduju u prodaji ugostiteljskih i turističkih usluga, te organiziraju boravak i putovanja turista na mnoga turistički privlačna mjesta. Prema potrebi i zahtjevima turista, rezerviraju smještaj i druge usluge ugostiteljskih objekata. Turistički tehničari najveći dio radnog vremena provode u putničkoj agenciji. Razgovaraju s klijentima ili proračunavaju cijene, sastavljaju turističke aranžmane, te reklamiraju svoje ponude. Mogu se specijalizirati za turističke vodiče.

KONOBAR

Konobari poslužuju hranu i piće u ugostiteljskim objektima. Konobarsko zanimanje uključuje i druge poslove vezane uz posluživanje gostiju, kao što je postavljanje stolova i njihovo pospremanje nakon korištenja, te ispostavljanje računa i naplata usluga. Nezavisno od radnog mjesto od konobara se očekuje da bude ljubazan, tačan, brz i komunikativan. Konobari rade u raznovrsnim vrstama ugostiteljskih objekata, što podrazumijeva i različite uvjete u kojima rade. Uglavnom rade u zatvorenim i ugodnim prostorijama, i to čini ljepšu stranu njihovog posla. Inače, ovo zanimanje je jako zahtjevno zbog produženog i neujednačenog trajanja radnog vremena, koje najvećim dijelom provode na nogama i prenoseći teret.

KUHAR

Posao kuvara sastoji se u pripremanju i aranžiranju svih vrsta toplih i hladnih jela. Kuhari obavljaju izbor i pripremu namirnica, određuju tehnologije pripremanja hrane i samo njeno pripremanje, kao i pripremu za posluživanje. Na osnovu zahtjeva ugostiteljskog objekta, oni sastavljaju dnevne i sedmične jelovnike, naručuju i preuzimaju namirnice. Budući da učestvuju u svim tehnološkim fazama pripreme hrane, kuhari rukuju brojnim kuhinjskim mašinama, alatima i posuđem različite namjene. U većim ugostiteljskim objektima, glavni kuhar usklađuje rad kuharskog i pomoćnog osoblja te organizira cjelokupan rad u kuhinjama. Važno je napomenuti da kuvari uz sve nabrojane poslove, i to bez obzira gdje su zaposleni, uvijek moraju brinuti o higijeni prostora i sredstavima sa kojima rade, te o ličnoj higijeni. Radni uslovi variraju od rada u dobro uređenim, ventiliranim i opremljenim prostorima do rada u improviziranim i nedovoljno opremljenim prostorima. No, svim kuharima je zajedničko da su izloženi topotli, vlazi i isparavanju. Za dobrog kuvara je važna kreativnost u pripremanju jela.

SLASTIČAR

Slastičari izrađuju kolače, kreme, sladolede, kao i ostale poslastice. Glavne sirovine sa kojima rade su: mlijeko i mlječni proizvodi, šećer, kakao, brašno, jaja, sve vrste voća i mirodija. Slastičari rade u industrijskoj proizvodnji sladoleda i konditorskih proizvoda (čokolade, bombone, keks) a u zanatskim radionicama i u kuhinjama ugostiteljskih preduzeća. Radne prostorije su čiste, prostrane, nešto povisene temperature, osvjetljene prirodnom ili vještačkom rasvjjetom. Slastičari su tokom rada izloženi mirisima namirnica i bruhanju električnih mašina za pripremu smjesa za poslastice. Kao i kuvari, i slastičari bi trebali imati smisao za oblikovanje i razvijenu kreativnost.

EKONOMIJA, PRAVO, ADMINISTRACIJA I TRGOVINA

Možemo reći da postoje tri temeljna pitanja u ekonomiji: Šta? Zašto? Za koga? Odnosno, svako društvo mora izabrati koje će robe proizvoditi, na koji način (više ili manje efikasno) i kako će dobra biti raspodijeljena. Ta tri problema su centralni problemi oko kojih se vrti ekonomija bilo kojeg društva u svijetu.

Svi poslovi koji su vezani za trgovanje robom i uslugama su obuhvaćeni jednim dijelom u ovoj porodici zanimanja. Posmatranje tržišta, reklamiranje, planiranje proizvodnje i plasmana su težišta ekonomskih zanimanja. Moderne informacione tehnologije olakšavaju posao.

Tipična djelovanja/poslovi su: kupovina, prodaja, planiranje, organiziranje, kalkulacija, savjetovanje, korespondencija, i dr.

Poželjne osobine u ovoj porodici zanimanja su: smisao za organizaciju, smisao za red, smisao za govornu i pisano riječ, sigurno ophođenje sa brojkama, otvorenost, sposobnost pri pregovaranju kao i sposobnost povezivanja činjenica.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je pet zanimanja. Upoznajmo ih!

EKONOMSKI TEHNIČAR

Svaka veća firma ima zaposlenog barem jednog ekonomskog tehničara, a manje firme moraju imati angažovanog knjigovođu koji vodi prihode i rashode firme. Ekonomski tehničari obavljaju knjigovodstvene poslove analitike kupaca i dobavljača, materijalnog knjigovodstva, knjigovodstva osnovnih sredstava, bankarskog knjigovodstva, pogonskog knjigovodstva. Oni prate stanje finansijskih obaveza i potraživanja preduzeća. Također, obavljaju poslove platnog prometa, obračune zarada, poreza i doprinosa, blagajničke poslove. Učestvuju u poslovima kontrolora štednje i žiro računa, kontrole isplata zarada, kontrole tekućih računa, kontrole platnog prometa, kreditiranja i kontrole potrošačkih kredita u bankama.

POSLOVNO - PRAVNI TEHNIČAR

Poslovno - pravni tehničari obavljaju administrativne poslove: prijem i slanje pošte, korespondenciju, pripremu, izdavanje i evidentiranje spisa i sl. Rade na ovjerama potpisa, rukopisa i prijepisa. Ukoliko su zaposleni na šalterima, obavljaju ovjere dokumenata, zaprimaju i izdaju dokumente. Komuniciraju sa strankama i upućuju ih koju dokumentaciju trebaju priložiti, kako ispuniti obrasce ili na koji način podnijeti zahtjev da bi

ostvarili ono što im je potrebno. Poslovno-pravni tehničari vode evidenciju o primljenim i izdanim dokumentima. Poslovno - pravni tehničari mogu raditi u pisarnicama, matičnim uredima, zemljišno-knjizičnim uredima, osiguravajućim društvima, sudovima i drugim privatnim i javnim preduzećima.

TRGOVAČKI TEHNIČAR

Trgovački tehničari obavljaju poslove nabavke i prodaje svih vrsta roba i usluga. Knjigovodstveno prate poslovanje trgovinskog preduzeća. Izrađuju kalkulaciju nabavne i prodajne cijene roba i usluga. Ukoliko rade na nabavkama, pribremaju narudžbe, dok u prodaji primaju narudžbe za isporuku robe. Kada nastanu jednostavniji problemi pri naručivanju robe i otpremanju, trgovački tehničari ih rješavaju. U velikim trgovačkim centrima, nadziru rad trgovaca. Trgovački tehničari – komercijalisti reklamiraju proizvode i savjetuju klijente kako sa ponuđenim proizvodima mogu poboljšati svoje poslovanje.

TRGOVAC

Vjerovatno se svakodnevno susrećete sa trgovcima dok kupujete proizvode u prodavnicama. Osnovni posao trgovca je da poslužuju kupce i naplaćuje kupljenu robu. Trgovci, po potrebi objašnjavaju

kupcima osobine proizvoda i pokazuju načine rukovanja proizvodima. Oni upoznaju kupca sa cijenama proizvoda i mogućim načinima kupovine. Prilikom dopremanja nove robe u prodavnice, trgovci preuzimaju robu i vrše razmještanje robe u prodavnicama na način na koji će biti pregledna i dostupna kupcima. Kako bi pružili što kvalitetniju uslugu kupcima, moraju poznavati karakteristike proizvoda koje prodaju: prehrambeni, tehnički, namještaj, hemijski proizvodi i drugo.

POSLOVNI SEKRETAR

U manjim preduzećima, poslovni sekretar je ključna osoba koja obavlja sve administrativne i sekretarske poslove, dok u većim preduzećima ovu vrstu poslova obavlja više osoba od kojih je svaka specijalizirana za svoje područje rada. Poslovni sekretari obavljaju administrativno tehničke poslove, primaju i razvrstavaju poštu. Vode računa o rasporedu sastanaka i radnih posjeta svog nadređenog. Poslovni sekretari odgovaraju na telefonske upite i spajaju telefonske pozive, zaprimaju i otpremaju poštu putem protokola, e-maila, fax-a. Dočekuju stranke u preduzeću i upućuju ih nadležnim.

ZDRAVSTVO

Medicina je naučna oblast čiji su predmet interesovanja zdravlje i blagostanje živih bića, najprije podrazumjevajući zdravlje čovjeka, a potom i zdravlje nekih redova životinja. Riječ *medicina* porijeklom je iz latinskog jezika i znači lijek (*remedium*), a upotrebljava se i izraz *ars medicina* kao umjetnost liječenja.

Zaposleni u zanimanjima ove porodice zanimanja pomažu bolesnim i zdravim osobama. Radi se o poslovima iz oblasti njegе, lječenja i skrbljenja. Pored tradicionalnih zanimanja, u zdravstvu nastala su na osnovu napretka u medicinskim naukama nova zanimanja, ali i novi zahtjevi i prema tradicionalnim zdravstvenim zanimanjima. Od medicinskih radnika se traži da mogu primjenjivati posebne metode pregleda pacijenata kao i njegovog lječenja. Medicinski radnici moraju znati koristiti moderne uređaje za pregled pacijenta, njegovo praćenje i nadgledanje kao i lječenje.

Pored praktičnog znanja i specijalnih zahtjeva pojedinačnih zanimanja osobe koje rade u zdravstvu, trebaju imati obimna teoretska znanja kao i stalno aktualiziranje istog. Želja za učenjem, moć dobrog pamćenja kao i interes za medicinska pitanja i pitanja iz oblasti prirodnih nauka su prepostavka za uspjeh u ovim zanimanjima. Za osobe koje se odluče za neko od zanimanja u zdravstvu, primarno je da postoji želja za pomaganjem drugim ljudima i sposobnost da se obrati pažnja na njihove potrebe.

Poželjni zahtjevi za većinu zanimanja u ovoj porodici su: emocionalna stabilnost (otpornost na stres), dobro opće zdravstveno stanje, tjelesna izdržljivost, razvijena čula vida, sluha, mirisa i dodira, dobra koordinacija pokreta ruku, šaka i prstiju.

U ovoj porodici zanimanja skriveno je šest zanimanja. Upoznajmo ih!

MEDICINSKI TEHNIČAR

Medicinski tehničari/sestre, zajedno sa ljekarima, rade na području unapređenja zdravlja bolesnih i zdravih osoba, sprečavanja bolesti, liječenja i rehabilitacije, kao i očuvanju zdravlja. Zdravstevnu

njegu obavljaju samostalno ili kao članovi zdravstvenog tima. Njihovi pacijenti su djeca, odrasli i starije osobe. Rade na vrlo različitim radnim mjestima, od patronaže do jedinica intenzivne njegе. Posao obavljaju nekada samostalno, nekad u timu, a ponekad pomažu ljekarima. Radni uslovi ovise o vrsti posla, mjestu zaposlenja i ustanovi u

kojoj je osoba zaposlena. Medicinski tehničari mogu raditi u dnevnim i noćnim smjenama, te vikendom i praznikom.

FIZIOTERAPEUTSKI TEHNIČAR

Fizioterapeuti primjenjuju razne postupke lječenja traumatskih, ortopedskih, internističkih i hroničnih bolesti. Vrlo često primjenjuju razne vrste lječenja u preventivne svrhe. Fizioterapeuti pomažu bolesnim i ozlijedenim osobama u povećanju pokretnosti, ublažavanju boli, te sprečavanju i ublažavanju trajnih posljedica bolesti i ozljeda. Uloga fizioterapeuta proširuje se i na sprečavanje bolova i bolesti sistema kretanja poučavanjem ljudi o pravilnom držanju i kretanju, te savjetovanjem o uređenju okruženja (stolica, radnih površina, ostalih pomagala). Fizioterapeuti mogu raditi u zdravstvenim ustanovama na dobro opremljenim rehabilitacijskim odjeljenjima sa svim potrebnim pomagalima, dvoranama i bazenima. Mnoge vrste fizikalne terapije mogu se provoditi i u bolesnikovo kući. Posao fizioterapeuta zahtjeva dobro zdravlje i kondiciju, jer uključuje stajanje, čučanje, klečanje, sagibanje, podizanje i rad sa pomagalima, te pružanje fizičke pomoći pacijentima pri promjeni položaja, ustajanju, kretanju i upotrebi pomagala.

FARMACEUTSKI TEHNIČAR

Farmaceutski tehničar obavlja tehničke poslove vezane za istraživanja iz farmakologije, unapređuje primjenu rezultata istraživanja na području farmacije, zdravstva i drugih srodnih nauka. Farmaceutski tehničar sarađuje u radu analitičkog laboratorija apoteke, izrađuje preparate, ispituje kvalitet lijekova, kontrolira rok trajanja lijekova, bira ambalažu za preparate koji se izrađuju u apotekama, vodi evidenciju laboratorija, radi sa farmaceutskim sirovinama u pripremi i proizvodnji gotovih farmaceutskih proizvoda. Posao tehničara razlikuje se ovisno o mjestu zaposlenja: apoteka, laboratorija ili u farmaceutskoj proizvodnji.

ZUBNO-STOMATOLOŠKI TEHNIČAR

Zubno-stomatološki tehničari, pod nadzorom doktora stomatologije, izrađuju različita protetička pomagala u stomatologiji i vrše njihov popravak. To se, prije svega, odnosi na izradu kalupa za proteze, zatim izradu totalnih ili djelimičnih fiksnih ili mobilnih proteza, nadogradnje za zube ili dijelove zuba koji nedostaju i na izradu pomagala za ispravljanje anomalija u rastu zuba i čeljusti. Također, vode brigu o stomatološkoj opremi i instrumentima.

LABORATORIJSKO-SANITARNI TEHNIČAR

Laboratorijsko-sanitarni tehničari rade na otkrivanju onečišćenja, zračenja, buke i drugih faktora okruženja koji narušavaju ljudsko zdravlje. Predlažu i provode odgovarajuće mjere kako bi se očuvalo ljudsko zdravlje. Predmet njihove analize je sve što čovjeka okružuje i sve što on koristi: voda, zemlja, zrak, hrana, prostori za stanovanje i rad, sredstva za higijenu i predmeti za opću upotrebu. Zapošljavaju se u zavodima za javno zdravstvo, u industriji posebice prehrambenoj, privatnim ustanovama i u sanitarnim inspekcijama. Posao laboratorijsko-sanitarnog tehničara zahtjeva visok stepen savjesnosti i odgovornosti u obavljanju radnih zadataka, od uzimanja uzorka do pisanja izvještaja, jer propusti mogu imati velike i dugoročne posljedice na zdravlje ljudi.

AKUŠERSKO-GINEKOLOŠKI TEHNIČAR

Akušersko-ginekološki tehničari provode zdravstvenu njegu trudnica, porodilja, novorođenčadi i ginekoloških bolesnika. Također, učestvuju u zdravstvenom odgoju žena vezano za trudnoću, dojenje, prehranu i njegu novorođenčadi, kao i prevenciju od bolesti. Opći uslovi rada akušersko-ginekološkog tehničara ovisi o radnom mjestu i stanju u zdravstvenim ustanovama. Oni rade u dnevnim i noćnim smjenama, također i vikendom i praznicima. Akušersko-ginekološki

tehničari moraju biti dobri u komunikaciji, jer dobar dio njihova posla uključuje pružanje psihološke potpore. Posebno je važno da mirno i sabrano komuniciraju s pacijenticama i članovima njihove porodice u okolnostima koje su obilježene visokim stepenom napetosti, iščekivanju, nervoze. Oni moraju razumjeti šta trudnoća, porodaj i novo dijete znači svakoj ženi i njenoj porodici. Također, moraju biti svjesni raznolikosti reakcija, osjećaja i raspolaženja koje se mogu mijenjati u kratkom, ali intenzivnom razdoblju neposredno prije, u toku i poslije porođaja.

OSTALE DJELATNOSTI

Pod ostalim djelatnostima, navećemo zanimanja koja nisu razvrstana u drugim porodicama zanimanja, a koja nemaju dovoljno zajedničkih elemenata da bi tvorila jednu zasebnu porodicu zanimanja.

GRADITELJ I RESTAURATOR MUZIČKIH INSTRUMENATA

Muzički instrumenti su izvor zabave za milione ljudi širom svijeta. Posao graditelja i restauratora muzičkih instrumenata je pravljenje i održavanje ovih instrumenata kako bi se na njima moglo svirati i proizvoditi zvuk. Ovo zanimanje obuhvata popravljače i ugođače klavira, popravljače limenih i drvenih puhačkih instrumenata, popravljače udaraljki te popravljače i graditelje žičanih muzičkih instrumenata. Graditelji i restauratori muzičkih instrumenata većinom rade u servisima. Popravljanje klavira i orgulja u pravilu zahtjeva odlaske u koncertne dvorane, pozorišta, kuće/stanove, crkve, škole ili bilo koje drugo mjesto gdje se nalaze muzički instrumenti koje je potrebno popraviti. Zanimanje graditelja i restauratora muzičkih instrumenata je na granici umjetničkih i obrtničkih zanimanja. Povezano je sa svim zanimanjima muzičara, a i sa zanimanjem stolarja, odnosno zanimanjima koja uključuju obradu drveta.

URAR

Urari izrađuju, održavaju i popravljaju mehaničke, električne i elektroničke satove i satne mehanizme, te satove u industriji i uslužnim djelatnostima. Urari rade u relativno ugodnom okruženju radionice, odnosno dućanu. Neki rade u industriji satova. Posao nije fizički naporan, pažnja je usmjerenja na detalje i zahtjeva preciznost u radu. Pažnja u radu je neophodna zbog česte upotrebe raznih alata. Za urare je vrlo važan dobar vid na blizinu i mogućnost izvođenja finih pokreta prstima. Usklađenost pokreta prstiju i šake s vidnim podacima mora biti natprosječna. Osoba mora biti psihički stabilna i sposobna za strpljiv i precizan rad. Poželjne su dobre komunikativne sposobnosti, kao i razvijen smisao za lijepo.

FOTOGRAF

Fotografi snimaju ljudе, povjesno važne događaje, različite geografske predjеле. Radni uvjeti u kojima fotograf radi ovise o radnom mjestu na kom je zaposlen. Kada razvijaju filmove, rade u zatvorenom

prostoru, u dodiru s hemikalijama. Kada fotografiraju mogu biti u zatvorenim prostorijama, ali i na otvorenom, ovisno o onom što fotografiraju. Posao uglavnom obavljaju stojeći, bez velikog fizičkog naprezanja. Fotoreporterji često putuju i imaju radno vrijeme koje je određeno konkretnim zadacima. Za fotografije je važno da su kreativni i da imaju razvijen smisao za lijepo. Poželjno je da budu strpljivi i da vole poslove u kojima se traži preciznost. Moraju biti normalna vida, važno je i da dobro raspoznaju nijanse i svjetline boja.

ZLATAR-DRAGULJAR

Zlatari izrađuju, popravljaju i održavaju nakit od plemenitih i drugih metala i minerala, obradjuju kamenje i vrše razna graviranja na nakitu i drugim proizvodima. U izradi nakita koriste se različitim postupcima ručne, mašinske, hemijske i galvanske obrade. Ugrađuju ukrasne minerale. Izradi nakita prethodi dizajniranje u skladu s estetskim zahtjevima, željama naručioca i prema tehnološkim mogućnostima izrade. Zbog precizne i fine prirode posla zahtjeva se velika spretnost prstiju i ruku te dobra uskladenost pokreta s vidnim podacima. Vid je vrlo važan u ovom zanimanju. Od psihičkih osobina bitna je strpljivost i koncentracija u radu, estetski smisao u oblikovanju nakita. Ljubaznost i susretljivost u komunikaciji s kupcima i klijentima, te staloženost i odgovornost zbog rada s velikim materijalnim vrijednostima poželjne su osobine.

EKOLOŠKI TEHNIČAR

Svi smo čuli za ekologiju i značaj koji ekologija ima za očuvanje prirode a samim tim i života na Zemlji. Posao ekološkog tehničara je da prikuplja uzorke vode, tla, zraka, koje nakon toga analizira. Na osnovu uzorka, kao i terenskog posmatranja boje, mirisa, ekološki tehničari tokom analize utvrđuju stepen onečišćenja i prisutnosti otrovnih plinova, mikroorganizama, hemikalija i sl. Ekološki tehničari sudjeluju i u odlaganju, skladištenju i reciklaži otpadnih materija. Osnovni zadatak ovih tehničara je da uvodi i prati metode i postupke za zaštitu životne sredine. Mogu pronaći zaposlenje u velikim proizvodnim pogonima, institutima za zaštitu okoliša i sl.

KOZMETIČKI TEHNIČAR

Poslovi kozmetičkih tehničara obuhvataju njegu kože lica i tijela. Kozmetičari obavljaju tretmane za kožu lica i tijela (npr. pilinzi, maske), obavljaju jednostavnije masaže, te daju uputstva klijentima kako održavati kožu. Kozmetičari također mogu raditi manikir (uređenje noktiju), pedikir (uređenje kože na petama), epilaciju i depilaciju (otklanjanje neželjenih dlačica), tretmane uklanjanja celulita, šminkanje. Mogu pronaći zaposlenje u kozmetičkim salonima, spa centrima i sl. Kozmetički tehničari moraju voditi računa o vlastitoj higijeni i higijeni prostorija i sredstava sa kojima rade. Posao koji obavljaju zahtjeva stalni kontakt sa klijentima, s toga je potrebna ljubaznost i komunikativnost.

FRIZER

Danas ima puno frizerskih salona, ali da li su svi jednako kvalitetni? Posao frizera nije samo jednostavno pranje kose, šišanje, farbanje, izvlačenje pramenova, friziranje i pravljenje pundi. Dobar frizer mora znati održavati dobru komunikaciju sa klijentima, imati umjetničku crtlu, voljeti svoj posao kao i svako drugi u nekom drugom zanimanju, stalno se educirati i pratiti nove modne trendove. Frizeri se mogu specijalizovati za muške i ženske frizere. Oni moraju poznavati tipove kose, preparate koje koriste, kao i načine njegovanja kose kako bi mogli davati savjete svojim klijentima.

DIMNJAČAR

Da li ste nekada razmišljali šta bi se moglo desiti kada neko ne bi svake godine čistio dimnjake u zgradama u kojima živi više ljudi? Posao dimnjačara je da čisti dimnjake i ventilacione kanale korištenjem sajli, kugli, četaka i hemikalija. Oni spaljuju i vade čađ, kontroliraju vrste goriva, načine loženja i uvjete za dobro sagorijevanje kako ne bi došlo do ugrožavanja zdravlja ljudi ispušnim plinovima i požarima. Provjere obavljaju u kotlovnicama preduzeća, kućama, zgradama i drugim objektima. Dimnjačari kontroliraju i protupožarne aparate. Mogu raditi u firmama za održavanje poslovnih i stambenih objekata, velikim preduzećima za proizvodnju, otvoriti samostalni obrt i sl.

U ovom dijelu priručnika nalaze se podaci o srednjim školama u Bosni i Hercegovini. Podaci su većim dijelom dobiveni od ministarstava obrazovanja na svim nivoima u toku januara i februara 2010. godine. Pokušali smo na jednom mjestu prikupiti podatke o zanimanjima koje nude srednje škole. S obzirom da škole u skladu sa svojim kapacitetima obavljaju prilagodbu upisne politike u skladu sa potrebama tržišta rada, potrebno je imati na umu da su u ovom priručniku prikazani podaci za 2008/09 školsku godinu i da će u narednim godinama dolaziti do djelomične ili u nekim slučajevima potpune promjene upisne politike. U skladu sa ovom napomenom, potrebno je tokom detaljnog procesa informiranja provjeriti i ove podatke. U podacima za srednje škole u Republici Srpskoj nisu u svim školama navedena zanimanja iz razloga što se svake godine u većini slučajeva mijenjaju ponuđeni profili zanimanja u skladu sa potrebama tržišta rada.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke

Adema Buća 34; 88 000 Mostar

Tel: 036 580 012

e-mail: fmon@bih.net.ba www.fmon.gov.ba

K1: UNSKO – SANSKI KANTON

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Alije Đerzeleza br.6

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 222 784 Fax: 037/ 223 004

ministarstvo.obrazovanja@vladausk.ba

BIHAĆ

JU Gimnazija Bihać

Safvet bega Bašagića bb.; 77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 312 915

www.gimnazijabihac.edu.ba

JU Medicinska škola

Safvet bega Bašagića bb.

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 319 073; 319 313; 319 197

IV stepen

Hemijski tehničar biotehničkog smjera , medicinska sestra – tehničar, fiziotarapeutski tehničar

JU Mješovita srednja škola

Džanića mahala bb.

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 311 075

IV stepen

Ekonomski tehničar komercijalni smjer, ekonomski tehničar finansijsko računovodstveni smjer, turistički tehničar

III stepen

Prodavač, konobar, kuhar

JU Mašinsko – saobraćajna srednja škola

Škola

Irfana Ljubljankića 64

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 226 166

IV stepen

Mašinski tehničar, tehničar drumskog saobraćaja

III stepen

Bravar, instalater centralnog grijanja , plinski i vodoinstalater, automehaničar, rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina

JU Mješovita elektrotehnička i drvoradrivačka srednja škola

Irfana Ljubljankića 64

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 110 181

www.etsbi.edu.ba

IV stepen

Elektrotehničar računarske tehnike i automatike, elektrotehničar energetike, elektrotehničar elektronike

III stepen

Elektroničar telekomunikacija, elektroničar mehaničar, elektromehaničar, autoelektričar

JU Umjetnička škola

V korpusa bb.

77 000 BIHAĆ

Tel: 037/ 311 045

www.umjetnicka-bihac.com

IV stepen

Muzičar općeg smjera, muzičar klavirist, muzičar gitarist, muzičar klarinetist, muzičar harmonikaš, muzičar saksofonist, muzičar trubač, likovni tehničar za primjenjeno slikarstvo, likovni tehničar za reklamnu grafiku

Katolički školski centar „IvanPavao II“

Opća – realna gimnazija (IV stepen)

Žegar bb; 77 000 BIHAĆ Tel: 037/ 223 874

Tursko-bosanski Unsko-sanski koledž

Web: www.unasanacollege.edu.ba

Tel: 037/ 312 903

BOSANSKA KRUPA

JU Gimnazija

Izeta Nanića 12; BOSANSKA KRUPA

Tel: 037/ 471 057

Opći smjer, matematičko – informatički smjer

JU Mješovita srednja škola

„Safet Krupić“

Izeta Nanića 12

BOSANSKA KRUPA

Tel: 037/ 471 077; 447 003

IV stepen

Šumarski tehničar, tehničar finalne obrade drveta, mašinski tehničar, tekstilni tehničar

III stepen

Stolar, automehaničar, mašinbravar, plinski i vodoinstalater, bravar, zavarivač, instalater centralnog grijanja, krojač

BOSANSKI PETROVAC

JU Mješovita srednja škola Bosanski Petrovac

Bosanska bb.

BOSANSKI PETROVAC

Tel: 037/ 883 347

IV stepen

Gimnazija
Šumarski tehničar

III stepen

Automehaničar, frizer – vlasuljar

BUŽIM

JU Mješovita srednja škola Bužim

Bužim

Tel: 037/ 410 115

IV stepen

Gimnazija, mašinski tehničar, poljoprivredni tehničar, poljoprivredni tehničar – opći smjer, tekstilni tehničar

III stepen

Vočar – vinogradar –vinar, trgovac (EU VET), automehaničar, bravar, instalater centralnog grijanja, plinski i vodoinstalater, zidar-fasader-izolater (EU VET)

OPĆINA CAZIN

JU Gimnazija

H.Mujezinovića 1; CAZIN

Tel: 037/ 514 072

IV stepen

Elektrotehničar računarske tehnike i automatičke, mašinski tehničar, mašinski tehničar energetike

III stepen

Instalater centralnog grijanja, plinski i vodoinstalater, automehaničar, zavarivač, elektroinstalater, limar, autolimar, vozač motornih vozila, bravar, mašinbravar, konfekcionar tekstila – krojač, frizer – vlasuljar

IV stepen

Poslovno – pravni tehničar EU VET, arhitektonski tehničar EU VET, ekonomski tehničar EU VET, građevinski tehničar EU VET, turistički tehničar EU VET

III stepen

Konobar EU VET, trgovac EU VET, kuhanj EU VET, zidar – fasader – izolater EU VET

Mederesa „Džemaludin Čaušević“

M.Terzić 3.

Tel: 037/ 514 893; 514 909

KLJUČ

JU Mješovita srednja škola Ključ

Branilaca BiH br.86

Tel: 037/ 661 038; 661 758

IV stepen

Gimnazija
mašinski tehničar
ekonomski tehničar

III stepen

Stolar, bravar, krojač EU VET

SANSKI MOST

JU Gimnazija Prijedorska bb.

Tel: 037/ 686 039 (IV stepen)

JU Mješovita srednja škola Sanski Most
Prijedorska bb.
Tel: 037/ 686 426

IV stepen

Mašinski tehničar, tehničar drumskog saobraćaja, elektrotehničar energetike, ekonomski tehničar

III stepen

Automehaničar, bravarski metalostrugar, vozač motornih vozila, električar EU VET, konobar EU VET, kuhanac EU VET, krojač EU VET, zidarski fasader – izolater EU VET, stolar EUVET, frizer, trgovac EU VET

JU Srednja poljoprivredna škola „Sanus futurum“
Krkojevci bb.
037 / 684 210

IV stepen

Poljoprivredni tehničar, veterinarski tehničar, ekološki tehničar

III stepen

Prerađivač mesa, pekar

VELIKA KLAĐUŠA

JU Gimnazija
Ibrahima Mržljaka bb.
Tel: 037/ 770 896

JU I srednja škola „Dr.Husein Džanić“
Ibrahima Mržljaka bb.
Tel: 037/ 770 043

IV stepen

Tehničar drumskog saobraćaja, mašinski tehničar, tehničar finalne obrade drveta

III stepen

Vozač motornih vozila, automehaničar, plinski i vodoinstalater, bravarski instalater centralnog grijanja

JU II srednja škola
Ibrahima Mržljaka bb.
Tel: 037/ 772 876

IV stepen

Ekonomski tehničar – finansijsko-računovodstveni smjer EU VET, poslovno-pravni tehničar EU VET, hemijski tehničar, prehrambeni tehničar EU VET, poljoprivredni tehničar EU VET

III stepen

Trgovac EU VET, poslovni sekretar EU VET, kuhanac EU VET, pekar EU VET, tkač

K2: POSAVSKI KANTON / ŽUPANIJA POSAVSKA

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta
Treća ulica 27; 76 000 Orašje
Tel: 031 713 356
e-mail: minist.prosvjete.zup.posavske@tel.net.ba

ODŽAK

Srednja škola „Pero Zečević“ Odžak
Džemala Bijedića 13
76290 ODŽAK
Tel: 031/ 761 866
Fax: 031/ 761 865
office@sskola/odzak.edu.ba

IV stepen

Poljoprivredni tehničar, laboratorijsko-sanitarni tehničar (EU VET 3), tehničar za računalstvo, ekonomski tehničar (EU VET 2)

III stepen

Prodavač/trgovac (EU VET 2), automehaničar, bravarski tokar, frizer

ORAŠJE

Srednja škola „Fra Martin Nedić“ Orašje
XI ulica
76270 ORAŠJE
Tel: 031/ 710 100
Fax: 031/ 712 131
www.skor.tel.net.ba

IV stepen

Administrativni službenik/tajnik, komercijalist, ekonomist, upravni referent, medicinska sestra – medicinski tehničar, farmaceutski tehničar, elektrotehničar, tehničar za računalstvo

III stepen

Konobar, kuhanac, automehaničar

K3: TUZLANSKI KANTON

Ministarstvo obrazovanja/naobrazbe, nauke/znanosti, kulture i sporta/športa

Slatina 2; 75 000 TUZLA

Tel: 035/ 281 296 Fax: 035/ 281 340

e-mail: monks@tk.kim.ba

TUZLA

JU Gimnazija „Meša Selimović“ M.Fizovića 1 75 000 TUZLA Tel: 035/ 247 620; 247 621 gmstz@bih.net.ba	IV stepen Opći smjer, matematičko-informatički smjer, filološko/jezički smjer, sportski smjer
JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“ Mehmeda Hevajije Uskufije 1 75 000 TUZLA Tel: 035/ 252 006; 251 472 gimim@bih.net.ba	IV stepen Opći smjer, pedagoški smjer, filološko/jezički smjer
JU Katolički školski centar „Sveti Franjo“ Opća gimnazija Klosterska 14 75 000 TUZLA Tel: 035/ 300 800; 300 840; 300 841 www.ksc-tuzla.edu.ba	IV stepen Opća – realna gimnazija
JU Srednja ekonomска škola Tuzla Muhamedova Hevajije Uskufije 3 75 000 TUZLA Tel: 035/ 271 007; 261 354 www.ekonomskaskola.com info@ekonomskaskola.com	IV stepen Ekonomski tehničar – finansijsko računovodstveni smjer, ekonomski tehničar – komercijalni smjer
JU Srednja medicinska škola Tuzla Fra Grge Martića 5 75 000 TUZLA Tel: 035/ 252 040; 251 391 medskolatz@bih.net.ba www.medskolatz.com	IV stepen Medicinska sestra – tehničar, fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, pedijatrijska sestra – tehničar, psihogerijatrijska sestra - tehničar
JU Srednja muzička škola Tuzla Ludvika Kubice 1 75 000 TUZLA Tel: 035/ 262 531 Sms_tuzla@yahoo.com	IV stepen Muzičar općeg smjera, muzičar – klavirist, muzičar – harmonikaš, muzičar – solo pjevač, muzičar – gitarist, muzičar – flautist, muzičar – violinist, muzičar – klarinetist

JU Mješovita srednja trgovinska škola Tuzla Muhameda Hevajje Uskufije 3 75 000 TUZLA Tel: 035/ 252 405; 271 439 www.trgskola.com.ba trg.skola@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Ekonomski tehničar – komercijalni smjer EUVET, poslovno-pravni tehničar EU VET	Trgovac EUVET, poslovni sekretar EUVET
JU Mješovita srednja elektrotehnička škola Tuzla Muhameda Hevajje Uskufije 2 75 000 TUZLA Tel: 035/ 282 009; 311 160; 311 161 www.etstuzla.edu.ba Ets.tz@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Tehničar za računarstva GTZ, tehničar elektronike GTZ, tehničar elektroenergetike GTZ, elektrotehničar mehatronike GTZ	Elektroničar telekomunikacija GTZ, autoelektričar GTZ, električar (međunarodni Phare program)
JU Mješovita srednja građevinsko-geodetska škola Bosne Srebrenе 61 75 000 TUZLA Tel: 035/ 228 513; 282 465 www.gradjevinskogeodetska.com.ba gradskola@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Arhitektonski tehničar, građevinski tehničar, geodetski tehničar, likovni tehničar za primjenjeno slikarstvo	Zidar-fasader, keramičar-podopolagač-teracer

JU Mješovita srednja hemijska škola Tuzla Bosne Srebrenе 8 75 000 Tuzla Tel: 035 281 092 e-mail: hemijska.skola@gmail.com	IV stepen	
	Hemijski tehničar općeg smjera, hemijski tehničar biotehnološkog smjera, hemijski tehničar mikrobiolog, hemijski tehničar u farmaceutskoj proizvodnji, grafički tehničar-web dizajner	
JU Mješovita srednja mašinska škola Tuzla Bosne Srebrenе 6 75 000 Tuzla Tel: 035 315 800; 315 801 e-mail: masinska.skola.tz@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Mašinski tehničar operator za CNC mašine, mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, mašinski tehničar energetike	Automehaničar, instalater centralnog grijanja, autolimar, plinski instalater, vodoinstalater, zavarivač i monter Al i PVC prozora i vrata
JU Mješovita srednja rudarska škola Tuzla Bosne Srebrenе 61 75 000 Tuzla Tel: 035 228 514; 228 516 e-mail: msrudskola@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Rudarski tehničar, geološki tehničar	Rukovalac rudarske mehanizacije, mehaničar rudarskih mašina, radar
JU Mješovita srednja saobraćajna škola Tuzla Bosne Srebrenе 6 75 000 Tuzla Tel: 035 315 390; 315 391 e-mail: jumsss@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Tehničar unutrašnjeg transporta, tehničar drumskog saobraćaja, tehničar željezničkog saobraćaja, tehničar PTT saobraćaja, tehničar tehničke ispravnosti motornih vozila	Vozač motornih vozila, rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina, autoelektričar, mašinovođa

JU Mješovita srednja škola Tuzla Bosne Srebrenе 8 75 000 Tuzla Tel: 035 282 548; 286 868 e-mail: jumsstuzla@bih.net.ba jumsstuzla@gmail.com	IV stepen Tekstilni tehničar, kozmetički tehničar, prehrabeni tehničar, veterinarski tehničar	III stepen Krojač, frizer-vlasuljar, kozmetičar, izrađivač kožne galanterije
JU Turističko-ugostiteljska škola Tuzla Muhameda Hevajije Uskufije 1 75 000 Tuzla Tel: 035 247 900; 247 901 e-mail: tru.ugostiteljska@gmail.com	IV stepen Hotelsko-turistički tehničar	III stepen Konobar, kuhar, poslastičar
JU Behram-begova medresa Tuzla Behram-begova 1 75 000 Tuzla Tel: 035 281 151; 281 152 e-mail: medresa@bih.net.ba info@medresatz.edu.ba	IV stepen Imam, muallima	

ŽIVINICE

JU Gimnazija Živinice Prva ulica 58b Živinice Tel: 035 772 612 e-mail: gimnaz.zivinice@bih.net.ba	IV stepen Opći smjer	
JU Mješovita srednja škola Živinice Prva uliva 58b Živinice Tel: 035 772 611 e-mail: msszivinice@bih.net.ba msszivinice@gmail.com	IV stepen Mašinski tehničar, mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, elektrotehničar energetike, šumarski tehničar, tehničar finalne prerade drveta	III stepen Automehaničar, zavarivač, bravar, elektroinstalater, farmer, voćar- vinogradar, cvjećar-vrtlar, stolar

BANOVIĆI

JU Mješovita srednja škola Banovići Branilaca Banovića 38 Banovići Tel: 035 876 739; 871 325 e-mail: ju.mss@bih.net.ba	IV stepen Opća gimnazija, mašinski tehničar, rudarski tehničar, elektrotehničar energetike, ekonomski tehničar	III stepen Automehaničar, zavarivač, rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa, elektromehaničar, trgovac, kuhar, konobar, poslovni sekretar
--	--	--

ČELIĆ

JU Mješovita srednja škola Čelić Čelić Tel: 035 668 010; 668 011 e-mail: mss.celic@bih.net.ba	IV stepen Ekonomski tehničar – finansijsko- računovodstveni smjer, poslovno-pravni tehničar	III stepen Automehaničar, instalater centralnog grijanja, prehrabeni prerađivač
---	---	--

DOBROJ ISTOK

JU Mješovita srednja škola Doboј-istok Velika Briješnica Tel: 035 723 460; 723 250 e-mail: mjesovita.skola@bih.net.ba	IV stepen Opća gimnazija Ekonomski tehničar, prehrabeni tehničar, elektrotehničar	III stepen Trgovac Vozač motornih vozila, krojač
---	---	---

GRAČANICA

JU Gimnazija „Dr. Mustafa Kamarić“ Gračanica
Mula Mustafe Bašeskije 2 Gračanica
Tel: 035 786 899; 706 435
e-mail: gimmko@bih.net.ba

IV stepen, Opći smjer

**JU Mješovita srednja škola
Gračanica**
Mula Mustafe Bašeskije 2 Gračanica
Tel: 035 700 311; 702 134; 706 434
e-mail: mssgracanica@bih.net.ba

	IV stepen	III stepen
	Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, mašinski tehničar operator za CNC mašine, medicinska sestra-tehničar, zubotehničar, elektrotehničar, ekonomski tehničar, ekonomski tehničar – finansijsko-računovodstveni smjer, poslovno-pravni tehničar, turistički tehničar, tehničar drumskog saobraćaja, građevinski tehničar, arhitektonski tehničar, tehničar finalne obrade drveta	Bravar, automehaničar, plinski i vodoinstalater, zavarivač, kuhan, elektromehaničar, elektroinstalater, električar, autoelektričar, vozač motornih vozila, trgovac, krojač, frizer-vlasuljar, zidar-fasader-izolater, keramičar-podopolagač

GRADAČAC

**JU Gimnazija „Mustafa Novalić“
Gradačac**
Sarajevska bb Gračanica
Tel: 035 821 150; 817 177
e-mail: gimngrad@gmail.com

	IV stepen	
	Opći smjer Pedagoški smjer	

**JU Mješovita srednja škola „Hasan
Kikić“ Gradačac**
Husein-kapetana Gradačevića bb
Gradačac
Tel: 035 631 043; 610 090

	IV stepen	III stepen
	Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, tekstilni tehničar konfekcionar, tekstilni tehničar konstruktor modelar, elektrotehničar energetike, poljoprivredni tehničar, prehrambeni tehničar, medicinska sestra-tehničar	Bravar, automehaničar, metalostrugar, autolimar, autoelektričar, vozač motornih vozila, krojač, električar, voćar-vinogradar-vinar, pekar, stolar, kuhan, konobar

KALESIJA

JU Mješovita srednja škola Kalesija
Patriotske lige bb Kalesija
Tel: 035 631 043; 610 090
e-mail: ju.mss.k@bih.net.ba

	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, mašinski tehničar operator za CNC mašine, poljoprivredni tehničar, veterinarski tehničar, ekonomski tehničar	Automehaničar, zavarivač, bravar, instalater centralnog grijanja, plinski i vodoinstalater, pekar, keramičar-podopolagač-teracer, zidar-fasader-izolater, trgovac

KLADANJ

**JU Mješovita srednja škola „Musa
Čazim Ćatić“ Kladanj**
Kladanjskih brigada 88a Kladanj
Tel: 035 621 215
e-mail: jumss.k@bih.net.ba

	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomski tehničar, turistički tehničar, šumarski tehničar	Zavarivač, plinski i vodoinstalater, automehaničar, trgovac

LUKAVAC

JU Gimnazija „Gimnazija Lukavac“ Lukavac Školska 5 Lukavac Tel: 035 550 540; 571 323 e-mail: gimn.lu@bih.net.ba	IV stepen Opći smjer	
	IV stepen Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, elektrotehničar energetike, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, tehničar drumskog saobraćaja	III stepen Automehaničar, zavarivač, instalater centralnog grijanja, elektromehaničar, elektroničar telekomunikacija, vozač motornih vozila
JU Mješovita srednja elektro-mašinska škola Lukavac Školska 5 Lukavac Tel: 035 553 377; 553 976 e-mail: ems.lukavac@yahoo.com	IV stepen Hemijski tehničar biotehnološkog smjera, ekonomski tehničar, ugostiteljski tehničar, turistički tehničar	III stepen Kuhar, konobar, trgovac, poslovni sekretar frizer-vlasuljar

SAPNA

JU Mješovita srednja škola Sapna 206. Viteške brigade bb Sapna Tel: 035 597 067 e-mail: sapnass@bih.net.ba	IV stepen Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, poljoprivredni tehničar, poslovno-pravni tehničar	III stepen Instalater centralnog grijanja, plinski i vodoinstalater, trgovac

SREBRENIK

JU Mješovita srednja škola Srebrenik Radnička 19 Srebrenik Tel: 035 645 679; 644 106 e-mail: jumss@bih.net.ba	IV stepen Opća gimnazija Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje, mašinski tehničar operator za CNC mašine, ekonomski tehničar, poslovno-pravni tehničar, tehničar drumskog saobraćaja, poljoprivredni tehničar	III stepen Automehaničar, bravari, instalater centralnog grijanja, trgovac, vozač motornih vozila, kuhar

TEOČAK

JU Mješovita srednja škola Teočak Teočak Tel: 035 755 561; 755 562 e-mail: mssteocak@bih.net.ba	IV stepen Elektrotehničar energetike, ekonomski tehničar	III stepen Bravar, trgovac, električar, zavarivač

K4: ZENIČKO-DOBOSKI KANTON

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport

Kučkovići br.2; Zenica

Tel: 032 243 120

e-mail: minobzdk@bih.net.ba

ZENICA

JU Prva gimnazija u Zenici

Bulevar Kulina Bana 26 Zenica

Tel: 032 402 626; 402 613

e-mail: gim_zedo@bih.net.ba

JU Druga gimnazija u Zenici

Mejdandžik 2 Zenica

Tel: 032 405 431

e-mail: drugagimn.zenica@hotmail.com

JU Opća gimnazija u sastavu Katoličkog školskog centra „Sveti Pavao“ u Zenici

Aska Borića 20 Zenica Tel: 032 449 106

e-mail: ksc.ze.gimn@gmail.com ; ksc.zenica@gmail.com

JU Srednja muzička škola u Zenici

Školska 11 Zenica

Tel: 032 240 814; 409 116

e-mail: srednjamuzicka@yahoo.com

IV stepen

Muzičar općeg smjera, muzičar-klavirist, muzičar-klarinjetist, muzičar-gitarist, muzičar-violinist, muzičar-flautist, muzičar-harmonikaš, muzičar-solo pjevač, muzičar-violončelist, muzičar-trubač, muzičar-kontrabasist, muzičar-fagotist
muzičar-violist

JU Ekonomskička škola u Zenici

Mejdandžik 2 Zenica

Tel: 032 404 255; 401 741

e-mail: ekonomze@bih.net.ba

IV stepen

Ekonomski tehničar, hotelsko-turistički tehničar

JU Medicinska škola u Zenici

Crkvice bb Zenica

Tel: 032 443 070; 242 254

e-mail: med.skola.ze@bih.net.ba

IV stepen

Medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar, zubni tehničar

JU Tehnička škola u Zenici

Bilmišće 69 Zenica

Tel: 032 200 260; 243 142

e-mail: tscze@bih.net.ba

IV stepen

Elektrotehničar energetike; elektrotehničar elektronike, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, mašinski tehničar, tehničar drukskog saobraćaja, arhitektonski tehničar, geodetski tehničar (geometar), hemijski tehničar općeg smjera, metalurški tehničar

JU Stručna zanatska škola u Zenici

Bilmišće 69 Zenica

Tel: 032 401 423; 406 883

e-mail: szskola@bih.net.ba

III stepen

Zidar-fasader-i zolater (EU VET), keramičar-teracer (EU VET)
armirač-betonirac (EU VET), tesar-krovopokrivač (EU VET), monter suhe gradnje (EU VET), keramičar-podpolagač, vozač motornih vozila, elektroinstalater, elektromehaničar, električar-mehaničar, električar telekomunikacija, konfekcionar tekstila-krojač, frizer-vlasuljar

JU Stručna industrijska škola u Zenici

Bulevar Kralja Tvrta 11 Zenica

Tel: 032 202 040; 444 980; 444 981

e-mail: indsko@hotmail.com

III stepen

Bravar, zavarivač, plinski i vodoinstalater, metalostrugar, automehaničar, limar, autolimar, instalater centralnog grijanja, zlatar-draguljar, instalater majstor za vodovod i kanalizaciju, hemijski laborant, operator hemijsko-tehnoloških procesa, rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa,
rudar podzemne eksploatacije, autoelektričar, rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina

	IV stepen	III stepen
JU Mješovita srednja škola u Zenici Dr. Adolfa Goldbergera 10 Zenica Tel: 032 404 601; 406 883 e-mail: pprehrambena@yahoo.com	Ugostiteljski tehničar (EU VET), poljoprivredni tehničar (EU VET), veterinarski tehničar (EU VET), prehrambeni tehničar (EU VET), poljoprivredni tehničar općeg smjera, poljoprivredni tehničar prehrambenog smjera, veterinarski tehničar općeg smjera, poslovno pravni tehničar (EU VET), ekološki tehničar (EU VET)	Konobar (EU VET), kuhar (EU VET), poslastičar (EU VET), mesar (EU VET) pekar (EU VET), prerađivač mesa i mlijeka, prerađivač žita, brašna i šećera, prodavač, trgovac (EU VET)
JU Specijalna srednja škola u Zenici Biljničko 69 Zenica Tel: 032 243 615; 406 883 e-mail: spsrskze@bih.net.ba zersan27@yahoo.com	Polukvalifikovani bravari Polukvalifikovani konfekcionar tekstila-krojač, polukvalifikovani autolakirer, kvalifikovani autolakirer, polukvalifikovani moler-farbar, kvalifikovani moler-farbar, polukvalifikovani cvjećar	

BREZA

JU Gimnazija „Muhsin Rizvić“ u Brezi

Šehidska 34 Breza
Tel: 032 784 596
e-mail: gimn.breza@bih.net.ba

	IV stepen	III stepen
JU Mješovita srednja škola „Mehmedalija Mak Dizdar“ u Brezi Šehidska 34 Breza Tel: 032 784 595 e-mail: mssbreza@yahoo.com	Elektrotehničar energetike, rudarski tehničar, ekonomski tehničar	Elektroenergetičar, plinski i vodoinstalater, frizer-vlasuljar

KAKANJ

JU Gimnazija „Muhsin Rizvić“ u Kakanju

Šehida 32 Kakanj
Tel: 032 556 890
e-mail: gimnazijakakanj@bih.net.ba

	IV stepen	III stepen
JU Srednja tehnička škola „Kemal Kapetanović“ u Kakanju Šehida 32 Kakanj Tel: 032 552 552 e-mail: stskemkap1@yahoo.com	Mašinski tehničar, elektrotehničar energetike, ekonomski tehničar, tehničar drumskog saobraćaja	Bravar, zavarivač, metalostrugar, automehaničar, elektroenergetičar-majstor za elektroenergetska postrojenja, elektroenergetičar, prodavač, kuhar, rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa, frizer-vlasuljar, vozač motornih vozila

MAGLAJ

JU Gimnazija „Edhem Mulabdić“ u Maglaju

Aleja Ijljana 50 Maglaj
Tel: 032 603 221; 603 395
e-mail: gimnazija.maglaj@ogmaglaj.edu.ba

JU Mješovita srednja škola u Maglaju Aleja Ijljana 50 Maglaj Tel: 032 603 884 e-mail: mss_maglaj@bih.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Elektrotehničar energetike, mašinski tehničar, ekonomski tehničar	Prodavač, automehaničar, plinski i vodoinstalater, bravar, zavarivač, elektromehaničar, proizvođač celuloze i papira, frizer-vlasuljar, konfekcionar tekstila-krojač	Polukvalifikovani knjigovezac

OLOVO

JU Mješovita srednja škola „Musa Ćazim Ćatić“ u Olovu Školska bb Olovo Tel: 032 825 372 e-mail: mssolovo@bih.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Gimnazija Tehničar finalne obrade drveta, šumarski tehničar općeg smjera, ekonomski tehničar, poljoprivredni tehničar općeg smjera	Cvjećar-vrtlar, stolar (Phare-VET), prodavač, frizer-vlasuljar	

TEŠANJ

JU Gimnazija „Musa Ćazim Ćatić“ u Tešnju Patriotske lige bb Tešanj Tel: 032 650 083 e-mail: gimna@bih.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Mašinski tehničar, elektrotehničar energetike, ekonomski tehničar, građevinski tehničar, medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar		

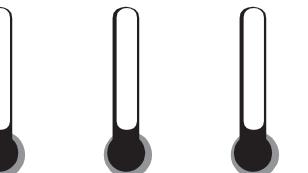
JU Mješovita srednja škola u Tešnju Patriotske lige bb Tešanj Tel: 032 650 812; 656 411 e-mail: sss32@bih.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Poljoprivredni tehničar (EU VET), tekstilni tehničar (EU-VET), šumarski tehničar općeg smjera, ekonomski tehničar, poljoprivredni tehničar općeg smjera	Cvjećar-vrtlar (EU-VET), krojač (EU VET), električar (EU-VET), automehaničar, mašinbravar, plinski i vodoinstalater, zavarivač, zidarsko-fasader-izolater (EU VET), keramičar-teracer (EU VET), stolar (EU VET), trgovac (EU VET), poslovni sekretar (EU VET), frizer (EU VET), frizer-vlasuljar, kuhanac (EU VET), konobar (EU VET), obućar, prodavač	

USORA

JU Mješovita srednja škola Stjepana Radića u Sivši, Usora Žabljak bb Usora Tel: 032 893 722 e-mail: ss.stjepana_radica@tel.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Ekonomist	Elektromehaničar, elektroinstalater, automehaničar, instalater grijanja i klimatizacije, prodavač	

VAREŠ

JU Mješovita srednja škola „NORDBAT-2“ u Varešu Zvjezda bb Vareš Tel: 032 843 002 e-mail: nordbat@tel.net.ba	IV stepen	III stepen	
	Gimnazija ekonomski tehničar, tehničar PTT saobraćaja	Vozač motornih vozila, majstor-vozač teških motornih vozila	

VISOKO

JU Gimnazija „Visoko“ u Visokom

Musala 23 Visoko

Tel: 032 735 501

e-mail: ki_selma@yahoo.com

JU Mješovita srednja škola „Hazim Šabanović“ u Visokom Branilaca 24 Visoko Tel: 032 738 165 e-mail: mss.hazimsabanovic@gmail.com	IV stepen Elektrotehničar računarske tehnike i automatike, elektrotehničar elektronike, mašinski tehničar, ekonomski tehničar, građevinski tehničar, hotelsko-turistički tehničar	III stepen Prodavač, autolimar, zavarivač, automehaničar, bravar, autoelektričar, elektromehaničar, elektroničar mehaničar, konfekcionar tekstila-krojač, frizer-vlasuljar
	IV stepen Svršenik medrese, svršenica medrese	

ZAVIDOVICI

JU Gimnazija „Rizah Odžečkić“ u Zavidovićima

Stjepana Radića 43 Zavidovići

Tel: 032 866 678

e-mail: gimzav@bih.net.ba

JU Srednja tehnička škola u Zavidovićima Mehmeda paše Sokolovića bb Zavidovići Tel: 032 879 002 e-mail: stszav@bih.net.ba	IV stepen Mašinski tehničar, građevinski tehničar, tehničar finalne obrade drveta, šumarski tehničar općeg smjera, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, ekonomski tehničar	
	III stepen Bravar, metalostrugar, automehaničar, zavarivač, instalater centralnog grijanja, elektroinstalater, elektroenergetičar, stolar, zidar-fasader-izolater, konfekcionar tekstila-krojač, kuhar, konobar, prodavač, frizer-vlasuljar	

K5: BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Zaima Imamovića 2; 73 000 Goražde

Tel: 038 221 052

GORAZDE	
JU Mješovita srednja škola „Enver Pozderović“ Goražde Zaima Imamovića 20 Goražde Tel: 038 221 020 e-mail: mssep@bih.net.ba	IV stepen Gimnazija Ekonomski tehničar Poljoprivredni tehničar
JU Srednja tehnička škola „Hasib Hadžović“ Goražde Zaima Imamovića 60 Goražde Tel: 038 221 137 e-mail: justsgo@bih.net.ba	IV stepen Hemijski tehničar općeg smjera, hemijski tehničar biotehnološkog smjera, mašinski tehničar, građevinski tehničar, arhitektonski tehničar, saobraćajni tehničar drumskog saobraćaja, saobraćajni tehničar PTT saobraćaja, elektrotehničar, medicinska sestra-tehničar, šumarski tehničar

JU Srednja stručna škola „Džemal Bijedić“ Goražde

Titova 20 Goražde
Tel: 038 221 214
e-mail: nicka_f@hotmail.com

III stepen

Mašinbravar, bravarski, plinski i vodoinstalater, automehaničar, prodavač, konfekcionar tekstila-krojač, frizer-vlasuljar, kozmetičar, rukovaoc građevinskih i pretovarnih mašina, vozač motornih vozila, elektroinstalater, kuhar, konobar, pekar

K6: SREDNJOBOSANSKI KANTON

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta

Stanična br. 43; Travnik
Tel: 030 518 675
e-mail: minobsbk@bih.net.ba

BUGOJNO

JU Srednja stručna škola Bugojno

Ciglane II Bugojno
Tel: 030 252 207

III stepen

Automehaničar, plinski i vodoinstalater, autolimar, instalater centralnog grijanja, elektroinstalater, elektromehaničar, vozač motornih vozila, prodavač

JU Gimnazija Bugojno

Zlatnih Ilijana Bugojno
Tel: 030 260 112
e-mail: bug.gim@bih.net.ba

JU Srednja tehnička škola Bugojno

Ciglane II Bugojno
Tel: 030 251 915; 251 519
e-mail: tehskolabu@yahoo.com

IV stepen

Mašinski tehničar-konstruktor na računaru, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, elektrotehničar elektronike, građevinski tehničar, ekonomski tehničar

BUSOVAČA

JU Mješovita srednja škola „Busovača“ Busovača

Nikole Šubića Zrinskog bb Busovača
Tel: 030 593 155; 591 120

IV stepen

Ekonomski tehničar, mašinski tehničar, poljoprivredni tehničar

III stepen

Prodavač, automehaničar, bravarski, zavarivač

JU Srednja škola „Busovača“ Busovača

Nikole Šubića Zrinskog bb Busovača
Tel: 030 742 042
e-mail: ssbusovaca@gmail.com

IV stepen

Opća gimnazija, ekonomist, komercijalist

III stepen

Instalater centralnog grijanja i klimatizacije, automehaničar, vodoinstalater

DONJI VAKUF

JU Mješovita srednja škola Donji Vakuf

Žrtava genocida u Srebrenici
Donji Vakuf
Tel: 030 205 355
e-mail: mssdvakuf@bih.net.ba

IV stepen

Opća gimnazija
Tehničar finalne obrade drveta

III stepen

Prodavač, automehaničar, zavarivač

FOJNICA

JU Srednja mješovita škola „Zijah Dizdarević“ Fojnica

Novo naselje t Fojnica
Tel: 030 831 821
e-mail: smszijahdizdarevic@yahoo.com

IV stepen

Opća gimnazija
Medicinska sestra-tehničar, fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, hotelsko-turistički tehničar

III stepen

Frizer-vlasuljar, automehaničar, lugar, elektromehaničar

GORNIJ VAKUF

JU Mješovita srednja škola „Gornji Vakuf“, Gornji Vakuf-Uskoplje	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomski tehničar	Frizer-vlasuljar, automehaničar, prodavač
JU Mješovita srednja škola „Uskoplje“, Gornji Vakuf-Uskoplje	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomist	Frizer, automehaničar, instalater centralnog grijanja i klimatizacije, kuhanj, konobar

JAJCE

JU Srednja strukovna škola „Jajce“ Jajce	IV stepen	III stepen
	Tehničar za telekomunikacije, tehničar za elektroenergetiku, tehničar za računalstvo, poljoprivredni tehničar-opći, hotelijersko-turistički tehničar, građevinski tehničar-visokogradnja, rudarski tehničar	Elektromehaničar, automehaničar, instalater centralnog grijanja i klimatizacije, bravari, kuhanj, konobar, kuhanj (EU VET II), konobar (EU VET II), vozač motornih vozila
JU Srednja škola „Nikola Šop“ Jajce	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomist, medicinska sestra-tehničar	Prodavač

KISELJAK

JU Srednja škola „Ivan Goran Kovačić“ Kiseljak	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomist i komercijalist, dizajner odjeće	

FOJNICA

JU Srednja strukovna škola „Fojnica“ Kiseljak	IV stepen	III stepen
	Medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar, hotelijersko-turistički tehničar, šumarski tehničar	Kuhar, frizer

KREŠEVO

JU Srednja škola „Kreševo“ Kreševo	IV stepen	III stepen
	Građevinski tehničar-visokogradnja, tehničar za računalstvo, hemijski tehničar, prehrambeni tehničar, tehničar cestovnog prometa	Rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima, tapetar, elektromehaničar, automehaničar, elektroinstalater, vodoinstalater, vozač motornih vozila

NOVI TRAVNIK

JU Mješovita srednja škola „308. slavna brigada“ Novi Travnik Omladinska bb Novi Travnik Tel: 030 525 407; 525 012 e-mail:	IV stepen	III stepen
	Mašinski tehničar-konstruktor na računaru, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, tehničar drumskog saobraćaja, ekonomski tehničar	Automehaničar, metalostrugar-metaloglodač, prodavač, bravari, mašinbravar, zavarivač, vozač motornih vozila
JU Srednja glazbena škola Jakova Gotovca Novi Travnik Ljudevita Gaja bb Novi Travnik Tel: 030 792 286; 791 076 e-mail: sr.gl.sk.jakova.gotovca@tel.net.ba	IV stepen Teorijski smjer, glazbenik-glasovirač, glazbenik-harmonikaš, glazbenik-flautist, glazbenik-gitarist, glazbenik-saksofonist, glazbenik-violinist, glazbenik-klarinjetist, glazbenik-trubač	
JU Srednja škola „Novi Travnik“ Novi Travnik Ljudevita Gaja bb Novi Travnik Tel: 030 793 504; 793 502 e-mail: ss-novi.travnik@tel.net.ba	IV stepen Opća gimnazija Tehničar cestovnog prometa, elektrotehničar, građevinski tehničar-niskogradnja	III stepen Automehaničar, bravari, instalater grijanja i klimatizacije, elektroinstalater, autoelektričar, električar, frizer

TRAVNIK

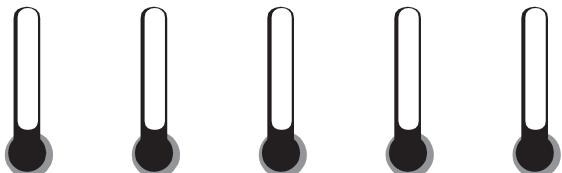
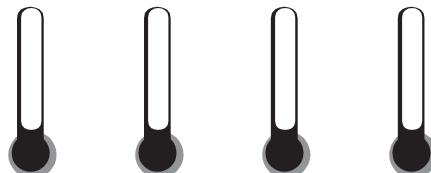
JU Mješovita srednja tehnička škola Travnik Školska bb Travnik Tel: 030 511 618 e-mail: psecurity@msts-travnik.net	IV stepen	III stepen
	Elektrotehničar elektronike, elektrotehničar računarske tehnike i automatike, elektrotehničar energetike, elektrotehničar-računarstvo i informatika, tekstilni tehničar-konfekcionar, tekstilni tehničar-konstruktor modela, arhitektonski tehničar, grafički tehničar-štampe/tiska, reptografije,dorade	Automehaničar, autolimar, plinski i vodoinstalater, instalater centralnog grijanja, metalostrugar, bravari, zavarivač, elektroinstalater, elektromehaničar, autoelektričar, električar telekomunikacija, krojač-konfekcionar tekstila, obućar, zidar, keramičar, tesar
JU Mješovita srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Travnik Školska bb Travnik Tel: 030 511 076 e-mail: eskola@bih.net.ba	IV stepen Ekonomski tehničar, hotelsko-turistički tehničar	III stepen Prodavač, frizer-vlasuljar
JU Mješovita srednja škola „Travnik“ Travnik Školska 3 Travnik Tel: 030 511 059 e-mail: srednjatr@bih.net.ba	IV stepen Opća gimnazija Gimnazija specijalistička-filološka Medicinska sestra-tehničar	
JU Katolički školski centar „Petar Barbarić“ Gimnazija Travnik Školska 1 Travnik Tel: 030 518 823; 512 714 e-mail: ksctr@bih.net.ba Opća gimnazija-realna		

NOVA BILA		
JU Srednja škola „Travnik“ Nova Bila Tel: 030 707 486 e-mail: ss.travnik@tel.net.ba	IV stepen Primalja, medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar, fizioterapeutski tehničar, ekonomist	III stepen Prodavač, konobar, kuhar
JU Elči Ibrahim-pašina medresa Travnik Mostarska bb Travnik Tel: 030 512 023; 518 015 e-mail: medresa@gmail.com	IV stepen Svršenik medrese	
VITEZ		
JU Mješovita srednja škola „Vitez“ Vitez Ilija Petrovića bb Vitez Tel: 030 717 540 e-mail: mss.vitez.kruscica@tel.net.ba	IV stepen Opća gimnazija	III stepen Frizer-vlasuljar, vozač motornih vozila
JU Srednja škola „Vitez“ Vitez Ilija Petrovića bb Vitez Tel: 030 711 336 e-mail: ss.vitez@tel.net.ba	IV stepen Opća gimnazija Ekonomist, tehničar za vozila i vozna sredstva	III stepen Prodavač, kuhar, instalater grijanja i klimatizacije
K7: HERCEGOVACKO-NERETVANSKI KANTON		
Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta S.Radića 3/III; Mostar Tel: 036 312 186 e-mail: monkshnk@tel.net.ba		
MOSTAR-bosanski NPP		
JU Gimnazija Mostar Španjolski trg 1 Mostar Tel: 036 315 216; 326 786 Opći smjer		
JU Druga gimnazija Mostar Sjeverni logor Mostar Tel: 036 551 615	Pedagoški smjer Filološki smjer Matematičko-informatički smjer	
JU Ekonomski i ugostiteljsko-turistička škola Mostar Konak bb Mostar Tel: 036 576 766	IV stepen Ekonomski tehničar, carinski tehničar, hotelsko-turistički tehničar	III stepen Konobar, kuhar, prodavač
JU Srednja medicinska škola Mostar Sjeverni logor bb Mostar Tel: 036 576 851	IV stepen Medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar, sanitarno-ekološki tehničar, fizioterapeutski tehničar, laboratorijski tehničar, akušersko-ginekološka sestra tehničar, laboratorijsko-sanitarni tehničar	

JU Mašinsko-saobraćajna škola Mostar Mile Budaka 26a Mostar Tel: 036 566 290	IV stepen Mašinski tehničar, mašinski tehničar za kompjutersko konstruisanje, tehničar za mehatroniku, tehničar mehatronike vozila GTZ, tehničar drumskog saobraćaja, tehničar željezničkog saobraćaja	III stepen Metalostrogar, metaloglodač, zavarivač, instalater GTZ, limar, plinski i vodoinstalater, bravar, automehaničar, autolimar, vozač motornih vozila, rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina, vozač u međunarodnom saobraćaju, vozač autobusa u međunarodnom saobraćaju
JU Srednja građevinska škola Mostar Tel: 036 551 456	IV stepen Geodetski tehničar, građevinski tehničar, arhitektonski tehničar	III stepen Keramičar, teraser, podopologač, zidar, fasader, izolater, moler-farber, monter suhe gradnje, armirač-betonirac, zidar-fasader-izolater
JU Srednja elektrotehnička škola Mostar Alekse Šantića Mostar Tel: 036 580 126	IV stepen Elektrotehničar računarske tehnike i automatike, elektrotehničar elektronike, elektrotehničar energetike, PTT tehničar, tehničar telekomunikacija	III stepen Elektroenergetičar, elektromehaničar, RTV mehaničar, električar, autoelektričar, elektroničar telekomunikacija, elektroinstalater
JU Srednja tekstilna i poljoprivredna škola Mostar Sjeverni logor bb Mostar Tel: 036 570 034	IV stepen Tekstilni tehničar-konfekcionar, tekstilni tehničar-konstruktor modelar, poljoprivredni tehničar	III stepen Krojač PKV cvjećar Frizer-vlasuljar
JU Muzička škola I u II stupnja Mostar Maršala Tita Mostar Tel: 036 551 462	IV stepen Mužičar općeg mjera, mužičar klavirist, mužičar gitarist, mužičar violinist, mužičar pjevač, mužičar klarinetist, mužičar flautist	
JU Karađozbegova medresa Mostar Glavna ulica Mostar Tel: 036 550 921	IV stepen Muallim/mualima, imam, hatib	
MOSTAR-hrvatski NPP		
JU Gimnazija Mostar Španjolski trg 1 Mostar Tel: 036 326 994 Opći smjer		
JU Gimnazija fra Grge Martića Mostar Kralja Tomislava 9a Mostar Tel: 036 326 994	Opći smjer, jezična gimnazija	
JU Srednja prometna škola Mostar Mile Budaka Mostar Tel: 036 321 791	IV stepen Tehničar cestovnog prometa, tehničar PTT prometa, zrakoplovni prometnik, tehničar željezničkog prometa	III stepen Vozač motornog vozila, automehaničar

JU Srednja građevinska škola Jurja Dalmatinca Mostar Kralja Zvonimira 24 Mostar Tel: 036 318 527	IV stepen Građevinski tehničar za niskogradnju, građevinski tehničar za visokogradnju, geodetski tehničar	III stepen Keramičar-oblagič
	IV stepen Ekonomist, komercijalist, administrativni tajnik	III stepen Prodavač
JU Srednja turističko-ugostiteljska škola Mostar Kralja Zvonimira bb Mostar Tel: 036 320 107	IV stepen Hotelijersko-turistički tehničar	III stepen Konobar, kuhar, pomoćni kuhar
	IV stepen Medicinska sestra, farmaceut, fizioterapeut, zubotehničar, sanitarni tehničar	III stepen Frizer
JU Srednja elektrotehnička škola Ruđera Boškovića Mostar Kralja Zvonimira 24 Mostar Tel: 036 318 525	IV stepen Tehničar za računarstvo, tehničar za elektroenergetiku, tehničar za telekomunikacije	III stepen Elektromehaničar, elektroničar, elektromonter
	IV stepen Grafički tehničar, računalni tehničar u strojarstvu	III stepen Grafičar tiska, vodoinstalater, finomehaničar, instalater grijanja i klimatizacije
JU Srednja škola likovnih umjetnosti Gabrijela Jurkića Mostar Bleiburških žrtava 35 Mostar Tel: 036 322 571	IV stepen Slikarski dizajner, grafički dizajner, kiparski dizajner	
IPG Internacionalna privatna gimnazija s pravom javnosti Mostar Bleiburških žrtava 100 Mostar Tel: 036 327 808 Opća gimnazija		
JU Srednja glazbena škola Ivana PL. Zajca Mostar Trg hrvatskih velikana Mostar Tel: 036 320 127	IV stepen Pripremni razred, instrumentalni smjer, teorijski smjer	

RAMA-PROZOR

JU Srednja škola Prozor Kralja Tomislava Rama-Prozor Tel: 036 771 214	IV stepen Opća gimnazija Ekonomist	III stepen Prodavač, bravari, automehaničar, vodoinstalater, krojač

ČAPLJINA

JU Srednja škola Čapljina i Područni odjel Neum Ruđera Boškovića Čapljina Tel: 036 801 506	IV stepen Opća gimnazija Strojarski tehničar, tehničar za elektroniku, tehničar za elektroenergetiku, ekonomist, poljoprivredni tehničar-opći	III stepen Tokar, tokar-automehaničar, kuhan, konobar, prodavač

ČITLUK

JU Srednja škola dr.fra Slavka Barbarića Kralja Tomislava 72 Tel: 036 642 357	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomist, hotelijersko-turistički tehničar	Prodavač, bravarski, automehaničar

STOLAC-hrvatski NPP

JU Srednja škola Stolac Don Lazara Lazarevića Stolac Tel: 036 853 404	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomist	Automehaničar, instalater grijanja i klime, kuhar, konobar

KONJIC

JU Srednja škola Konjic Maksima Kujundžića Konjic Tel: 036 727 321	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Elektrotehničar energetike, poljoprivredni tehničar-opći smjer, poljoprivredni tehničar-prehrambeni smjer, ekonomski tehničar, medicinska sestra-tehničar, mašinski tehničar, mašinski tehničar za kompjutersko konstruisanje	Automehaničar, mašinibravar, bravarski, metalostrugar, metaloglodač, elektromehaničar, elektroenergetičar, elektroenergetičar za elektroenergetske mreže, električar

JABLJANICA

JU Srednja škola Jablanica P. Bilića 7 Jablanica Tel: 036 752 833 e-mail	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Hotelsko-turistički tehničar	Konobar, prodavač Automehaničar

STOLAC-bosanski NPP

JU Srednja škola Stolac Don Lazara Lazarevića Stolac Tel: 036 853 404 e-mail	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ekonomski tehničar	Mehaničar

K8: ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta
Stjepana Radića 3; 88 220 Široki Brijeg
Tel: 039 703 235
e-mail: min.prosv.-zh@tel.net.ba

LJUBUŠKI

JU Gimnazija Ljubuški Sestre Silvije Antić 1 Ljubuški Tel: 039 830 068; 831 389 e-mail: gimnazija.lj@gmail.com	Opća gimnazija
---	----------------

JU Srednja strukovna škola Ruđera Boškovića Ljubuški
Sestre Silvije Antić 1 Ljubuški
Tel: 039 831 921; 831 926
e-mail: ss.skola-rudjer.boskovic@tel.net.ba

IV stepen

Ekonomist/ Ekonomski tehničar,
agroturistički tehničar

III stepen

Prodavač, automehaničar, autolimar,
vodoinstalater, tokar, strojopravnik,
elektromehaničar, električar, frizer, klesar

GRUDE

JU Srednja škola Antuna Branka Šimića Grude
Dr Franje Tuđmana 14 Grude
Tel: 039 662 230
e-mail: ravnatelj@ssgrude.net

IV stepen

Opća gimnazija
Strojarski tehničar, grafički tehničar

III stepen

Tokar, automehaničar, bravari, autolimar,
prodavač, pomoćni prodavač (II stepen)

POSUŠJE

JU Gimnazija fra Grge Martića Posušje

Bartola Kašića bb Posušje
Tel: 039 682 458; 681 010
e-mail: ss.fra.grge.martica.posusje@wic.ba

Opća gimnazija

JU Srednja strukovna škola Posušje
Bartola Kašića bb Posušje
Tel: 039 682 458; 681 010
e-mail:
ss.fra.grge.martica.posusje@wic.ba

IV stepen

Ekonomist, kemijski tehničar, računalni
tehničar u strojarstvu

III stepen

Prodavač, tokar, brusač, autolimar, glodač,
automehaničar, strojopravnik, kemijski
laborant, frizer
Pomoćni prodavač (II stepen)

ŠIROKI BRIJEG

JU Gimnazija fra Dominika Mandića Široki Brijeg

Kardinala Alojzija Stepinca 24 Široki Brijeg
Tel: 039 704 393
e-mail: direktor@gimnazija-sb.edu.ba

Opća gimnazija

JU Srednja strukovna škola Široki Brijeg
Kardinala Alojzija Stepinca 24 Široki Brijeg
Tel: 039 704 393
e-mail: strukovna.skola.sb@tel.net.ba

IV stepen

Elektrotehničar, ekonomist, strojarski
tehničar

III stepen

Elektromehaničar, elektroinstalater, mesar,
prodavač, bravari, vodoinstalater, autolimar,
autoelektričar, automehaničar
Pomoćni prodavač (II stepen)
Pomoćni bravari (II stepen)

JU Glazbena škola Široki Brijeg

Matije Gubca 1 Široki Brijeg
Tel: 039 707 632; 704 024
e-mail: silvana.zadro@tel.net.ba

K9: KANTON SARAJEVO

Ministarstvo obrazovanja i nauke

Reisa Džemaludina Čauševića 1; Sarajevo

Tel: 033 562 128

e-mail: monks@ks.gov.ba web: www.monks.ba www.škole.ba

JU Prva gimnazija

Gimnazijska 3

Tel: 033 203 567; 442 699; 216 685

e-mail: prva-gim@bih.net.ba

JU Druga gimnazija

Sutjeska 1

Tel: 033 667 438; 443 416; 443 438

e-mail: aaida@smartnet.ba

Gimnazija-IB Middle Year program

Diploma Program (DP)

JU Treća gimnazija

Vilsonovo šetalište 16

Tel: 033 279 250; 279 256; 279 251

e-mail: 3_gym@bih.net.ba

JU Četvrta gimnazija

Mala aleja 69

Tel: 033 636 704; 763 420; 623 880

e-mail: cetvrta.gimnazija@gmail.com

JU Peta gimnazija

Nerkeza Smailagića 18

Tel: 033 235 412; 235 413; 235 521

e-mail: petgim@bih.net.ba

JU Gimnazija Dobrinja

Bulevar branilaca Dobrinje bb

Tel: 033 464 948; 464 284

e-mail: gimndobr1@bih.net.ba

JU Prva bošnjačka gimnazija

Petrakijina 22

Tel: 033 261 001; 668 212

e-mail: 1.bosnjacka.gimnazija@gmail.com

Gimnazija Curriculum A

Gimnazija Curriculum B

JU Katolički školski centar-opća-realna gimnazija

Mehmed paše Sokolovića 11

Tel: 033 653 506; 665 521

e-mail: alfaksc@bih.net.ba

JU Gimnazija obala

Obala Kulina bana 3

Tel: 033 214 960; 668 675; 651 976; 204 300

e-mail: gimnazijaobala@obala.edu.ba

IV stepen

JU Srednja muzička škola

Josipa Štadlera 1

Tel: 033 441 958; 207 951

e-mail: musicsch@bih.net.ba

Muzičar općeg smjera, muzičar solista, baletski igrač-igračica

JU Srednja škola primjenjenih umjetnosti

Gimnazijska 11

Tel: 033 440 520; 262 580

e-mail: sspu@artschoolsa.edu.ba

IV stepen

Likovni tehničar za primjenjeno slikarstvo, likovni tehničar za primjenjeno vajarstvo, likovni tehničar za tekstilni dizajn, likovni tehničar za reklamnu grafiku, likovni tehničar za opremu knjige, likovni tehničar za oblikovanje u metalu

JU Srednja medicinska škola

Tahmiščina 2

Tel: 033 666 185; 202 005

e-mail: medicinska@yahoo.com

IV stepen

Medicinska sestra-tehničar, farmaceutski tehničar, sanitetsko-ekološki tehničar, laboratorijski tehničar

JU Srednja medicinska škola-JEZERO

Patriotske lige 67a

Tel: 033 443 987; 652 416

e-mail: ssmstsa@bih.net.ba

IV stepen

Akušersko-ginekološka sestra tehničar, fizioterapeutski tehničar, pedijatrijska sestra tehničar, psiko-gerijatrijska sestra-tehničar

JU Srednja zubotehnička škola Čekaluša 84 Tel: 033 666 103; 262 180 e-mail: zubotehnickaskola@epn.ba	IV stepen	
	Zubni tehničar, stomatološka sestra	
JU Katolički školski centar – srednja medicinska škola Šenoina 3 Tel: 033 218 295; 552 021 e-mail: kscmedic@bih.net.ba	IV stepen	
	Medicinska sestra-tehničar, fizioterapeutski tehničar	
JU Srednja ekonomска škola Zmaja od Bosne 39 Tel: 033 250 041; 250 048 e-mail: ekoskola@hotmail.com	IV stepen	
	Ekonomski tehničar	
JU Elektrotehnička škola za energetiku Zmaja od Bosne 37 Tel: 033 235 014; 655 285 e-mail: noviskre@bih.net.ba	IV stepen Elektrotehničar	III stepen Elektroinstalater, elektroenergetičar, elektromehaničar, električar-PHARE program
JU Srednja elektrotehnička škola Safeta Zajke 2 Tel: 033 650 989; 650 998 e-mail: msets@bih.net.ba	IV stepen Elektrotehničar-računarstvo i informatika, elektrotehničar-telekomunikacije, elektrotehničar-elektronika i automatika, elektrotehničar RTV tehnika, elektrotehničar-komunikacije i marketing	
JU Srednja mašinska tehnička škola Zmaja od Bosne 8 Tel: 033 275 620; 275 630 e-mail: smts@bih.net.ba	IV stepen Mašinski tehničar, mašinski tehničar energetike, mašinski tehničar konstruktor na računaru, mašinski tehničar za kompjutersko upravljanje mašinama	
JU Srednja škola za saobraćaj i komunikacije Velešići 2 Tel: 033 242 991; 561 941 e-mail: mssskola@bih.net.ba	IV stepen Tehničar PTT saobraćaja, tehničar drumskog saobraćaja, tehničar unutrašnjeg transporta	III stepen Vozač motornih vozila, automehaničar, autoelektričar, autolimar, autolakirer, rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina
JU Srednja škola metalkih zanimanja Zmaja od Bosne 8 Tel: 033 207 601; 207 369 e-mail: metalskaskola@bih.net.ba	IV stepen Mašinski tehničar, mašinski tehničar vazduhoplovног smjera, mašinski tehničar za preciznu mehaniku i optiku	III stepen Bravar, instalater centralnog grijanja, plinski i vodoinstalater, zlatar-draguljar, limar, zavarivač, mehaničar rashladnih i klima uređaja, autolimar, automehaničar, metalostrugar, kotlar-kazandžija, instalater vodovoda i kanalizacije, instalater plinskih instalacija i uređaja, optičar

	IV stepen	III stepen
JU Željeznički školski centar Ložionička 8 Tel: 033 722 946; 722 941 e-mail: zsc@bih.net.ba	Tehničar za mehatroniku (GTZ), tehničar vuče-mašinovođa, tehničar željezničkog saobraćaja, tehničar teh. kol. djelatnosti, elektrotehničar, elektrotehničar-izb podr. elektronika, elektrotehničar-izb podr. energetika	Elektroničar telekomunikacija (GTZ), elektroenergetičar, bravarski, metalostrugar, autolimar, automehaničar
JU Srednja građevinsko-geodetska škola Franca Lehara 5 Tel: 033 214 543 e-mail: info@ggs.edu.ba	IV stepen Arhitektonski tehničar, građevinski tehničar, geodetski tehničar-geometar	III stepen Zidar-fasader-izolater, tesar-parketar, armirač-betonirac, moler-farbar-soboslikar, keramičar-teracer-podopolagač, kamenorezac, monter suhe gradnje
JU Srednja tehnička škola grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije Ilijadža Emira Bogunića Čarlija 2 Tel: 033 764 225; 764 226 e-mail: sgts@sgts.edu.ba	IV stepen Grafički tehničar	
JU Srednja škola za okoliš i drveni dizajn Vilsonovo šetalište 11 Tel: 033 641 036 e-mail: msdss@bih.net.ba	IV stepen Tehničar za obradu drveta, šumarski tehničar, ekološki tehničar, tehničar hortikulture	III stepen Stolar, tapetar-dekorater, šumar-lugar, rasadničar, rukovalac mehanizacije u šumarstvu
JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterinarstva i uslužnih djelatnosti Hamdije Kreševljakovića 55 Tel: 033 262 900; 443 371 e-mail: mspvps@mspvp.edu.ba	IV stepen Poljoprivredni tehničar, prehrambeni tehničar, veterinarski tehničar	III stepen Pekar, mesar, voćar-vinogradar-vinar, cvjećar-vrtlar, frizer-vlasuljar, kozmetičar
JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Medrese 5 Tel: 033 531 675 e-mail: tekstilnaskola@bih.net.ba	IV stepen Tekstilni tehničar modelar-konstruktor, tekstilni tehničar konfekcionar, tekstilni tehničar mehaničkog smjera, tekstilni tehničar hemijsko-olemenjivačkog smjera, kožarski tehničar	III stepen Krojač, pletač, tkač, galerantist, obućar, bojadiser tekstila, hemijski čistač
JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola Dugi sokak 9 Tel: 033 534 633; 232 828 e-mail: msuts@bih.net.ba	IV stepen Hotelsko-turistički tehničar, turistički tehničar, ugostiteljski tehničar	III stepen Konobar, kuhar, poslastičar
JU Srednja trgovачka škola Armagana 29 Tel: 033 445 789; 205 942 e-mail: ssts@bih.net.ba	IV stepen Aranžer, poslovno-pravni tehničar, trgovaci tehničar	III stepen Prodavač, trgovac

JU Srednjoškolski centar Vogošća Jošanička 119 Tel: 033 432 638; 424 180 e-mail: sscvog@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Mašinski tehničar, ekonomski tehničar	Metalostrugar, zavarivač, automehaničar, autolimar, bravarski, prodavač, mašinibravar
JU Srednjoškolski centar Hadžići Andželka Lažetića 17 Tel: 033 420 337 e-mail: mssha@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Gimnazija Mašinski tehničar konstruktor na računaru, arhitektonski tehničar, građevinski tehničar	Automehaničar, plinski i vodoinstalater, bravarski, moler-farbar, keramičar, stolar, konfekcionar tekstila-krojač, prodavač
JU Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Azize Šaćirbegović 80 Tel: 033 655 950; 613 743 e-mail: lmr@bih.net.ba	III stepen	II stepen
	Kuhar, moler-farbar, cvjećar, knjigovezac, autolakirer	Pomoći kuhar, pomoći moler-farbar, pomoći operater za unos pod. i ope., pomoći cvjećar, pomoći knjigovezac, pomoći konfekcionar tekstila-krojač, pomoći autolakirer
JU Srednjoškolski centar Ilijaš Kakanjska 16 Tel: 033 400 815; 400 813 e-mail: mssilijascp@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Gimnazija Mašinski tehničar	Automehaničar, instalater vodovoda i kanalizacije, plinski i vodoinstalater, instalater za plin i inst. uređaje, zavarivač, autolimar, frizer-vlasuljar, prodavač
JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu Lukavička 6 Tel: 033 473 019; 473 020 e-mail: damir@epn.ba	IV stepen	III stepen
	Fizioterapeutski tehničar	Telefonista, paker proizvoda, telefonski operator, proizvođač gume i plastike
JU Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Asima Ferhatovića 2 Tel: 033 664 523; 440 969 e-mail: cersig@bih.net.ba	IV stepen	III stepen
	Tekstilni tehničar modelar-konstruktor	Krojač, autolimar, limar, metalostrugar, bravarski, plinski i vodoinstalater, tapetar, fotograf, knjigovezac, frizer
JU Tursko-bosanski Sarajevo koledž Francuske revolucije bb Tel: 033 510 522; 429 915 e-mail: smihrija@yahoo.com	JU Perzijsko-bosanski koledž sa internatom Lješevi bb Tel: 033 402 204; 402 487 e-mail: per-col@bih.net.ba	
JU Gazi Husrev-begova medresa Sarači 49 Tel: 033 534 888; 534 384 e-mail: ghmedresa@hotmail.com	Vjerski službenici	

K10: KANTON 10

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i sporta

Stjepana III Kotromanića; 80 000 Livno

Tel: 034 200 900

e-mail: minpro_li@net.hr

LIVNO

JU Gimnazija Livno Kraljice Katarine 16 Livno Tel: 034 202 041 e-mail: luka.novokmet@tel.net.ba	IV stepen	
	Opća gimnazija Medicinski tehničar	
JU Srednja ekonomski škola Livno Silvija Strahimira Kranjčevića 1 Livno Tel: 034 202 015 e-mail: sskola-ekonomski.livno@tel.net.ba	IV stepen	III stepen
	Ekonomist, komercijalist	Prodavač
JU Srednja strukovna škola Silvija Strahimira Kranjčevića Livno Dinarina 2 Livno Tel: 034 201 580; 201 943 e-mail: strukovna.skola.livno@tel.net.ba	IV stepen	III stepen
	Elektrotehničar, tehničar za računalstvo, tehničar za mehatroniku, tehničar za elektroenergetiku, tehničar za elektroniku, strojarski tehničar, tehničar za vozila i vozna sredstva, hotelijersko-turistički tehničar	Elektromehaničar, elektroinstalater, automehaničar, bravari, autolimar, konobar, kuhar, frizer

TOMISLAVGRAD

JU Gimnazija Marka Marulića Tomislavgrad

Mijata Tomića 10 Tomislavgrad

Tel: 034 352 507; 352 802

e-mail: gimnazija.tg@tel.net.ba

Opća gimnazija

JU Srednja strukovna škola Tomislavgrad Maka Dizdara bb Tomislavgrad Tel: 034 352 312; 352 004 e-mail: sss.tg@tel.net.ba	IV stepen	III stepen
	Elektrotehničar, tehničar za elektroenergetiku, tehničar za mehatroniku, strojarski tehničar, prehrambeni tehničar, komercijalist, tehničar cestovnog prometa, poljoprivredni tehničar	Kemijski laborant, bravari, automehaničar, prodavač, frizer, kuhar, konobar

KUPRES

JU Srednja škola „Kupres“ Kupres

Splitska bb Kupres

Tel: 034 274 100; 274 745

e-mail: sskola-kupres@tel.net.ba

JU Srednja škola „Kupres“ Kupres Splitska bb Kupres Tel: 034 274 100; 274 745 e-mail: sskola-kupres@tel.net.ba	IV stepen	III stepen
	Opća gimnazija Ugostiteljski tehničar	Kuhar, konobar

DRVAR

JU Srednja škola „Drvvar“ Drvar

Jole Marića bb Drvar

Tel: 034 819 013

e-mail: srednjaskola.drvar@gmail.com

IV stepen

Opća gimnazija
Šumarski tehničar, ekonomist

GLAMOČ

JU Srednja škola „Tin Ujević“ Glamoč

Stjepana Radića bb Glamoč

Tel: 034 273 023; 273 022

e-mail: ss.tin.ujevic.glamoc@tel.net.ba

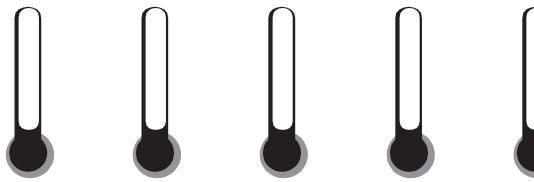
IV stepen

Opća gimnazija

III stepen

Konobar

SREDNJE ŠKOLE U REPUBLICI SRPSKOJ

Ministarstvo prosvjete Republike Srpske

Vuka Karadžića 4; 78 000 Banja Luka

Tel: 051 331 422

e-mail: mp@mp.vladars.net

BANJA LUKA

Elektrotehnička škola "Nikola Tesla" Jevrejska 48

Tel: 051 301 259

e-mail: ssrs04bl@inecco.net

Elektrotehnika	Tehničar elektronike	IV
	Tehničar računarstva	IV
	Tehničar elektroenergetike	IV

Tehnička škola Đure Daničića 2

Tel: 051 348 213

e-mail: ssrs07@inecco.net

Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Instalater	III
	Obrađivač metala rezanjem	III
	Limar	III
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Tehničar PTT saobraćaja	IV
	Vazduhoplovni tehničar	IV
	Vozač motornih vozila	III

Škola učenika u privredi

Nikole Pašića bb

Tel: 051 311 066

e-mail: ssrs10bl@inecco.net

Šumarstvo i obrada drveta	Šumarski tehničar	IV
Elektrotehnika	Autoelektričar	III
	Električar	III
	Elektroničar mehaničar	III
	Elektroničar telekomunikacija	III
Tekstilstvo i kožarstvo	Tekstilni tehničar	IV
	Obućar	III

Gimnazija Tel: 051 213 259 e-mail: gimn@inecco.net	Zmaj Jovina 13	
Građevinska škola Tel: 051 313 717 e-mail: ssrs02bl@inecco.net	Braće Podgornika 12	
Ekonomска škola Tel: 051 321 380 e-mail: ssrs03bl@inecco.net	Kralja Alfonsa XIII 34	
Medicinska škola Tel: 051 216 482 e-mail: ssrs05@inecco.net	Zdrave Korde 1	
Poljoprivredna škola Tel: 051 303 576 e-mail: ssrs06@inecco.net	Knjaza Miloša 9	
Tehnološka škola Tel: 051 302 381 e-mail: ssrs08@inecco.net	Pilanska bb	
Ugostiteljsko-trgovinsko-turistička škola Tel: 051 466 205 e-mail: uttsbl@blic.net	Vojvode Stepe 44	
Muzička škola „Vlado Milošević“ Tel: 051 214 786 e-mail: ssrs12bl@inecco.net	Jovana Dučića 23	
Centar „Zaštiti me“ Tel: 051 212560 e-mail: ssrs11@inecco.net	Poljokanov potok bb	
Srednja poslovna škola Tel: 051 214 199 e-mail: info@spskola.com	Jovana Dučića 25	
Katolički školski centar „BL i MREŽ“ Tel: 051 212 750 e-mail: ksc.bl@inecco.net	Srpska 30	
Centar za OIV i rehabilitaciju Tel: 051 214 491 e-mail: soskola@inecco.net	Jovana Raškovića 28	
GRADIŠKA		
Tehnička škola Tel: 051 813 711 e-mail: tehnickaskola@gradiska.com	Gradiška, Kosovke djevojke bb	
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Limar	III

	Instalater	III
	Bravar	III
	Obrađivač metala rezanjem	III
	Varilac	III
Šumarstvo i obrada drveta	Tehničar za obradu drveta	IV
	Stolar	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
Gimnazija Tel: 051 813 485 e-mail: ssrs15@inecco.net	Trg Svetog Save 3A	
Srednja stručna škola Tel: 051 813 385 e-mail: ssits@rskoming.net	Vidovdanska bb	
KOSTAJNICA		
Srednjoškolski centar Tel: 052 663 388 e-mail: ssrs37sk@prijedor.com	Tavija bb	

KOZARSKA DUBICA

Mješovita srednja škola "Nikola Tesla" Kozarska Dubica, Dositejeva bb

Tel: 052 410 160

Ssrs34kd@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Automehaničar	III
	Instalater	III
	Mehanički tehničar	IV
Poljoprivreda i prerada hrane	Poljoprivredni tehničar	IV
	Voćar-vinogradar	III
Ostale djelatnosti	Frizer	III

NOVI GRAD

Srednja škola "Đuro Radmanović"

Tel: 052 751 230

msng@mediaproline.net

Novi Grad, Dositeja Obradovića 6

Ekonomija, pravo i trgovina

Poslovno-pravni tehničar

IV

	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovac	III
Zdravstvo	Farmaceutski tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Obrađivač metala rezanjem	III
	Bravar	III
	Varilac	III
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Vozač	III
Gimnazija „Petar Kočić“ Tel: 052 751 839 e-mail: gpk@poen.net	Dositeja Obradovića 6	

PRIJEDOR

Gimnazija „Sveti Sava“ Tel: 052 212 003 e-mail: gimnazpd@inecco.net	Nikole Pašića bb	
Elektrotehnička škola Tel: 052 234 926 e-mail: elskola@poen.net	Nikole Pašića 4	
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Tehničar elektronike	IV
	Tehničar elektroenergetike	IV
	Autoelektričar	III
	Električar	III
Mašinska škola Tel: 052 213 944 e-mail: ssrs30pd@prijeedor.com	Nikole Pašića 4	
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Bravar	III
	Instalater	III
	Varilac	III
Saobraćaj	Tehničar željezničkog saobraćaja	IV

	Vozač motornih vozila	III
	Rukovalac građ. i pret. maš.	III
Šumarstvo i obrada drveta	Tehničar za obradu drveta	IV
Geologija, rudarstvo i metalurgija	Geološki tehničar	IV
Poljoprivredno-prehrambena škola Tel: 052 211 209 Srs31pd@mediaproline.net	Nikole Pašića 4	
Ugostiteljsko-ekonomска škola Tel: 052 211 325 e-mail: ssrspd@inecco.net	Vuka Karadžića 16	
Medicinsko-tehnološka i građevinska škola Tel: 052 211 262 e-mail: mtgs@mediaproline.net	Nikole Pašića 4	
Specijalna škola „Đorđe Natošević“ Tel: 052 212 557 e-mail: sskola@teol.net	Kralja Aleksandra 6	
Srednja i osnovna muzička škola Tel: 052 240 092 e-mail: muzicka@prijedor.com	Branislava Nušića 9	

ČELINAC

Srednja škola "Čelinac" **Vojvode Mišića 21**
Tel: 051 551 061
e-mail: ssrs18cl@inecco.net

Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
	Trgovac	III
Mašinstvo i obrada metala	Automehaničar	III
	Instalater	III
	Bravar	III
	Varilac	III
Ugostiteljstvo i turizam	Kuvar	III
	Konobar	III
	Kulinarski tehničar	IV
Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV

KOTOR VAROŠ

Srednjoškolski centar "Nikola Tesla" Nikole Tesle bb

Tel: 051 785 008

e-mail: ssrs19kv@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno- pravni tehničar	IV
	Trgovac	III
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Konobar	III
	Kuvar	III
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Obrađivač metala rezanjem	III
Šumarstvo i obrada drveta	Šumarski tehničar	IV
	Stolar	III

KNEŽEVO

Srednja stručna škola „Jovan Dučić“ Knežev

Tel: 051 591 433

e-mail: ssrs20@inecco.net

MRKONJIĆ GRAD

Mašinska škola Sime Šolaje 25

Tel: 050 212 976

e-mail: ssrs22mg@inecco.net

Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Bravar	III
	Obrađivač metala rezanja	III
Elektrotehnika	Tehničar elektroenergetike	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III
Gimnazija	Sime Šolaje 25	

ŠIPOVO

Srednjoškolski centar "Petar Kočić" Nikole Tesle 32

Tel: 050 371 439

e-mail: ssrssi@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Bravar	III
	Zavarivač	III
	Mašinski tehničar	IV
Šumarstvo i obrada drveta	Tehničar za obradu drveta	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Konobar	III
	Kuvar	III

RIBNIK

Srednjoškolski centar "Lazar Đukić" Rade Jovanovića bb

Tel: 050 431 213

e-mail: ssrs24ri@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Poljoprivreda i prerada hrane	Poljoprivredni tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Obrađivač metala rezanjem	III
SRBAC		

Školski centar "Petar Kočić"

Danka Mitrova bb

Tel: 051 740 135

e-mail: gimnazija.srbac@blic.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovac	III
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III

PRNJAVOR

Srednja škola Prnjavor

Rade Vranješević 1

Tel: 051 640 472

e-mail: ssrs27pr@inecco.net

Mašinstvo i obrada metala	Instalater	III
---------------------------	------------	-----

	Mašinski tehničar	IV
	Obrađivač metala rezanjem	III
	Bravar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
	Poslovni sekretar	III
	Trgovac	III
Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III
Ostale djelatnosti	Ekološki tehničar	IV
Gimnazija Tel: 051 655 328 e-mail: ssrs26pr@inecco.net	Rade Vranješević 1	

TESLIĆ

Srednja mješovita škola „Jovan Dučić“ Karađorđeva bb

Tel: 053 410 730
e-mail: ssrs45ts@skaut.net

Mješovita škola "Nikola Tesla"

Karađorđeva bb

Tel: 053 410 680
e-mail: ts44@teol.net

Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Bravar	III
	Obrađivač metala rezanjem	III
	Automehaničar	III
	Instalater	III
	Varilac	III
Šumarstvo i obrada drveta	Tehničar za obradu drveta	IV
	Stolar	III
Elektrotehnika	Tehničar elektronike	IV

	Električar	III
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV

BOSANSKI BROD

Srednja škola "Nikola Tesla" **Kralja Petra I Oslobođioca bb**

Tel: 053 610 094

e-mail: ssrs47@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Bravar	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Trgovac	III
Hemija, nemetali i grafičarstvo	Hemijski tehničar	IV
	Hemijski operater	III

DERVENTA

Gimnazija sa tehničkim školama **Svetog Save bb**

Tel: 053 333 175

e-mail: gimde@teol.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Tehničar elektroenergetike	IV
	Električar	III

Stručna škola za radnička zanimanja **Svetog Save bb**

Tel: 053 333 300

e-mail: ssrzs.de@teol.net

Poljoprivreda i prerada hrane	Poljoprivredni tehničar	IV
	Veterinarski tehničar	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovački tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Kuvar	III
Mašinstvo i obrada metala	Obrađivač metala rezanjem	III
	Bravar	III
Tekstilstvo i kožarstvo	Krojač	III
Zavod za slike i slabovidne "Budućnost"		

Tel: 053 33 867

e-mail: buducnost_de@dobj.net

DOBOJ

Gimnazija

Tel: 053 200 971
e-mail: gimdo38@doboj.net

Hilandarska 2

Ekonomска i trgovinska škola

Tel: 053 200 982
e-mail: ssrs39do@teol.net

Cara Dušana 18

Medicinska škola

Tel: 053 242 204
e-mail: medskola@teol.net

Pop Ljubina 103

Upravna, ugostiteljska i škola učenika u privredi

Cara Dušana 18
Tel: 053 223 836
e-mail: ssr43do@inecco.net

Saobraćajna i elektro škola

053 223 872
Ssrs42do@inecco.net

Cara Dušana 18

Tehnička škola

Tel: 053 242 652
e-mail: ssrs41do@inecco.net

Cara Dušana 19

Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Bravar	III
	Obradivač metala rezanjem	III
	Varilac	III
	Instalater	III
Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV
Saobraćajna i elektro-škola		
Doboj, Cara Dušana 18		
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Vozač motornih vozila	III
	Rukovalac građevinskim i pretovarnim mašinama	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Tehničar elektronike	IV
	Tehničar elektroenergetike	IV
	Električar	III
	Elektroničar mehaničar	III

PETROVO

Srednjoškolski centar "Petrovo" Ozrenskih odreda bb

Tel: 053 260 038
e-mail: ssc74317@teol.net

Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Varilac	III

VUKOSAVLJE

Srednjoškolski centar „Nikola Tesla“ Branka Radičevića 1

Tel: 053 812 143
e-mail: ssctesla@spinter.net

MODRIČA

Srednjoškolski centar "Jovan Cvijić" Omladinska bb

Tel: 053 811 344
e-mail: tsmd@doboj.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
	Društveno-jezički smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Trgovac	III
Elektrotehnika	Tehničar elektroenergetike	IV
Poljoprivreda i prerada hrane	Poljoprivredni tehničar	IV
	Voćar-vinogradar	III
	Varilac	III
Mašinstvo i obrada metala	Bravar	III
Ugostiteljstvo i turizam	Kuvar	III
	Konobar	III
Hemija,nemetali i grafičarstvo	Hemijski tehničar	IV
	Hemijski operater	III

ŠAMAC

Srednja škola Nikola Tesla" Cara Lazara bb

Tel: 054 611 157
e-mail: ssrs53sa@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovac	III
Mašinstvo i obrada metala	Automehaničar	III
	Instalater	III
	Bravar	III

LOPARE

Srednjoškolski centar "Vuk Karadžić" Lopare

Tel: 055 670 690

e-mail: ssrs611o@rstel.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Bravar	III
	Automehaničar	III

BIJELJINA

Gimnazija „Filip Višnjić“

Račanska 94

Tel: 055 209 566

e-mail: ssrs54bn@teol.net

Ekomska škola

Račanska 94

Tel: 055 202 573

e-mail: ssrs55bj@rstel.net

Poljoprivredna i medicinska škola

Semberskih ratara 1

Tel: 055 210 781

e-mail: ssrs56bj@rstel.net

Muzička škola „Stevan Stojanović mokranjac“

Karađorđeva 5

Tel: 055 206 382

e-mail: ssrs58bj@rstel.net

Tehnička škola "Mihajlo Pupin"

Račanska bb

Tel: 055 209 252

e-mail: sssrs57bj@rstel.net

Elektrotehnika

Tehničar računarstva

IV

Tehničar elektroenergetike

IV

Električar

III

Elektroničar mehaničar

III

Mašinstvo i obrada metala

Mašinski tehničar

IV

Bravar

III

Limar

III

Obradivač metala rezanjem

III

Automehaničar

III

Saobraćaj

Tehničar drumskog saobraćaja

IV

Tehničar PTT saobraćaja

IV

Vozač motornih vozila

III

JANJA

Srednja stručna škola

Tel: 055 540 012

e-mail: ssrs59ja@hotmail.com

Karađorđeva 250

UGLJEVIK

Srednja škola "Mihajlo Petrović Alas" Karađorđeva bb

Tel: 055 772 250

e-mail: ssrs60ug@inecoo.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Elektrotehnika	Tehničar elektroenergetike	IV
	Tehničar računarstva	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Varilac	III
	Bravar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovni sekretar	III

ZVORNIK

Gimnazija i srednja stručna škola „Petar Kočić“ Vuka Karadžića 69

Tel: 056 210 680

e-mail: ssrs62zv@inecco.net

Tehnički školski centar

Karakaj bb

Tel: 056 260 899

e-mail: ssrs63zv@rstel.net

Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Instalater	III
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Tehničar PTT saobraćaja	IV
	Vozač motornih vozila	III
	PTT manipulant	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Tehničar elektroenergetike	IV
	Elektroničar telekomunikacija	III
	Autoelektričar	III
	Električar	III
Hemija, nemetali i grafičarstvo	Hemski tehničar	IV

ŠEKOVIĆI

Srednja škola "Petar II Petrović Njegoš" Branka Radičevića bb

Tel: 056 743 235

e-mail: ssrs64se@rstel.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovački tehničar	III
Mašinstvo i obrada metala	Bravar	III
	Varilac	III

VLASENICA

Srednjoškolski centar "Milorad Vlačić" Sv. apostola Petra i Pavla 37

Tel: 056 734 833

e-mail: ssvlas@rstel.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Konobar	III
	Kuvar	III
Šumarstvo i obrada drveta	Šumarski tehničar	IV
	Tehničar za obradu drveta	IV
Poljoprivreda i prerada hrane	Poljoprivredni tehničar	IV
Geodezija i građevinarstvo	Zidar	III
	Keramičar	III

MILIĆI

Srednjoškolski centar "Milići" Milići

Tel: 056 748 072

e-mail: ssrs66mi@rstel.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Autoelektričar	III
	Električar	III

BRATUNAC

Srednjoškolski centar "Bratunac" Petra Kočića bb

Tel: 056 881 400

e-mail: ssrs67br@inecco.net

Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV
	Geodetski tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Instalater	III
	Varilac	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Autoelektričar	III

SREBRENICA

Srednjoškolski centar „Srebrenica“ Svetosavska bb

Tel: 056 386 713

e-mail: ssrs68@rstel.net

SOKOLAC

Srednja škola "Sokolac"

Omladinska 2

Tel: 057 400 680

e-mail: ssrs72so@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
	Opšti smjer u Han Pjesku	IV
Šumarstvo i obrada drveta	Tehničar za obradu drveta	IV
	Šumarski tehničar	IV

PALE

Srednjoškolski centar "Pale"

Njegoševa 7

Tel: 057 223 001

e-mail: ssrs69pa@paleol.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Ugostiteljsko-kulinarski tehničar	IV
Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV

Istočno Novo Sarajevo i Istočna Ilidža

Gimnazija i srednja stručna škola

Stefana Nemanje 7

Tel: 057 223 001

e-mail: ssrs69pa@paleol.net

Srednja škola "28. juni"

Stefana Nemanje 7

Tel: 057 34'523

e-mail: ssrs71ss@inecco.net

Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Ugostiteljsko kulinarski tehničar	IV

Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
	Električar	III
	Elektroničar telekomunikacija	III
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Frizer	III

ROGATICA

Srednja škola "Rogatica"

Tel: 058 415 439

e-mail: ssrs73ro@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
Poljoprivreda i prerada hrane	Mesar	III
Ugostiteljstvo i turizam	Konobar	III
	Kuvar	III
Šumarstvo i obrada drveta	Stolar	III

VIŠEGRAD

Srednja škola "Ivo Andrić"

Tel. 058 620 470

e-mail: ssrs74vi@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Bravar	III
	Automehaničar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Trgovački tehničar (Ustiprača)	IV
	Ekonomski tehničar	IV
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Konobar	III
	Kuvar	III

RUDO

Srednjoškolski centar Rudo

Cara Dušana bb

Tel: 058 700 280

e-mail: ssrs75ru@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV

	Instalater	III
	Varilac	III
Saobraćaj	Saobraćajni tehničar	IV

ČAJNIČE

Srednjoškolski centar „Petar Petrović Njegoš“ Kralja Petra I

Tel: 058 310 010
e-mail: ssrs76ca@inecco.net

FOČA

Bogoslovija „Sveti Petar Dabrobosanski“ Foča

Tel: 058 210 036
dakademija@paleol.net

Srednjoškolski centar Foča

Cara Dušana bb

Tel: 058 210 114
e-mail: ssrs77sn@paleol.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
	Društveno-jezički smjer	IV
Zdravstvo	Medicinski tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Automehaničar	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Trgovac	III
	Poslovni sekretar	III
Ugostiteljstvo i turizam	Turistički tehničar	IV
	Kuvar	III

KALINOVIK

Gimnazija

Tel: 057 623 044
Gimnazija.k@zona.ba

Opšti smjer

IV

BILEĆA

Srednjoškolski centar "Golub Kureš" V. Gaćinovića 1

Tel: 059 370 053
e-mail: sscgkbil@teol.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Monter	III

GACKO

Srednjoškolski centar "Pero Slijepčević" Solunskih dobrovoljaca 24

Tel: 059 464 933
e-mail: ssrs80qa@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Varilac	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Trgovački tehničar	IV
	Trgovac	III

NEVESINJE

Srednjoškolski centar "Aleksa Šantić" Obrena Ivkovića bb

Tel: 059 601 348

e-mail: ssrs81@inecco.net

Gimnazija	Opšti smjer	IV
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Varilac	III
Ekonomija, pravo i trgovina	Ekonomski tehničar	IV
	Poslovno-pravni tehničar	IV
Geodezija i građevinarstvo	Građevinski tehničar	IV

LJUBINJE

Srednja škola „Svetozar Ćorović“ Svetosavska bb

Tel: 059 621 213

e-mail: ssrslu82@spica.net

Gimnazija „Jovan Dučić“	Vožda Karađorđa 1	
Tel: 059 270 690		
e-mail: ssrs84tr@spica.net		
Tehnička škola	Vožda Karađorđa 1	
Tel: 059 220 847		
e-mail: ssrs86tr@spinter.net		
Mašinstvo i obrada metala	Mašinski tehničar	IV
	Automehaničar	III
	Varilac	III
Elektrotehnika	Tehničar računarstva	IV
Saobraćaj	Tehničar drumskog saobraćaja	IV
	Vozač motornih vozila	III
Centar srednjih škola	Vožda Karađorđa 1	
Tel: 059 270 598		
e-mail: ssrs85tr@spica.net		

ZAVODI ZA ZAPOŠLJAVANJE

Nakon završene osnovne škole možeš donijeti jednu od ovih odluka: nastaviti školovanje ili ne nastaviti školovanje i uključiti se u svijet rada.

U ovom priručniku pokušali smo te informirati o mogućnostima školovanja, ali također i o faktorima o kojima treba voditi računa prilikom nastavka školovanja. Živimo u društvu znanja, koje zahtjeva kontinuirano učenje, a već smo spomenuli koliko je znanje bitno u životu. Nadamo se da ćeš nastaviti svoje dalje školovanje. Ukoliko doneseš odluku pod brojem dva, potrebno je da imaš na umu da je sa završenom osnovnom školom teško pronaći zaposlenje.

Osobe koje napune 15 godina, a ne nastave školovanje ostvaruju prava za vrijeme nezaposlenosti u birou za zapošljavanje prema mjestu prebivališta. Prilikom prijavljivanja na evidenciju nezaposlenih osoba, potrebno je ponijeti sljedeće: ličnu kartu, prijavu mjesta prebivališta, radnu knjižicu (evidentiranu u općini gdje ćete predložiti dokaz o stručnoj spremi, diplomu ili svjedodžbu i ostaviti ovjerene kopije dokumenata). Da bi se ostvarila prava po osnovu nezaposlenosti, potrebno je prijaviti se 90 dana nakon završetka školske u kojoj ste završili redovno školovanje, odnosno od dana polaganja ispita ako ste prije toga izgubili pravo na zdravstvenu zaštitu. O svim pravima i obavezama po osnovu nezaposlenosti detaljne informacije mogu se dobiti u općinskim biroima za zapošljavanje.

Na narednim stranicama pronaći ćeš kontakte općinskih biroa za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini. Na početku ovog priručnika, napomenuli smo da podatke o traženim i manje traženim zanimanjima na tržištu rada (što je također jedan od bitnih faktora pri donošenju odluke o budućem zanimaju) možeš pronaći u općinskim biroima i službama za zapošljavanje.

ADRESE I BROJEVI TELEFONA SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

FEDERALNI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Đoke Mazalića br.3 71 000 Sarajevo

Tel: 033 562 900 Fax: 033 203 587

e-mail: info@fzzz.ba

UNSKO - SANSKI KANTON

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE UNSKO - SANSKOG KANTONA

1. Bihać	Branislava Đurđeva 1
2. Bosanska Krupa	511.slavne brdske
brigade bb
3. Bosanski Petrovac	Bosanska bb
4. Bužim	505. viteške brigade bb
5. Cazin	Cazinske brigade bb
6. Ključ	Branilaca BiH 127
7. Sanski Most	Desetog oktobra bb
8. Velika Kladuša	Ibrahima Mržljaka 5

Branislava Đurđeva 1 tel: 037/ 229 755

77 000 Bihać 229 730

fax: 037/ 229-756 jusluzap@bih.net.ba

tel: 037/ 229-749
fax: 037/ 229-756

tel/fax: 037/476-527

tel/fax: 037/881-052

tel/fax: 037/410-470

tel/fax: 037/514-049

tel/fax: 037/661-079

tel/fax: 037/686-248

tel/fax: 037/770-105

POSAVSKI KANTON

SLUŽBA ZA UPOŠLJAVANJE ŽUPANIJE POSAVSKE

1. Orašje	Jug I b.b. (zgrada suda)
2. Domaljevac – Šamac	76 270 Orašje
3. Odžak	Ulica III br. 15
	Posavskih branitelja 148
	Omladinska bb

Jug I b.b. (zgrada suda) tel: 031/ 712 - 306

76 270 Orašje fax: 031/ 712 - 306

ravnatelj@szuzp.ba

administrator@szuzp.ba

pravnik@szuzp.ba

biroorasje@szuzp.ba

birodomaljevac@szuzp.ba

biroodzak@szuzp.ba

TUZLANSKI KANTON

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE TUZLANSKOG KANTONA

1. Tuzla	Bosne srebrenе br.31
2. Banovići	75 000 Tuzla
3. Čelić	119.Muslimanske br.3
4. Doboj – Istok	Alije Izetbegovića 60/2
5. Gračanica	Brijesnica b.b.
6. Gradačac	Alije Izetbegovića 20 B
7. Kalesija	I.Kapetanovića b.b.
8. Kladanj	Patriotske lige b.b.
9. Lukavac	Kladanjskih brigada br.1
10. Sapna	Redžepa ef.
	Muminhodžića br. 4
	206. Viteške brigade b.b.

rukov: 035/228-567

centr: 035/ 228-568

centr: 035/228-578

fax: 035/228-573

tel/fax: 035/ 228-572

centr.035/306-440

tel/fax: 035/871-260

035/871-261

tel/fax: 035/ 668-060

035/668-061

tel/fax: 035/727 -060

035/727-061

tel/fax: 035/727 -060

035/727-061

tel/fax: 035/702-719 035/700-661

tel/fax: 035/ 821-740

035/821-741

tel/fax: 035/610-280

035/631-266

tel/fax: 035/622-080

tel/fax: 035/550-156

035/550-155

tel/fax: 035/599-070

birotk@hotmail.com

biro1ban@bih.net.ba

biro3cel@bih.net.ba

biro4dob@bih.net.ba

biro5gra@bih.net.ba

biro6gra@bih.net.ba

biro7kal@bih.net.ba

biro8kla@bih.net.ba

biro9luk@bih.net.ba

biro1sap@bih.net.ba

11. **Srebrenik**

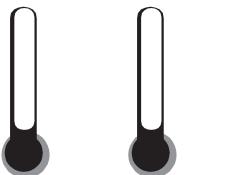
211. Oslobođilačke
brigade br. 12

12. **Teočak**

Krstac b.b.

13. **Živinice**

Oslobođenja br. 20

tel/fax: 035/647-230

035/647-231

tel/fax: 035/754-030

tel/fax: 035/740-520 035/740-
521

biro1sre@bih.net.ba

biro1teo@bih.net.ba

biro3ziv@bih.net.ba

ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA

1. **Zenica** Adolfa Goldbergera 6
2. **Breza** Bogumilska 10
3. **Doboj-Jug** Matuzići bb
4. **Kakanj** Alije Izetbegovića L 1
5. **Maglaj** Aleja Ijliljana 14
6. **Olovo** Radnička 6
7. **Tešanj** Armije BiH bb
8. **Usora** Žabljak bb
9. **Vareš** Zvijezda 41
10. **Visoko** Hadžihasanova 23
11. **Zavidovići** Patriotske lige blok C
12. **Žepče** S.Tomaševića 1

centr: 032/ 448-200

fax: 032 / 405-173

szz_zedo@bih.net.ba

BOSANSKO – PODRINJSKI KANTON

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE BOSANSKO - PODRINJSKOG KANTONA

1. **Goražde** Maršala Tita 13 tel: 038/221-546
2. **Foča – Ustikolina** 73 000 Goražde
3. **Pale – Prača** tel: 038/221-546
3. **Pale – Prača** Omladinskih brigada bb tel: 038/518-382
3. **Pale – Prača** VI Hrenovački bataljon tel: 038/799-446

szzbpk@bih.net.ba

SREDNJOBOSANSKI KANTON

SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE SBK / ŽSB

1. **Bugojno** Hadži Ali-bega
Hasanpašića bb
72 270 Travnik centr: 030/518-764
tel/fax: 030/501-843
2. **Busovača** Nugle II - 15 tel/fax: 030/251-235
3. **Dobretići** Nikole Šubića Zrinskog
bb tel/fax: 030/732-094
4. **Donji Vakuf** Dobretići bb tel: 030/641-194
4. **Donji Vakuf** Omladinska bb tel/fax: 030/205-539
5. **Fojnica** Hadrovići 10 tel/fax: 030/544-401
544-402
6. **Gornji Vakuf –
Uskoplje** Kralja Tomislava bb,
Gornji Vakuf-Uskoplje tel/fax : 030/494-158
7. **Jajce** Zagrebačka bb tel/fax : 030/654-195
8. **Kiseljak** Bana Josipa Jelačića bb tel/fax: 030/879-579
9. **Kreševo** Fra Grge Martića 120 tel/fax: 030/806-522
10. **Novi Travnik** Mehmeda Spahe 13 tel/fax: 030/542-626

evidencije_statistika@yahoo.com

11. Travnik

Mehmeda Paše Kukavice
13 Tvornička bb Nova
Bila

tel/fax: 030/540-261
tel/fax: 030/708-872
tel/fax: 030/708-873

12. Vitez

Stjepana Radića bb

tel/fax: 030/712-473

HERCEGOVACKO - NERETVANSKI KANTON**SLUŽBA ZA****ZAPOŠLJAVANJE HNK/HNZ****1. Čapljina**

Kralja Tvrta 19
88 000 Mostar

tel/fax : 036/ 321-824
036/ 311-157
036/ 311-717

informiranje@zzz.tel.net.ba

2. Čitluk

Ante Starčevića 4

tel. 036/ 808 - 135
tel. 036/ 642 - 630

capljina@zzz.tel.net.ba
citluk@zzz.tel.net.ba

3. Jablanica

Kralja Tomislava bb

tel/fax: 036/752-818

biro.jablanica@bih.net.ba

biro.konjic@bih.net.ba

4. Konjic

Trg oslobođenja bb

tel. 036/726 - 253

neum@zzz.tel.net.ba

5. Neum

Zagrebačka bb

tel. 036/ 880 - 219

prozor-rama@zzz.tel.net.ba

6. Prozor/Rama

Splitska bb

tel. 036/ 770 - 102

ravno@zzz.tel.net.ba

7. Ravno

Ravno bb

tel. 036/ 891 - 030

stolac@zzz.tel.net.ba

8. Stolac

Banovinska 4

tel. 036/ 853 - 330

mostar@zzz.tel.net.ba

9. Mostar

Kralja Tvrta 19

tel. 036/321 - 824

odjeljenje2mostar@bih.net.ba

Braće Fejića 53A

tel. 036/551 - 331

ZAPADNOHERCEGOVACKI KANTON**SLUŽBA ZA****ZAPOŠLJAVANJE ŽUPANIJE****ZAPADNOHERCE GOVACKE**

Trg Herceg - Bosne 1

tel : 039/661 - 396

zaposljavanje.grude@tel.net.ba

88 340 Grude

039/ 661 - 397

fax : 039/ 661 - 398

KANTON SARAJEVO**JU SLUŽBA ZA
ZAPOŠLJAVANJE
KANTONA SARAJEVO**

Đoke Mazalića 3

tel: 033/ 251-260

juszzks@bih.net.ba

71 000 Sarajevo

033/ 204-150

fax : 033/ 204 - 177

1. Hadžići

Hadželi 128

tel/fax: 033/428-620

birohadzici@juszzks.com.ba

2. Ilidža

Mala aleja 2

tel/fax : 033/627-914

biroilidza@juszzks.com.ba

3. Ilijas

Ivana Franje Jukića 4

tel/fax :033/ 400-037 033/ 403-350

biroilijas@juszzks.com.ba

4. Vogošća

Jošanička 30

tel/fax: 033/ 424-080 033/ 424
-081

birovogosca@juszzks.com.ba

5. Trnovo

Trnovo bb

tel/fax : 033/ 439-046

biotrtnovo@juszzks.com.ba

6. Centar

Mehmeda Spahe do
br.12

tel/fax: 033/ 653-763 033/ 554-185

birocentar@juszzks.com.ba

7. Novi Grad

Teheranski trg 6-8

tel/fax: 033/ 469-812 033/ 469-813

bironovigrad@juszzks.com.ba

8. Novo Sarajevo

Ložionička 5

tel/fax : 033/ 653-217 033/ 652-457

bironovosarajevo@juszzks.com.ba

9. Stari Grad

Sime Milutinovića br. 4

tel/fax: 033/ 557-247 033/ 557-246

biostarigrad@juszzks.com.ba

LIVANJSKI KANTON**ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA
UPOŠLJAVANJE****1. Livno**

Kralja Tvrta 5

tel/fax: 034/203 - 306

2. Tomislavgrad

80 101 Livno

tel: 034/ 203 - 201

zzz.uposljavanje @tel.net.ba

3. Kupres

Mijata Tomića bb

tel: 034/ 201 - 306

4. Glamoč

Kralja Tvrta bb

tel: 034/ 352 - 114

5. Bosansko Grahovo

Dr. Ante Starčevića

tel: 034/ 274 - 271

6. Drvar

Ulica HVO-a bb

tel: 034/ 273 - 084

Kralja Tomislava 40

tel: 034/ 850 - 211

tel: 034/ 819 - 599

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE

Centralna služba

Srpskih ratnika 44, 71420 Pale

Tel: 057 223 107

Filijala Banja Luka

Save Mrkalja 14

Tel: 057 223 107

Banja Luka

Save Mrkalja 14

Tel: 051 216 521

Gradiška

78400 Gradiška, Vidovdanska bb

Tel: 051 814 737

Laktaši

78250 Laktaši, Majke Jugovića bb

Tel: 051 833 165

Čelinac

78240 Čelinac, Vidovdanska bb

051 / 851 – 114

Srbac

78420 Srbac, Mome Vidovica 22

051 / 840 – 117

Kneževo

78320 Kneževo, Gavrila Principa bb

051 / 591 – 635

Prnjavor

78430 Prnjavor, Svetog Save 10

051 / 660 – 688

Mrkonjić Grad

70260 Mrkonjić Grad, Svetog Save bb

050 / 211 – 489

Šipovo

70270 Šipovo, Nikole Tesle bb

050 / 371 – 358

Kotor Varoš

78230 Kotor Varoš, Kralja Petra I Karađorđevića

051 / 785 – 035

Srbac

78420 Srbac, Mome Vidovica 22

051 / 840 – 117

Kneževo

78320 Kneževo, Gavrila Principa bb

051 / 591 – 635

Prnjavor

78430 Prnjavor, Svetog Save 10

051 / 660 – 688

Mrkonjić Grad

70260 Mrkonjić Grad, Svetog Save bb

050 / 211 – 489

Šipovo

70270 Šipovo, Nikole Tesle bb

050 / 371 – 358

Kotor Varoš

78230 Kotor Varoš, Kralja Petra I Karađorđevića

051 / 785 – 035

Ribnik

79280 Ribnik

050 / 431 – 004

Jezero

050 / 291 – 291

Drinić

050 / 480 – 004

Filijala Bijeljina

76 300 Karađorđeva br.15

055 / 209 - 669

Bijeljina

76300 Bijeljina, Karađorđeva 15

055 / 212 - 407

Lopare

75240 Lopare, Cara Dušana bb

055 / 650 – 265

Brčko

76000 Brčko, Velika Lukića bb

049 / 217 – 411

Ugljevik

76330 Ugljevik, Trg Draže Mihajlovića bb

055 / 772 - 246

Bratunac

75420 Bratunac, 17. aprila bb

056 / 410 - 560

Zvornik

75400 Zvornik, Braće Obradovića 3

056 / 210 – 009

Srebrenica

75430 Srebrenica, Srpskih vladara bb

056 / 440 - 132

Šekovići

75450 Šekovići, Trg Kralja Petra I bb

056 / 653 – 030

Skelani

75436 Skelani, Glavna bb

056 / 471 - 031

Vlasenica

75440 Vlasenica, Svetosavska 86

056 / 733 – 206

Milići

75446 Milići, Supac Polje bb

056 / 741 – 197

Filijala Doboj

74 000 Doboj, Kralja Dragutina 68

053 / 242 – 162

Doboj

74000 Doboj, Kralja Dragutina 68

053 / 242 – 162

Derventa

74400 Derventa, Trg Pravoslavlja 1

053 / 331 – 677

Modriča

74480 Modriča, Nikole Pašića bb

053 / 810 – 627

Petrovo

74317 Petrovo, Zgrada Opštine

053 / 260 – 279

Bosanski Brod

74450 Bosanski Brod, Skele C-1/3

053 / 610 – 465

Teslić

74270 Teslić, Karađorđeva 1

053 / 431 – 158

Šamac

76230 Šamac, Vuka Karadžića bb

054 / 611 – 145

Filijala Prijedor

79101 Prijedor, Oslobođilaca 4

052 / 212 - 033

Prijedor

79101 Prijedor, Oslobođilaca 4

052 / 224 – 697

Kozarska Dubica

79240 Kozarska Dubica, Svetosavska 1

052 / 410 – 192

Novi Grad

79220 Novi Grad, Ograde 32

052 / 751 – 135

Bosanska Kostajnica	79224 B. Kostajnica, Svetosavska 1	052 / 663 – 799
Oštra Luka	79263 (S.S. MOST)	
Filijala Istočno Sarajevo	71 420 Pale Srpskih ratnika 44	057 / 223 - 107
Sokolac	71350 Sokolac, Danila Đokića br. 11	057 / 448 – 035
Istočna Ilidža	71213 Istočna Ilidža, Bjelo Polje bb	057 / 676 – 179
Trnovo	71220 Trnovo	
Lukavica	71123 Lukavica, Bijelo Polje bb	057 / 676 – 385
Pale	71420 Pale, Srpskih ratnika 44	057 / 226 – 581
Han Pijesak	71360 Han Pijesak, Željeznička 10	057 / 557 – 392
Rogatica	73220 Rogatica, Trg Oslobođilaca bb	058 / 415 – 263
Višegrad	73240 Višegrad, Kozačka bb	058 / 620 – 443
Ustiprača	73240 Ustiprača, Centar 1	058 / 430 – 074
Rudo	73260 Rudo, Miloša Obilića 14	058 / 711 – 170
Čajniče	73280 Čajniče, Serdar Janka Vukotića bb	058 / 315 – 234
Filijala Trebinje	89 000 Trebinje, Kralja Petra I 34	059 / 260 181
Trebinje	89000 Trebinje, Kralja Petra I 34	059 / 260 – 181
Bileća	79320 Bileća, Kralja Petra I bb	059 / 380 – 230
Gacko	79280 Gacko, Stojana Kovačevića bb	059 / 464 – 661
Ljubinje	79440 Ljubinje, Trg Nemanjića bb	059 / 621 – 063
Nevesinje	79270 Nevesinje, Trg Blagoja Par	059 / 601 – 030
Foča	73480 Foca, Vojvode Stepe Stepanovića bb	058 / 210 – 271
Kalinovik	71230 Kalinovik, Karađorđeva	057 / 893 – 006
Berkovići	79439 Berkovići	059 / 860 – 155